

COLOCVII

DESPRE ȘCOALĂ, FAMILIE ȘI SOCIETATE

ANUL IV

7 (37)

iulie

1969

lei 3

O atenție sporită va trebui acordată educării tineretului în spiritul concepției științifice, materialiste despre lume, al idealurilor de viață comuniste, al devotamentului față de partid, al dragostei față de patria socialistă. Școala, familia, Uniunea Tineretului Comunist, instituțiile de artă și cultură, toate organismele sociale și obștești trebuie să-și facă o nobilă misiune din educarea tinerei generații care este chemată să ducă mai departe făclia progresului social pe pământul patriei noastre.

(Din „Tezele Comitetului Central al Partidului Comunist Român pentru Congresul al X-lea al partidului“)

DIN CUPRINS

- ÎN ÎNTÎMPINAREA CONGRESULUI AL X-LEA AL PARTIDULUI
- UN MOMENT ISTORIC ÎN DEZVOLTAREA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘCOALA GENERALĂ DE 10 ANI
- MĂSURI ÎN VEDEREA PERFECȚIONĂRII CONTINUE A CADRELOR DIDACTICE
- PROMOȚIA 1969 — EXAMENUL DE BACALAUREAT
- CLASA A IX-a A ȘCOLII GENERALE DE 10 ANI
- RECOMPENSE ÎN EDUCAȚIE
- RAPORTUL DINTRE GENERAȚII
- CONSULTAȚII:
  - PENTRU PROFESORII DIRIGINȚI
  - PENTRU PROFESORII DE MATEMATICĂ
  - PENTRU PĂRINȚI

PORTRET (Cercul foto, Cîmpulung Moldovenesc)

DIN EXPOZIȚIA DE ARTĂ PLASTICĂ ȘI
FOTOGRAFII ARTISTICE A PIONIERILOR

ÎN ÎNTÎMPINAREA CONGRESULUI AL X-LEA AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

Luna august a acestui an va înscrie în istoria patriei o pagină luminoasă a dăruirii de sine a poporului nostru în slujba idealurilor sale întru chipate de Partidul Comunist Român. Două mari momente istorice o marchează festiv: Congresul al X-lea al P.C.R. și aniversarea a 25 de ani de la eliberarea patriei.

Întregul nostru popor a primit cu entuziasm și interes publicarea celor două documente ce vor fi dezbătute în cadrul Congresului al X-lea al P.C.R. — Tezele C.C. al P.C.R. și Directivele Congresului al X-lea al P.C.R. privind planul cincinal pe anii 1971-1975 și liniile directoare ale dezvoltării economiei naționale pe perioada 1967-1980.

Sub conducerea Partidului Comunist Român, ca rezultat al politicii sale științifice, marxist-leniniste, uriașă forță transformatoare a societății, călăuză sigură spre făurirea unui viitor mai bun și mai fericit, țara noastră a obținut în anii construcției socialiste succese fără precedent, rod al creației muncitorilor, țăranilor și intelectualilor, a tuturor cetățenilor patriei. În cei 25 de ani de la eliberarea de sub jugul fascist, România a devenit o țară cu o economie dezvoltată, cu o industrie puternică, în plin avânt, pe baza tehnicii moderne, cu o agricultură multilaterală. Dezvoltarea bazei materiale a noii societăți, creșterea venitului național au asigurat sporirea continuă a nivelului de trai al oamenilor muncii din țara noastră. Un succes de mare însemnătate îl constituie ridicarea gradului de instrucție a întregului popor, care-și află expresia în dezvoltarea puternică a învățământului gratuit, obligatoriu de 10 ani. Realizările științei, culturii și artei joacă un rol tot mai important în dezvoltarea orînduirii socialiste, în educarea poporului și afirmarea ideologiei marxist-leniniste, în ridicarea nivelului de conștiință socialistă a membrilor societății noastre.

Partidul a luat ample măsuri de perfecționare în toate domeniile vieții sociale, pentru a crea maselor condiții cât mai favorabile participării din ce în ce mai active și mai largi la elaborarea și aplicarea politicii interne și externe a partidului și statului. Democrația socialistă își afirmă din plin sensul umanist, considerarea omului drept bunul cel mai de preț al societății.

Munca desfășurată de poporul nostru în vasta operă de făurire a României moderne socialiste, prestigiul de care se bucură țara noastră pe plan internațional, datorită spiritului de responsabilitate al P.C.R. față de cauza socialismului și păcii în lume, sînt expresia

elocventă a măiestriei cu care partidul nostru aplică adevărurile generale ale marxism-leninismului la condițiile concrete ale României. Congresul al IX-lea al P.C.R. a inaugurat o etapă nouă în viața României socialiste elaborînd un vast program de edificare economică, bazat pe studierea științifică a realității. Victoriile repurtate în cei patru ani care au trecut de atunci se materializează în progresul pe care l-au făcut țara și poporul nostru în toate domeniile vieții economice, politice, sociale și culturale.

Pe baza studierii aprofundate a realităților, a noilor fenomene din viața socială, Congresul al X-lea al partidului va stabili obiective politice, economice, sociale și culturale care vor ridica pe o treaptă nouă, superioară, procesul de desăvîrșire a construcției socialiste. Punerca în discuție publică a Tezelor C.C. pentru Congresul al X-lea al P.C.R., împreună cu Proiectul de directive privind planul cincinal pe anii 1971-1975 și liniile directoare ale dezvoltării economiei naționale în perioada 1976—1980 asigură o dezbateră cuprinzătoare, multilaterală, concretă a politicii interne și externe a partidului și statului înaintea elaborării programului pe o nouă perioadă istorică.

Congresul al X-lea, moment excepțional în viața partidului și a țării, se împletește cu a XXV-a aniversare a eliberării patriei. Aceste mari evenimente creează o puternică efervescență în toate domeniile de activitate pentru îndeplinirea și depășirea planului pe 1969, an hotărîtor al cincinalului. În întîmpinarea lor, toți oamenii muncii depun eforturi sporite, exprimîndu-și prin succesele obținute zi de zi, dragostea de partid și de țară. Alături de întregul popor, intelectualii, în rîndul cărora se numără și zecile de mii de slujitori ai învățămîntului, de educatori ai celor mai tinere generații, contribuie la realizarea obiectivelor științifice și tehnice stabilite, la înflorirea culturii, expresie a umanismului socialist.

Congresul al X-lea al partidului va sublinia încă o dată rolul conducător al partidului în viața societății noastre, ca o călăuză sigură a destinului patriei, exprimînd în cel mai înalt grad interesele propășirii poporului român, îmbinate cu interesele cauzei internaționaliste, a luptei pentru socialism, pace și progres social.

COLOCVII

Un moment istoric în dezvoltarea învățămîntului

ȘCOALA GENERALĂ DE 10 ANI

De vorbă cu tov. conf. univ. EUGEN BLIDEANU, director general în Ministerul Învățămîntului

1 Ce semnificație are trecerea, din toamna acestui an, la învățămîntul gratuit și obligatoriu de 10 ani?

Prin Ordinul Ministrului Învățămîntului nr. 370 din 3 iunie 1969 s-a aprobat planul de învățămînt al școlii generale de 10 ani, care se aplică în anul școlar 1969/70. Aceasta marchează un pas însemnat în dezvoltarea învățămîntului, întrucît se asigură un ridicat grad de instrucție și cultură pentru toți copiii din patria noastră.

Planul de învățămînt al școlii generale de 10 ani urmărește, în conformitate cu idealul educativ al societății noastre socialiste, să asigure formarea multilaterală a tinerei generații, să dezvolte sub toate laturile — intelectual, moral, fizic — personalitatea viitorului cetățean. În acest scop, se asigură, în primul rînd, un nivel de cultură generală superior școlii de 8 ani. Întrucît absolvenții clasei a VIII-a a școlii de 10 ani vor avea posibilitatea să se îndrepte către liceul de cultură generală, către licee de specialitate, sau să opteze pentru clasele IX și X ale școlii de 10 ani, în clasele I-VIII se asigură elevilor un fond comun de cultură generală. Prin această structură mai suplă a sistemului nostru de învățămînt se menține durata liceului la 4 ani.

2 Ce prevederi noi cuprinde programa claselor a IX-a și a X-a ale școlii de 10 ani? În ce raport se află ea cu programa claselor liceale respective?

În clasele IX-X ale școlii generale, care vor fi frecventate de elevii care nu continuă studiile la liceu (licee teoretice sau de specialitate), se aprofundează și se lărgesc pregătirea de cultură generală (ale cărei baze au fost puse din clasele I-VIII), prin studiul principalelor obiecte de învățămînt: limba română, matematică, fizică, chimie, biologie, o limbă modernă (al cărui studiu a început încă din clasa a V-a). Cultura generală este întregită prin însușirea unor cunoștințe de igienă, puericultură, noțiuni social-politice, noțiuni de muzică și istoria muzicii, educație fizică. De menționat că obiectele care au un rol fundamental în cultura omului, ca: matematica, fizica, chimia, se predau într-un număr egal de ore ca la liceul teoretic și că programa este foarte apropiată de aceea a claselor liceale respective. Pe lângă avantajele pe care le-am subliniat, programa facilitează formarea unui tineret cu nivel superior de instrucție.

3 Ce perspective deschide școala generală de 10 ani absolvenților?

Largi perspective sînt deschise absolvenților școlii de 10 ani; ea dă tinerilor care își manifestă dorința de a trece la liceul teoretic posibilitatea să și-o realizeze, în urma susținerii unor examene de diferență; în acest fel, se înfăptuiește practic unul din principiile învățămîntului nostru: caracterul său democratic.

Prin conținut și durată, școala de 10 ani este de grad secundar; durata ei este egală cu aceea a liceului din anumite perioade ale învățămîntului nostru. Subliniem aceasta, deoarece are o mare semnificație socială; toți cetățenii țării noastre vor dobîndi astfel o temeinică formație intelectuală și culturală care îi va face receptivi la marile valori culturale; totodată, ei își vor forma deprinderea și vor simți necesitatea intimă de a se instrui permanent, de a-și lărgi continuu orizontul intelectual și profesional pentru a fi în pas cu viața. Toate acestea se vor răsfrînge favorabil asupra însuși mersului înainte al societății noastre. La rîndul ei, școala va avea și ea de câștigat, deoarece va primi elevi proveniți din familii cu un grad de instrucție și cultură tot mai ridicat. Ca o consecință a acestui fapt, și colaborarea dintre familie și școală va fi cu totul altă, la nivelul exigențelor sporite ale școlii, ale societății. Putem spune, deci, că aceste măsuri au un caracter prospectiv, cerut de nevoile societății noastre și corespunzător dezvoltării neîntrerupte a științei și culturii, exploziei informaționale din zilele noastre, dinamicii sociale.

4 În clasele IX și X ale școlii de 10 ani se face o preorientare profesională. Ce prevede programa în această direcție? Se va face o preorientare profesională diferențiată pe mediu (sat și oraș)? De asemenea, între fete și băieți?

Dat fiind faptul că unii tineri vor urma școli speciale postgererale (de diverse profiluri), după care vor intra în producție, în clasele IX-X ale școlii de 10 ani se asigură și o pregătire practică axată, așa cum spuneam, pe o solidă cultură generală. În acest scop, în clasele IX și X ale acestei școli se introduce studiul electrotehnicii, al desenului tehnic și al altor discipline cu caracter tehnic aplicativ, discipline care vor da elevilor cunoștințele de care au nevoie în vederea

pregătirii lor profesionale și pe care le vor aplica mai tîrziu la locul de muncă. La orașe, băieții vor efectua lucrări de electrotehnică, mecanică auto, tîmplărie, iar fetele vor dobîndi cunoștințe de menaj, stenodactilografie, vor face practică în unitățile comerciale etc. La sate, pe lângă electrotehnică și desen tehnic, se va studia și agricultura. Pregătirea teoretică a elevilor școlilor de la sate este adîncită prin pregătirea practică, asigurată diferențiat. În afară de aceasta, elevii vor face și o practică agricolă continuă, două săptămîni pe an. Pentru fete se vor organiza cursuri facultative de gospodărie, de menaj.

Această pregătire practică pe care o vor căpăta în clasele IX-X ale școlii de 10 ani va ușura mult pregătirea profesională în producție a absolvenților — fete și băieți — și totodată va fi extrem de utilă acestora în viața de toate zilele, indiferent de împrejurările concrete. Avem certitudinea că ele vor contribui chiar la întărirea unității familiei.

5 În ce stadiu se află pregătirile pentru a asigura desfășurarea în bune condiții a procesului instructiv-educativ în clasa a IX-a a școlii generale de 10 ani în anul școlar 1969/70?

Se apreciază că peste 50.000 de elevi vor urma clasa a IX-a în anul școlar 1969/70 (după estimarea inspectoratelor școlare). Pe baza unor studii făcute s-au stabilit școlile care vor funcționa cu clasa a IX-a. Criteriile care s-au avut în vedere au fost: cadrele didactice, spațiul și numărul de elevi, pentru a avea efective normale pe clasă.

S-a elaborat programa pentru clasa a IX-a a școlii generale; a fost publicată în presă, dezbătută pe larg de opinia publică, discutată cu cadrele didactice. Au fost elaborate și manualele care vor fi folosite în viitorul an școlar la clasa a IX-a a școlii de 10 ani (în prezent se află sub tipar). S-au produs sortimente — în cantități suficiente — de material didactic adecvat noilor programe. În cursul verii acesteia școlile care funcționează cu clasa a IX-a vor stabili locurile de practică ale elevilor.

În prima jumătate a lunii septembrie, la nivel de județ, se vor organiza cursuri de pregătire, de instruire a profesorilor care vor preda la clasa a IX-a a școlii generale.

Interviu luat de Constantin BIVOLARU

Perfecționarea continuă a personalului didactic

In procesul rapid al dezvoltării științei și tehnicii universale, omul modern trebuie să știe să distingă și să urmărească tot ceea ce este nou și trainic, tot ceea ce contribuie la creșterea nivelului său cultural, la îmbunătățirea continuă a muncii sale în producție. Perfecționarea profesională continuă a omului modern este un imperativ al vremii, o lege a dezvoltării societății contemporane, cu implicații adânci în procesul de producție. Lucrătorii din învățământ au îndatorirea să manifeste un viu interes, din ce în ce mai accentuat, pentru perfecționarea lor în domeniul specialității și al practicii pedagogice. Profesorii muncesc pentru formarea generațiilor viitoare, pentru făurirea sufletului oamenilor,

pentru dotarea lor cu cultura necesară omului contemporan, indispensabilă în producția modernă.

Istoria școlii românești a fost ilustrată, încă de la primele ei începuturi, de dascăli entuziaști care s-au afirmat (ca educatori), cu o riguroasă pregătire profesională. Nu mă refer la unele personalități care au funcționat vremelnic în învățământul liceal și apoi au trecut în învățământul superior și nici la scriitorii noștri clasici, care, în majoritate, au lucrat și ca profesori, ci la marea masă a corpului didactic din trecut. În epoca noastră, realitatea demonstrează cu pregnanță un progres continuu în pregătirea științifică a cadrelor didactice. Sprijinul multilateral acordat de statul nostru prin cursuri special organizate, prin sistemul acordării gradelor didactice, prin societățile științifice, prin multiple alte forme, a creat condiția majoră pentru perfecționarea personalului didactic. Toate aceste forme de perfecționare organizate de forurile competente au dat rezultate incontestabile. Trecerea la alte forme de perfecționare, din toate punctele de vedere superioare celor de până acum, la nivelul exigențelor actuale, va contribui considerabil la optimizarea procesului didactic.

Un rol hotărâtor în cadrul acestui proces de perfecționare îl are munca individuală, fără întrerupere. *Perfecționarea este un proces continuu, ea nu se desăvârșește periodic, în asalt, numai cu prilejul și în timpul cursurilor organizate de instituțiile centrale.* Munca tenace a profesorului, continuă, în domeniul specialității, prin urmărirea cu pasiune zi de zi a ceea ce este nou în domeniul respectiv, distingerea valorii de nonvaloare, formarea spiritului critic propriu, acceptarea sau respingerea, cu competență, a ceea ce se produce într-un domeniu sau altul, valorificarea în mod creator în munca profesională a noutăților din știință, împropățarea prevederilor programelor școlare, a conținutului manualelor cu noi informații, formarea la elevi a ideii că știința nu este un „munc-stans” ar fi, după opinia noastră, câteva din dezideratele spre împlinirea cărora trebuie să tindă orice ins, care a consimțit să-și asume răspunderea de educator, de om care muncește pentru pregătirea generațiilor viitoare.

În dezvoltarea științelor, are loc o acerbă luptă de idei, în toate domeniile. Unui profesor, specialist și el, i se cere să posede capacitatea distincției și selectării a ceea ce este înaintat și mai valoros, cu perspective de impunere.

Uneori se semnalează, ciudat, dorința din partea unor profesori, la unele cursuri sau în cadrul anumitor cercuri, de a li se da ștrînța comprimată în concluzii definitive, în for-

mule date o dată pentru totdeauna. De aci, nemulțumirea unora dintre ei fiind conferențiarilor fac largi expuneri, savante uneori, dar evită să le spună cuvîntul definitiv, de pildă, asupra unui curent literar, asupra unui scriitor. Ca specialiști, căci sînt într-adevăr specialiști sau ar trebui să fie, asemenea concluzii le pot trage singuri din cercetarea și urmărirea la zi a dezvoltării științelor respective, a studiilor apărute, a literaturii de specialitate.

Discontinuitatea în pregătirea individuală a profesorului constituie o frînă în îmbunătățirea procesului instructiv-educativ. Ea apare cu evidentă în anumite împrejurări: la examenele de definitivat, de grade, la inspecții speciale, la diverse cursuri, în discuții particulare. Este, după părerea noastră, una din lacunele care s-ar cere radical eliminată. Căci ceea ce este necesar în condițiile actuale de muncă în școală ar fi ca fiecare profesor să se realizeze pe sine ca bun specialist, ca bun dascăl, să lupte pentru autodepășire, pentru transmiterea cunoștințelor în lumina studiului actual al cercetărilor științifice.

S-ar impune ca o necesitate de prim ordin pentru împlinirea unui asemenea deziderat îmbunătățirea pe multiple laturi a sistemului de informare științifică a personalului didactic, printr-o conjugare a intereselor învățământului cu procesul muncii editoriale, printr-un sistem mai larg de difuzare în toate colțurile țării a lucrărilor de specialitate, a revistelor de specialitate românești și străine, a literaturii pedagogice mai la obiect, mai acordată la realitățile curente ale școlii.

S-ar mai impune, de asemenea, o mai rațională, mai științifică, am putea spune, organizare a muncii în școli, în așa fel încît personalul didactic să dispună de suficient timp pentru pregătirea în specialitate, garanția certă a succesului în activitatea la catedră. Totodată, forurile locale, autorizate să urmărească, în raza lor de acțiune, perfecționarea cadrelor didactice, trimiterea lor la cursurile organizate în acest scop, să le sprijine multilateral în pregătirea pentru obținerea gradelor, să manifeste mai multă exigență în inspecțiile speciale, a căror calificare cu aceste ocazii denotă uneori oarecare indulgență și concesii.

De asemenea, s-ar impune, ca o necesitate, atât de evidentă, valorificarea plenară, sistematică, a cercetărilor întreprinse de profesori și învățători, într-un domeniu sau altul, prin revistele societăților științifice ale corpului didactic sau pe alte căi.

Conf. dr. Al. BOJIN

MĂSURI ÎN VEDEREA PERFECTIONĂRII CONTINUE A CADRELOR DIDACTICE

De vorbă cu tov. conf. univ. VASILE BUNESCU, director general adj. în Ministerul Învățămîntului

Modernizarea învățămîntului de toate gradele (conținut și metode de predare) este reclamată imperios de dezvoltarea impetuoașă a științei și tehnicii contemporane.

Pentru statul nostru, dezvoltarea școlii, continua optimizare a procesului instructiv-educativ în vederea satisfacerii cerințelor crescînde de ridicare a nivelului general de cultură a poporului constituie o parte integrantă a programului de dezvoltare multilaterală a patriei așa cum se reflectă în Tezele și Directivele Congresului al X-lea al P.C.R.

Trecerea la învățămîntul general și obligatoriu de 10 ani este, fără îndoială, una din marile realizări ale regimului nostru.

Avînd în vedere caracterul oarecum de test în noul an școlar al clasei a IX-a, ce măsuri s-au luat pentru asigurarea acestei clase cu cadre didactice bine pregătite? Dar pentru perfecționarea cadrelor didactice?

— Este atît de evident că îndeplinirea obiectivelor instructiv-educative și social-culturale de ansamblu ale școlii generale de 10 ani nu poate avea loc fără profesori bine pregătiți încît importanța ei teoretică se impune de la sine. Întrebarea dumneavoastră este însă întrutotul justificată din punctul de vedere al creării în practică a acestei condiții (cadre didactice bine pregătite) de maximă importanță.

Profesorii care vor predă, începînd din anul școlar 1969—1970, la clasele a IX-a ale școlii de 10 ani, vor fi recrutați numai din rîndul absolvenților facultăților de 5 ani sau de 3 ani care au predat cu foarte bune rezultate în școala de 8 ani.

Dată fiind totuși lipsa de experiență a acestor profesori în predarea cunoștințelor la clasele a IX-a, în cursul verii acestea s-au organizat cursuri de perfecționare pentru specialitățile: matematică, chimie, biologie și fizică. La aceste cursuri profesorii vor fi informați asupra ultimelor date științifice la capitolele și temele care sînt trecute în programele claselor a IX-a ale școlii de 10 ani și, în același timp, vor fi pregătiți din punctul de vedere al metodicii predării acestor obiecte. Cursurile cu profesorii de biologie, fizică și chimie s-au ținut — așa cum vă este cunoscut — între 19—29 iunie a.c., iar cele cu profesorii de matematică, între 1—16 iulie a.c. Programul desfășurării, conținutul și organizarea acestor cursuri s-au fixat prin Institutele de perfecționare din București, Iași, Cluj, Timișoara și Craiova.

Deosebit de aceasta, pentru învățătorii care predau la clasele a I-a (copiii de 6 ani), s-au făcut instructaje în luna iunie, iar pentru psihologii școlari s-au organizat cursurile din iulie.

— Ce s-a întreprins cu privire la îmbunătățirea conținutului învățămîntului și a metodelor de predare?

— E de semnalat, cu privire la conținut, concepția unitară în predarea obiectelor de învățămînt. Programa, de pildă, de la clasa a IX-a a fost astfel concepută încît ea să apară ca o continuare logică, firească, a cunoștințelor din clasele anterioare; cunoștințele noi, euceriri ale științei moderne, se sprijină pe edificiul anterior.

Metodele de predare, cunoscute de cadrele noastre didactice, vor fi mai adecvate temei, capitolelor, naturii obiectului de studiu și vîrstei elevilor. Se va folosi cu mai mare eficiență experiența în această direcție a unor școli, cadre didactice sau rezultatele cercetărilor întreprinse de Institutul de științe pedagogice. Se va urmări, în continuare, înzestrarea unităților noastre școlare cu material didactic și tehnici audio-vizuale

— În ce constă specificul actualului sistem de perfecționare a cadrelor didactice?

— La baza noului sistem a stat ideea că perfecționarea trebuie privită ca un proces continuu. Ea nu se realizează o dată pentru totdeauna la absolvirea facultății și nici numai cu prilejul unor examene. Iată de ce s-a prevăzut ca în cadrul unei perioade de 5 ani fiecare profesor să treacă printr-un curs, de 15—20 zile, de pregătire în specialitate și de metodică.

Cursurile organizate din 5 în 5 ani sînt concepute, în fond, și ca un mijloc de verificare a pregătirii cadrelor noastre didactice, pe toată perioada.

În cadrul pregătirii continue prin cursuri și seminarii, informarea științifică va fi asigurată de cadre universitare, iar îndrumarea metodică de cei mai buni profesori metodiști ai specialităților respective.

— Care sînt, după opinia dumneavoastră, în calitate pe care o dețineți, căile moderne și accesibile de informare a cadrelor didactice?

— Căile de informare în specialitate devin moderne în măsura în care sînt eficiente. Așa fiind, considerăm metodă de perfecționare a profesorului studiul permanent în specialitate, informarea curentă asupra metodelor pedagogice de instrucție și educație prin lectura lucrărilor de bază publicate, prin cursuri, prin urmărirea publicațiilor pedagogice și de specialitate, prin îmbunătățirea întregului sistem de informare științifică a învățătorilor și profesorilor.

Interviu luat de M. RAȚIU

EXPOZIȚIA
NAȚIONALĂ
DE ARTE PLASTICE
A ELEVILOR DIN
LICEE, ȘCOLI PROFE-
SIONALE ȘI ȘCOLI DE
SPECIALIZARE
POSTLICEALE
Ateneul Român
iunie 1969)

„MIORIȚA”
(pictură pe sticlă)

NICOLAE
ZIMBROIANU
Anul II
Școala tehnică
M.I.U., București

PROMOȚIA 1969

Marginali la sesiunea de bacalaureat din iunie

Luna trecută, prima serie de absolvenți ai liceului de 12 ani a susținut examenul de bacalaureat, încheind în acest chip o etapă însemnată din viață. Profesori și elevi deopotrivă au avut confirmarea că sămînța sădită cu atita generozitate și pasiune a căzut pe un sol fertil și respectiv că strădania lor, de-a lungul celor 12 ani de învățură, n-a fost zadarnică. Acum, cînd în fața proaspeților bacalaureați se află diverse școli postliceale sau de grad superior ori viitoarelecure de muncă, pentru cei ce intră direct în producție, o scurtă retrospectivă asupra sesiunii din iunie a.c. ni se pare a fi utilă, mai ales prin unele concluzii practice ce se pot desprinde.

În acest an, bacalaureatul s-a susținut la cîte 3 discipline pentru fiecare dintre secții (reală și umanistă). Cu excepția președintelui, un universitar, membrii examinatori ai comisiei au fost uniiți chiar din rîndurile profesorilor claselor a XII-a ale liceului respectiv. Examenul a constat din următoarele probe:

Secția reală: scris: limba română și matematică; oral: limba română, matematică și un obiect la alegere (fizică, chimie, biologie);

Secția umană: scris: limba română și o limbă modernă sau clasică (la alegere); oral: limba română, limba modernă sau clasică (la alegere) și un alt obiect la alegere (istorie, biologie, socialism științific). Între zilele în care au fost susținute probele (scris și oral), ca și între datele în care au fost fixate diferitele examinări la oral, candidații au avut anumite zile de repaus. Proba scrisă nu a fost eliminatorie. Examenul de bacalaureat a fost privit atît de către elevi, cît și de către profesorii examinatori ca o încheiere, o încununare a eforturilor depuse în anii de liceu, ca o verificare a cunoștințelor acumulate și, bineînțeles, a capacității de a face sinteză,

a maturității intelectuale. Recapitularea la obiectele la care s-a susținut examenul de bacalaureat a pus accentul pe sinteză. Și cu aceasta atingem unul din punctele nevralgice. Se pare că între felul în care a fost concepută recapitularea (sinteză) și ceea ce s-a urmărit prin subiectele date la limba română nu a existat o concordanță. Cel puțin aceasta este impresia unuia dintre interlocutorii noștri, tov. prof. Teodor Burcescu, directorul liceului „Dr. Petru Groza”. Rezultatul la această probă, la subiectul „Ion Creangă — scriitor național și popular”, a fost nedorit de către examinatori: majoritatea candidaților au narat diferite povești, în loc să facă o analiză, să dea o imagine de ansamblu asupra operei.

Pare curios, dar din relatarea unor directori de școli sau președinți de comisii reiese că mai există absolvenți de liceu care fac greșeli neîngăduite de ortografie. Observația este valabilă pentru unele lucrări scrise la limba română ale candidaților de la liceul „Dr. Petru Groza” și Liceul de coregrafie.

Referitor la probele scrise la matematică, aproape toți interlocutorii noștri au fost de acord că problemele date spre rezolvare au fost mult prea ușoare, nesolicitînd îndeosebi pe elevii bine pregătiți. S-au obținut foarte multe note de 9 și 10. Elevii care în cursul anului aveau medii între 5 și 7 au luat la proba scrisă la matematică 9 sau 10. La examenul oral ei s-au departajat iar, neobținînd note peste cele din cursul anului. Un rezultat desigur nedorit de către comisiile respective este acela că la proba scrisă la matematică la licee ca „Dr. Petru Groza” sau „Gh. Lazăr”, unde există un număr mare de elevi care excelează la matematică, s-a ajuns la un fel de uniformizare și — involuntar — la crearea unei false perspective asupra posibilităților reale pe ca-

re le au elevii (mai puțin dotați). Soluția ar fi fost — ne-a relatat tov. profesor Teodor Burcescu, directorul liceului „Dr. Petru Groza”, idee la care subscrie și directorul liceului „Gh. Lazăr”, tov. profesor Victor Iliescu — ca proba scrisă la matematică să fi constat din probleme cu un grad diferit de dificultate. În acest fel candidații mai bine pregătiți ar fi fost solicitați mai mult în rezolvarea problemelor dificile și s-ar fi operat în mod obiectiv și o selecție, conform pregătirii și cunoștințelor, mai fidelă realității.

În ce privește formula de examinare, modul de constituire a comisiei, cît și numărul de obiecte la care s-a susținut examenul, am putut reține opinii divergente, dar cu argumentație interesantă, demnă de reținut. Cei mai mulți dintre interlocutorii noștri au opinat că actuala formulă de examinare poate fi menținută; elevii să dea examen cu profesorii clasei respective, iar examenul propriu-zis să fie stabilit, ca și acum, la date diferite. Argumentul adus în sprijin este de ordin psihologic. Elevii sînt obișnuiți cu profesorii lor și nu se mai creează situații tensionate. La rîndul lor, profesorii cunosc forțele elevilor și deci pot nota mai real răspunsurile date la aceste examene. Este un punct de vedere adevărat, dar el riscă să unilateralizeze situația. Nu trebuie să pierdem din vedere, au arătat alți interlocutori, că foarte mulți dintre actualii candidați la examenul de bacalaureat se vor prezenta la examenul de admitere în diverse școli tehnice și institute de învățămînt superior și că deci trebuie să-i obișnuim de pe acum cu condițiile reale de examen. Formula actuală de bacalaureat, cu profesori din școală — arată prof. Arion Petrescu, directorul Liceului de Arte Plastice din București — limitează posibilitățile de selecție obiectivă și minimalizează importanța bacalaureatului ca exa-

men de verificare globală și în același timp de confruntare serioasă a cunoștințelor elevilor. Unele dintre aceste rezerve asupra actualii formule sînt redate și de către unii președinți de comisii. Astfel, președintele comisiei de bacalaureat de la Liceul de Arte Plastice avertizează asupra unor efecte psihologice negative: elevii nu mai sînt stimulați; examenul își pierde din semnificația sa; exigența școlii însăși scade. Obiecția asupra caracterului mai puțin stimulatoriu al actualii formule este reținută și de către tov. profesora Ana Bughici, directoarea Liceului nr. 32. Domnia-sa vorbea de o adevărată „demobilizare” a elevilor la vestea că vor susține examenul de bacalaureat cu profesorii claselor lor.

În ce privește numărul obiectelor la care s-a dat examenul, cele mai multe opinii au fost în sensul introducerii unor discipline strict necesare culturii generale a unui absolvent de liceu, cum sînt istoria patriei și geografia patriei. Președintele comisiei III de bacalaureat (secția umană) de la liceul „N. Bălcescu” din Capitală, prof. dr. docent Victor Trifescu, consideră că fără a subscrie la ideea unei formule de examen enciclopedic nu se poate să fim de acord nici cu o formulă de examen simplificatoare a obiectelor incluse. Se resimte lipsa acelor discipline care contribuie la educația patriotică (geografia, istoria). Necesitatea introducerii acestor discipline a fost subliniată și de către tov. prof. Victor Iliescu, directorul liceului „Gh. Lazăr”. Domnia-sa privea această chestiune din două unghiuri: primul, care coincide cu cel evocat mai înainte, iar al doilea, pentru că sporește posibilitățile pe care le au elevii de a integra fenomenul literar (național sau universal) în contextul social-politic al epocii. În ce privește data ținerii examenului de bacalaureat și modalitatea examinării propriuzise, se pare că și aici sînt anumite lucruri susceptibile de ameliorare. Perioada 1—15 iunie creează cadrelor didactice intrate în componența comisiilor de examinare unele dificultăți, în sensul că nefiind eliberate de sarcinile de la catedră pe care le au la celelalte clase sînt suprasolicitate.

Soluția ar fi: 1) Examenul de bacalaureat să se țină în perioada de încheiere a anului școlar (eventual, să înceapă la 15 iunie). 2) Să se elimine patuzele (cîteodată, mari) dintre probele scrise și orale și între datele la care sînt stabilite diversele examinări la oral. Nervii elevilor sînt supuși la o continuă încordare. Ar fi indicat ca la oral elevul să treacă în aceeași zi prin fața fiecărui membru al comisiei de examinare intrunite în plen în aceeași sală. 3) Studierea includerii între disciplinele de la examenul de bacalaureat a acelor obiecte necesare educației patriotice și cetățenești, ca și culturii generale a absolventului de liceu, amintite mai înainte. 4) Fără a transforma examenul de bacalaureat într-o barieră, să se analizeze posibilitatea introducerii unei medii minime prin care candidatul să fie declarat reușit (eventual, media 6).

Desigur, se pot formula și alte sugestii și opinii pe marginea ultimei sesiuni de examen de bacalaureat. În aceste rînduri am reținut doar acele sugestii și opinii care au intrat în sufragiile celor mai mulți dintre interlocutorii noștri.

Examenul de bacalaureat la Liceul nr. 33, Drumul Taberei, București — Lucrare scrisă la limba română —

Foto:
Nicu VASILE

REPORTER

CLASA A IX-A A ȘCOLII GENERALE DE 10 ANI

EXPOZIȚIA DE ARTĂ PLASTICĂ
ȘI FOTOGRAFII ARTISTICE
A PIONIERILOR — IULIE 1969

«CONVERSAȚIE ÎN UNIVERS»

PAUL DAN, cl. VII-a
Cercul foto: Casa Pionierilor din Sibiu

La 15 septembrie 1969, în zeci și sute de școli generale de pe cuprinsul țării, prima serie de elevi ai Școlii generale de 10 ani va păși pragul clasei a IX-a. Aproximativ 50.000 de adolescenți și adolescente vor avea astfel privilegiul și satisfacția de a deschide o nouă pagină în istoria învățământului românesc. Este un eveniment ale cărui semnificații nu pot scăpa nici unui om din țara noastră interesat în propășirea școlii, în creșterea gradului de instrucție și a nivelului de cultură al tuturor concetățenilor noștri. Roadele acestui pas uriaș în viața școlii românești nu vor întârzia să se arate (în anul școlar 1972/1973, prin generalizarea școlii de 10 ani, vor fi cuprinși în învățământul obligatoriu toți copiii și tinerii între 6 și 16 ani). Vom avea un tineret instruit și cultivat, capabil să facă față cu succes sarcinilor de perspectivă ale economiei și culturii naționale, armonios dezvoltat fizic, intelectual și moral, receptiv la valorile autentice ale artei. Națiunea socialistă română se află astfel — și pe acest plan — în primele rânduri ale națiunilor lumii contemporane.

Școala cunoaște în această perioadă o activitate febrilă, pe care o întâlnim, sau simțim obișnuiți s-o întâlnim doar în prețuia deschiderii noului an de învățământ. Sînt cunoscute unitățile școlare unde va funcționa în viitorul an școlar clasa a IX-a. Conducerile acestor școli — pilot fac intense pregătiri pentru a asigura viitoarei clase a IX-a cadrul material și climatul moral și intelectual propice desfășurării procesului de învățământ. O intensă muncă de propagandă pedagogică s-a desfășurat în acest sfîrșit de an școlar în rîndul viitorilor absolvenți ai clasei a VIII-a, precum și în rîndurile părinților. Sondaje, convorbiri individuale cu elevii, lectorate cu părinții, convorbiri speciale cu elevii și părinții pe tema orientării școlare și profesionale etc. Au fost afișate și s-a făcut o largă popularizare diverselor școli tehnice, profesionale, licee teoretice, precum și școlii generale de 10 ani. S-au arătat perspectivele ce se deschid absolvenților care se îndreaptă către fiecare din aceste forme de învățământ. În toată această acțiune de o mare semnificație socială, care angajează nu numai viitorul individual al elevilor, au fost mobilizate toate forțele de care dispun școlile. Un larg sprijin au acordat cabinetele de orientare școlară care funcționează pe lângă anumite școli. Poate că nicidecum diriginții claselor a VIII-a și conducerile școlilor generale nu s-au aflat puși în fața unei sarcini de o asemenea însemnătate. Cu mult discernămint pedagogic, tact psihologic și pasiune, recurgînd la mijloacele cele mai adecvate cu care experiența lor de dascăli i-a înarmat, diriginții și directorii de școli au stabilit și urmărit în mod științific și

sistematic desfășurarea acestei acțiuni de orientare școlară și profesională de însemnătate națională. N-a fost neglijat nici un mijloc educativ: diagrame cu situația la învățură a viitorilor absolvenți de-a lungul celor trei trimestre ale ultimului an școlar, afișarea prospectelor diverselor școli, convorbiri cu foștii absolvenți, vizitarea unor întreprinderi industriale etc.

O vizită prin cîteva școli generale din Capitală, întreprinsă în scopul cunoașterii stadiului în care se află pregătirile pentru viitoarea clasă a IX-a Școlii de 10 ani, ne-a permis să cunoaștem mai îndeaproape preocupările conducerilor acestor școli. Am vizitat astfel atît școli în care în viitorul an de învățământ va funcționa clasa a IX-a (Școala generală nr. 5 — sectorul 1, Școala generală nr. 163 — sectorul 7, Școlile generale nr. 3, nr. 170, nr. 179 și nr. 183 — sectorul 8), precum și unele școli în care nu va funcționa în 1969/70 clasa a IX-a, dar care indiscutabil vor da elevi pentru această clasă. Cîteva elemente comune caracterizează stadiul în care se afla aceste pregătiri. Conducerile școlilor — pilot au stabilit un contact permanent cu conducerile școlilor generale care vor avea o parte din absolvenții actualii clasei a VIII-a ca elevi ai clasei a IX-a. Pentru a se cunoaște din timp numărul de clase care vor funcționa în viitorul an școlar în cadrul fiecărei școli — pilot, directorii școlilor au anunțat numărul de elevi din școala lor care vor frecventa cursurile viitoarei clase a IX-a. Bineînțeles, acolo unde realitatea va dovedi că este necesară suplimentarea numărului de clase se va face corectarea de rigoare. Pînă atunci, însă, toate calculele privind numărul de clase și de școli au fost făcute pe baza acestor estimări.

Probabil că iniția dificultate care va trebui rezolvată de către profesorii și diriginții viitoarei clasei a noua încă din primele zile de școală va fi aceea a omogenizării claselor, a încheierii unor colective unitare, ale căror eforturi să fie îndreptate către același scop: o cit mai bună pregătire școlară. Cîteva cifre vor fi edificatoare în acest sens: astfel, la Școala generală nr. 170 elevii provin din școala respectivă, de la școlile generale nr. 171 și 175, precum și de la liceele „Ion Neculce”, „Aurel Vlaicu” și nr. 32. Școala generală nr. 3 va avea, probabil, în viitorul an școlar o clasă a IX-a, cu un efectiv în jur de 40 elevi. Această clasă reflectă poate și mai bine dificultățile în direcția omogenizării de care aminteam. Elevii vor proveni de la Școlile generale: nr. 11, 17 (sectorul 1), nr. 2 (sectorul 7) și liceul „Dr. Petru Groza” (sectorul 1). La aceștia va trebui să adăugăm elevii proveniți de la propria școală. Înțelegînd însemnătatea acestui pas în dezvoltarea școlii românești, pentru a asigura procesului instructiv-educativ în clasa IX-a o desfășurare optimă, conducerile școlilor au selectat cadrele didactice cele mai pregătite, cu o experiență pedagogică bogată, care se bucură de autoritate în rîndul profesorilor și al părinților. O altă chestiune pe care o au pe agenda lor conducerile școlilor este aceea a adaptării atelierelor și laboratoarelor la programa și cerințele claselor IX-X ale școlii de 10 ani, ținînd seama de faptul că în școala generală de 10 ani, în speță în aceste clase terminale, se va realiza o preorientare profesională. La școlile generale nr. 179 și 183, se va amenaja cîte un nou laborator, destinat practicii elevilor claselor V-VIII, cel existent urmînd să fie folosit exclusiv de către elevii din clasele IX și X. Au fost luate, de asemenea, măsuri pentru reutilizarea laboratoarelor cu aparatură și îmbogățirea lor cu substanțele necesare experiențelor. Cunoșcînd sarcinile ce revin școlii în direcția preorientării profesionale, au fost fixate și specialitățile tehnice pe care vor fi profilate cu precădere atelieretele acestor școli-pilot. Aici au fost avute în vedere atît condițiile locale, cît și faptul că trebuie asigurată o preorientare profesională diferențiată a fetelor de băieți. La Școala generală nr. 183, de pildă, unde există un număr de mașini de cusut primite prin desființarea unei școli de croitorie din apropiere, preorientarea profesională a fetelor se va axa în mod special pe cunoștințe de croitorie. Alte școli vor transmite elevilor care frecventează clasele IX-X cunoștințe de gospodărie, menaj, lucru etc. (școlile generale nr. 3, nr. 170, nr. 179). În ce privește preorientarea profesională a băieților ni se pare că există la ora actuală încă rezerve pentru a se asigura o mai largă diversificare a profesiilor. Spunem aceasta deoarece am întâlnit în multe școli o anumită specialitate: lăcătușeria (Școlile generale nr. 3, 170, 179 și 183). Este o problemă care poate fi soluționată pînă la deschiderea anului școlar. O situație specială ni se pare că prezintă două școli din sectorul 8 care primesc elevi proveniți de la școlile generale din comunele de subordonare orașenească Mogoșoaia și Chitila, respectiv școlile generale nr. 179 și 183. Ridicăm această chestiune avînd în vedere viitoarea preorientare profesională a elevilor din comunele menționate. Pentru a asigura cadrul material și moral viitorilor elevi ai clasei a IX-a, școlile pe lângă care funcționează semiinternate au luat măsuri de a asigura un număr cit mai mare de locuri acestora. Așa, de pildă, la Școala generală nr. 3 elevii clasei a IX-a vor avea prioritate în admiterea la semiinternat.

Nicolae SORIN

ACTIVITATEA DIRIGINTELUI

Rolul dirigintelui în orientarea școlară și profesională a elevilor

Până la încadrarea tuturor școlilor cu psihologi școlari (consilieri), orientarea școlară și profesională a elevilor face parte dintre sarcinile educative speciale ale dirigintelui. În calitatea sa de coordonator al procesului instructiv-educativ la clasă, lui îi revine rolul de a pregăti și urmări ansamblul de acțiuni și măsuri care concurează la rezolvarea ei. Succesul acestei munci — care are și un caracter prospectiv — este condiționat de soliditatea principiilor sale pedagogice și de viziunea sa științifică.

În rândurile de față ne propunem să discutăm câteva din aceste principii. Primul, în ordinea enumerării noastre, este acela că orientarea școlară și profesională nu este o acțiune paralelă sau exterioară procesului instructiv-educativ, ci este intim legată de acesta. În lumina acestui principiu, atât dirigintele, cât și colaboratorii săi (profesorii, organizația de pionieri, organizația U.T.C., familia) vor trebui să considere procesul de învățămînt principala cale, iar conținutul lui, principalul mijloc pentru orientarea școlară și profesională a elevilor.

Orientarea școlară și profesională este o acțiune complexă atât prin numărul factorilor participanți, cât și prin disciplinele care concurează la fundamentarea ei teoretică și la rezolvarea ei practică (psihologie, pedagogie, medicină, igienă, economie, statistică, sociologie, ergonomie etc.).

Deși orientarea școlară și profesională dobîndește conținuturi și accente mai pregnante în clasele terminale (cl. a

VIII-a și cl. a XII-a), ea este o acțiune permanentă, (începe din prima zi de școală și durează toată perioada școlarizării), îmbrăcînd forme și conținuturi adecvate nivelului de dezvoltare psihică și de maturizare biologică a elevilor. Prin orientarea școlară și profesională se urmărește integrarea armonioasă și eficientă a elevului în viața socială, ea fiind astfel o verigă de legătură între relațiile școlare și relațiile sociale, o punte între școală și viață.

Obiectivul ei final este utilizarea rațională a resurselor umane, prin realizarea practică a principiului „omul potrivit la locul potrivit”, asigurîndu-se astfel un maximum de folos pentru societate și o maximă înflorire a personalității individului.

Aceasta presupune cunoașterea temeinică a fiecărui elev de către diriginte sub raportul dorințelor, aspirațiilor, intereselor și idealurilor care-l animă, dar și sub aspectul posibilităților sale (aptitudini, cunoștințe, deprinderi etc.). Procesul de cunoaștere a elevului nu este simplu și de aceea dirigintele trebuie să solicite concursul tuturor profesorilor care lucrează la clasa sa, precum și al celorlalți factori educativi (familia, organizațiile de copii și de tineret).

În clasele liceale este absolut necesar ca în procesul de orientare să fie inclus și elevul; în acest sens, este necesar să i se formeze priceperea și deprinderea de a se autoanaliza în mod obiectiv, de a-și raporta dorințele și aspirațiile posibilităților lui reale, iar pe acestea din urmă de a le confrunța cu realitatea, cu cerințele profesiei pe care dorește să o îmbrățișeze. În acest fel, orientarea va dobîndi un plus de realism, iar accentul determinării externe a elevului pentru o anumită profesie se va deplasa spre o autodeterminare conștientă și adecvată.

Caracterul realist-științific al orientării este condiționat și de cunoașterea de către diriginte și de către elevi a lumii profesiilor. Cunoașterea profesiilor înseamnă dobîndirea unor informații despre natura și structura lor tehnologică. Procesul de informare este foarte complex și aproape imposibil de realizat în întregime. Pentru sistematizarea modalităților de informare vom împărți în mod convențional, căile și mijloacele de informare profesională în: indirecte și directe.

Din categoria celor indirecte vom aminti: conținutul procesului de învățămînt, întîlnirile cu reprezentanții diferitelor profesii, albumele profesionale, diafilmele, filmele și lecturile cu conținut profesional.

O informare profesională directă se realizează prin excursii, vizite și practica în producție.

Nu vom insista asupra tuturor acestora, ci ne vom opri doar la acele căi și mijloace a căror metodologie considerăm că este mai puțin cunoscută.

Conținutul învățămîntului. Fiecare obiect care se predă în școală conține valențe educative, care trebuie depistate și valorificate, cu pricepere în acest scop. Cel mai adesea se apelează, îngustîndu-se involuntar sfera noțiunii de valență educativă, la literatură, folclor. Considerăm de aceea că este necesar să

subliniem evitarea exceselor; nu fiecare lecție se pretează a fi valorificată din punctul de vedere al orientării profesionale, ci numai acelea al căror conținut are suficiente elemente instructive și educative cu privire la o profesie sau alta. A încerca să scoatem teze și concluzii cu privire la orientarea profesională de acolo unde nu există, înseamnă să falsificăm conținutul lecției și să artificializăm procesul de orientare școlară și profesională. Pentru a evita asemenea greșeli este bine să se menționeze în planificarea calendaristică lecțiile și elementele care pot fi valorificate în acest sens.

Din categoria mijloacelor directe cel mai eficace ni se pare *practica în producție*. Eficiența ei este condiționată de reorganizarea ei principială și structurală. Așa cum se desfășoară astăzi în unele locuri, ea nu poate fi utilă cauzei. Ca practica în producție să poată constitui principalul mijloc de orientare profesională este absolut necesar ca în repartizarea elevilor pentru efectuarea ei să se țină seama de unele criterii psihologice esențiale, și anume: *fiecare elev să fie repartizat în practică la acea întreprindere, instituție sau cooperativă care are cea mai apropiată și directă legătură cu profesia preferată de el*. Procedînd în acest fel, adică ținînd seama de preferințele, interesele și aptitudinile elevilor la repartizarea lor în practică, se realizează una din cerințele de bază ale unei orientări științifice: confruntarea elevului cu profesia dorită, confruntarea posibilităților sale cu cerințele profesiei. Din această confruntare el va ieși mai edificat asupra posibilităților sale, iar opțiunea lui va fi mai lucidă, mai adecvată, mai realistă.

Organizarea practicii în producție pe baza acestor criterii contribuie și la formarea unei motivații superioare la elev, condiție esențială în procesul de orientare profesională științifică.

Ne-am oprit doar la două din căile și mijloacele de orientare școlară și profesională. Dirigintele este chemat să le utilizeze pe toate. Eficiența lor este condiționată de caracterul de sistem pe care trebuie să-l dea dirigintele utilizării acestor mijloace. În acest sistem, ale cărui laturi le-am amintit (informare indirectă și informare directă), ne apare necesară găsirea punctelor de sprijin și a unei modalități de integrare. Punctele de sprijin ale sistemului de orientare școlară și profesională ni se par a fi: *elevul* (ca realitate psiho-fiziologică) și *profesia* (ca realitate socio-economică și tehnică). Între aceste puncte, pentru „apropierea” și „racordarea” lor cit mai perfectă, se desfășoară, sub îndrumarea dirigintelui, procesul de orientare, care, în esență, este un proces educativ, adică de pregătire a elevului pentru viață.

Lector univ. Ion DRĂGAN, Timișoara

AUTORITATEA PĂRINȚILOR

Recompense în educație

Unul din factorii care pot întări sau slăbi autoritatea educatorului este modul în care acesta folosește sistemul de recompense și pedepse — atât de necesare în activitatea cu copiii la școală și acasă. Ne propunem să analizăm în articolul de față sub acest aspect problema recompenselor.

După cum se știe, recompensele constituie unul din importante mijloace de influențare pedagogică pe care îl au la îndemână educatorii. Ele pot fi folosite atunci când copilul a îndeplinit o sarcină deosebită, când s-a achitat în mod exemplar de îndatoririle obișnuite sau când a făcut o faptă bună, a avut o atitudine care merită să fie apreciată. Pedagogia recomandă pentru școală ca principale forme de recompensă, aprobarea, lauda, mulțumirea, premiul, la care se adaugă unele sarcini de onoare încredințate elevului. Lauda și aprobarea se folosesc și în familie. Aici însă, pe lângă acestea, se mai poate recurge la o întreagă gamă de recompense: a-i dărui copilului lucruri pe care și le dorește, a-i da permisiunea să se ocupe

cu activități preferate, cum ar fi unele competiții sportive, excursiile, vizionarea unor spectacole etc.

După felul în care acordăm recompensele, acestea pot să influențeze în bine sau în rău autoritatea pe care o avem asupra copiilor. Nu trebuie să uităm nici o clipă că elevii sau copiii ne judecă de fiecare dată atitudinea și că aprecierea unei fapte dezvăluie în fiecare caz latura morală a personalității noastre. Copiii simt când îi pedepsim pe nedrept, dar și când primesc o recompensă pe care n-o merită, chiar dacă, momentan, se bucură de ea. Există toate motivele ca autoritatea ta de educator să scadă în fața elevului sau copilului dacă își dai seama că n-ai fost drept cu el când i-ai acordat o recompensă, că n-a meritat-o, integral sau în parte, sau când ai recompensat pe alții, colegi sau frați de-ai lui, pe nedrept. Din aceasta el poate trage concluzia că nu cunoști situația, că te-ai pripit în luarea hotărârii, sau că ai fost influențat neprincipial, de cine știe ce interese. Oricare din aceste greșeli duc la scăderea autorității tale: educatorul nu mai apare în fața elevului un om fără pată, drept și imparțial.

În cazul unor practici reprobabile, cum sînt acelea prin care învățătorii „seot“ premianții după dorință, punînd în mod arbitrar note, sau făcînd chiar modificări în catalog, înaintea încheierii situației școlare, în așa fel încît să „iasă“ ceea ce doresc dinșii și părinții unor copii, nu poate fi vorba de autoritate. Chiar copiii mai târziu, cînd deveniți mari vor putea să aprecieze obiectiv împlîrile din copilărie, vor condamna aceste practici nedemne.

Mai sînt și părinți care țin să-și recompenseze copiii cu orice chip la sfîrșitul anului școlar. Așa că, în timp ce alții primesc din partea școlii premiile pe care le merită (în cărți și rechizite), care au o valoare simbolică, copiii lor capătă, chiar în același loc, din partea familiei (uneori numai pentru „meritul“ că n-au rămas corijenți) „premiu“ mult mai substanțial (pachete de cărți, îmbrăcăminte scumpă, ceasuri etc.).

Ca și în cazul acordării pedepselor, atunci cînd promitem o recompensă trebuie să ne ținem de cuvînt. De aceea e necesar să ne gîndim bine înainte de a face astfel de promisiuni, căci nu poate fi nimic mai penibil și mai dăunător pentru opera educativă decît să nu ne respectăm promisiunile. Acest lucru acționează și asupra autorității educatorului, elevul pierzînd încrederea în el și în cuvîntul lui.

Și felul recompensei — care trebuie să fie în funcție de vîrsta, preocupările, gusturile și trebuințele copilului — are importanță pentru menținerea autorității educatorului. O mică împlînire: Două

fetite se întorceau acasă de la serbarea sfîrșitului de an. Prima, elevă în clasa a VI-a, fericită. Luase premiul doi și venea cu diploma și cu cele cîteva cărți oferite de școală. Cea din clasa I aducea și ea o diplomă și cîteva cărți, dar venea plîngînd.

— Lasă, nu fi supărată, altă dată ai să iei un premiu mai bun. O consola mama.

— Dar am luat premiul I.

— Atunci de ce ești supărată?

Printre sughițuri, eleva i-a explicat mamei că premianții clasei au fost nedreptățiți: copiii cu mențiuni primiseră ciocolată!

Aici, evident, greșeala era a cadrelor didactice care n-au ținut seama de particularitățile vîrstei elevilor lor. Dacă s-a hotărît să se dea și ciocolată, atunci ar fi trebuit să se aibă în vedere și premianții cărora li s-au dat doar cărți și rechizite școlare.

Este de preferat ca darurile pe care le facem pentru a-i recompensa pe copii să fie mai ales din acelea care vin în întîmpinarea unor talente sau aplicații deosebite — cum ar fi instrumentele muzicale, trusele pentru lucru manual, pentru desen și pictură etc. Este bine, de asemenea, ca mai ales copiii să știe că nu toate trebuințele (reale sau imaginare) pot fi satisfăcute, că aceasta depinde de posibilitățile pe care le are familia și că nu este nici drept și nici cinstit să aibă niște pretenții pe care părinții nu le pot satisface. Copilul obișnuit să primească imediat în dar tot ce dorește nu-l va putea nici înțelege, nici asculta pe părintele său, atunci cînd acesta nu va avea posibilitatea să satisfacă în continuare toate pretențiile. Să ne ferim de exagerări care duc la obiceiul cadourilor, după care orice faptă obișnuită este urmată de o răsplată și orice cerință de o promisiune. Altfel, unii copii vor începe să-i tragă la răspundere pe părinții lor — cum s-a mai întîmplat — considerînd că aceștia sînt obligați să le creeze cu orice preț condiții deosebite.

Acordarea recompenselor nu trebuie să fie în nici un caz rezultatul unor tocmele: „Mă duc la prăvălie, dacă după aceea mă lăsați la film“, „Ajut la bucătărie dacă apoi mă lăsați la joacă două ore“, „Iau medicamentele numai dacă-mi cumpărați cutare jucărie“ ș.a.m.d. Tocmelele acestea — pe lângă toate efectele negative asupra concepțiilor copilului — știrbesc autoritatea părinților, care se dovedesc incapabili de a-și asigura ascultarea pe căi principiale. Dacă obiceiul nu este curmat la timp, mai târziu poate fi cu greu înlăturat. Și nu este nimic mai urît decît ca omul să-și facă datoria din dorința de a realiza câștiguri materiale cît mai mari.

Prof. I. Gh. CÂRMU

O TEOREMĂ CLASICĂ ÎN ÎNTERPRETARE MODERNĂ

Cu acest număr deschidem o rubrică de consultații pentru cadrele didactice care se pregătesc în vederea obținerii definitivatului și a gradelor în învățământ. Cititorii revistei vor găsi în fiecare număr articole semnate de specialiști care vor trata unele din temele mai dificile ale programei. Deosebit de aceasta, revista își propune să sprijine perfecționarea cadrelor noastre didactice prin indicații bibliografice și răspunsuri la întrebările pe care cititorii i le vor adresa.

1. O demonstrație „simplă”. Mai mulți profesori, care au găsit în programa examenului de definitivat teorema lui Fermat, întrebă dacă demonstrația prin inducție, cea mai scurtă, nu e suficientă.

Înainte de a răspunde, s-o amintim pe aceasta — pentru ceilalți cititori cu aceleași preocupări — apoi să prezentăm o demonstrație în spirit modern și numai după aceea să comparăm și să alegem.

Teorema lui Fermat afirmă că p fiind un număr prim, pentru orice număr a , $a^p \equiv a \pmod{p}$ — a^p și a dau același rest în împărțirea la p .

Evident că $1^p \equiv 1$; să arătăm că admitând propoziția pentru a , rezultă valabilitatea ei pentru $a+1$. Fiind vorba de o putere, este natural să apelăm la binomul lui Newton.

Avem

$$(a+1)^p = a^p + C_p^1 a^{p-1} + C_p^2 a^{p-2} + \dots + 1. \quad (1)$$

Însă toți coeficienții de la al doilea la penultimul — de forma $C_p^m = \frac{p(p-1)\dots(p-m+1)}{1 \cdot 2 \cdot \dots \cdot m}$ — sînt numere

întregi multipli de p , căci C_p^m este prin definiție un număr întreg iar p prima nu se află ca factor la numitorul $1 \cdot 2 \cdot \dots \cdot m$, fracția nu poate fi simplificată prin p și putem scrie $C_p^m = p \cdot k$.

Relația (1) poate fi deci scrisă

$$(a+1)^p = a^p + 1 + Mp \text{ sau } (a+1)^p \equiv a^p + 1 \pmod{p}$$

Rezultă că dacă $a^p \equiv a \pmod{p}$, atunci

$$(a+1)^p \equiv a+1 \pmod{p}$$

Deci, propoziția este adevărată pentru orice a , demonstrația este terminată (și în adevăr este „scurtă”).

2. Teoreme asupra grupurilor finite. 1) Subgrupul format din puterile unui element. Dacă a este un element al grupului finit G , a compus cu a ne dă un element din G pe care îl notăm a^2 ; a^2 compus cu a ne dă din nou un element din G pe care îl notăm a^3 , etc. Considerăm șirul

$a, a^2, a^3, \dots, a^q$ în care toate elementele scrise sînt distincte între ele. Dacă am continua să scriem puterile succesive, grupul fiind finit, trebuie să ajungem la o putere egală cu o putere anterior scrisă. Să presupunem că a^{q+1} este prima putere egală cu una anterior scrisă, adică $a^{q+1} = a^i, i \leq q$. Susținem că $i=1, a^{q+1} = a$. În adevăr, din $a^{q+1} = a^i$ cu $i > 1$, egalitate care poate fi scrisă $a^i \cdot a = a^{i-1} \cdot a$ rezultă $a^i = a^{i-1}$, deci a^i ar fi prima

putere care se repetă și nu a^{q+1} . Avem așadar $a^{q+1} = a$, de unde $a^q = e$ (elementul neutru al grupului).

Reținem că dacă scriem puterile succesive ale lui a , obținem șirul $a, a^2, a^3, \dots, a^q = e$ (2) format numai din elemente distincte, după care urmează elemente care se repetă periodic ($a^{q+1} = a, a^{q+2} = a^2$ etc).

Exemplu. Considerăm grupul claselor de resturi modulo 13, fără clasa de rest zero; să formăm puterile lui 5. Obținem $5; 5^2 = 12; 5^3 = 8; 5^4 = 1$

Dacă q este cel mai mic exponent pentru care $a^q = e$, spunem că elementul a aparține exponentului q — în exemplul dat 5 aparține exponentului 4.

Elementele $a, a^2, \dots, a^q = e$ formează un subgrup al grupului dat — identic cu grupul însuși în cazul $q = n, n$ fiind ordinul grupului — ($a^i \cdot a^j = a^{i+j}; a^q = e$; inversul lui a^i este a^{q-i}).

2) q este un divizor al lui n .

Demonstrație. Dacă $q < n$, fie b un element al grupului G care nu se află în șirul puterilor lui a . Scriem

$$\begin{matrix} a & a^2 & a^3 & \dots & a^q = e \\ b \cdot a & b \cdot a^2 & b \cdot a^3 & \dots & b \cdot a^q = b \end{matrix}$$

Elementele din rîndul 2 sînt distincte de cele din rîndul 1 (din $b \cdot a^i = a^j$, ar rezulta $b = a^j \cdot a^{-i} = a^k$) și sînt distincte între ele (din $b a^i = b \cdot a^j$ ar rezulta $a^i = a^j$).

Dacă G nu mai are alte elemente, avem $n=2q$; dacă există un element c nescris nici în rîndul 1, nici în 2, formăm rîndul $c \cdot a, c \cdot a^2, \dots, c \cdot a^q = c$; arătăm analog că elementele din acest rînd sînt distincte între ele și distincte de cele din rîndurile anterioare. Dacă în acest mod s-au scris toate elementele lui G , avem $n=3q$, dacă nu, continuăm analog, și vom ajunge ca elementele lui G să fie scrise într-un tablou dreptunghiular cu q elemente pe o linie; dacă sînt k linii, vom avea $n=k \cdot q$.

Din $a^q = e$ rezultă $a^n = (a^q)^k = e$

3. Teorema lui Fermat. Apare ca un caz particular al teoremelor de la pt. 2; fiind dat un număr prim p , e suficient să arătăm că clasele de resturi modulo p din care s-a eliminat cea de rest 0 formează un grup (de ordinul $p-1$).

Fie $a \neq 0$, o clasă. Produsele

$$a \cdot 1, a \cdot 2, \dots, a \cdot \frac{p-1}{p-1}$$

reprezintă clase distincte între ele două câte două căci dacă produsele $a \cdot i, a \cdot j$ ar fi în aceeași clasă, am avea $a(j-i) = M \cdot p$, ceea ce nu e posibil, pentru că p este prim (a, p)=1 și $j-i < p$. Rezultă

că aceste $p-1$ produse reprezintă toate clasele diferite de 0, în particular găsim o clasă a astfel că $a \cdot a^{-1} = 1$. Cu aceasta putem verifica ușor că avem un grup comutativ). Ordinul fiind $p-1$, avem $a^{p-1} = 1$ ceea ce înseamnă că pentru $a \neq Mp, a^{p-1} \equiv 1 \pmod{p}$.

4. Comparație. Demonstrația de la punctul 1, prin inducție, convinge — ne obligă să spunem așa este — dar nu lămurește, nu explică, nu este o demonstrație cauzală. Demonstrația într-un grup oarecare — deși mai lungă — este nu numai mult mai generală, ea este și mai lămuritoare.

Ea ne arată nu numai că $a^{p-1} \equiv 1 \pmod{p}$, ne arată în plus că pentru unele valori ale lui a pot fi exponenți q mai mici ca $p-1$ astfel ca să avem $a^q \equiv 1 \pmod{p}$ și acest caz q e un divizor al lui $p-1$.

5. Legătura cu matematica elementară. Deși la punctul 2 am lucrat într-un grup abstract, găsim raționamente care se fac, în același tipar, pe un grup numeric, chiar la nivelul clasei a V-a. Să ne amintim transformarea fracției ordinare în fracție zecimală. Dacă numitorul este număr prim p diferit de 2, obținem o fracție periodică simplă. Cu cîte cifre în perioadă? Această întrebare poate fi formulată astfel: cărui exponent q aparține 10 modulo p ? — căci la transformarea prin împărțire, în fond împărțim puterile lui 10 la p și urmărim resturile, în particular urmărim cînd resturile încep să se repete.

Exemple: 1) $10:7 = 0,142857$

30
20
60
40
50
7

10, 10², 10³, 10⁴, 10⁵, 10⁶,
3, 2, 6, 4, 5, 1,

10 aparține exponentului 6, deci avem 6 cifre în perioadă.

2) Tabloul de la pct. 2, 2 ne conduce la teorema: fracția $1/p$ și fracția a/p au perioade cu același număr de cifre.

Exemplu 1: $41 = 0,02439$

căci 10, 10², 10³, 10⁴, 10⁵
10, 18, 16, 37, 1

Fracțiile $a/41$ unde $a=10$ sau 18 sau 16 sau 37 va avea perioada formată din aceleași cifre în altă ordine.

Fracția $a/11$, cu $a=3$, de exemplu ne conduce la șirul

$$3 \cdot 10, 3 \cdot 10^2, 3 \cdot 10^3, 3 \cdot 10^4, 3 \cdot 10^5.$$

6. Concluzie. Exemplul considerat — care desigur mai poate fi încă aprofundat — arată că este util să reflectăm chiar și asupra unor teoreme clasice „cunoscute” — este util pentru cultura noastră matematică, dar și direct pentru munca noastră la clasă. Perfecționarea are două direcții principale: adăos de cunoștințe noi; aprofundarea celor vechi.

RAPORTUL DINTRE GENERAȚII

Civilizația contemporană, în care știința și tehnica, aflate într-un accelerat proces de dezvoltare, devin factori esențiali ai progresului material și spiritual al societății, este, din mai multe puncte de vedere, o civilizație a generațiilor tinere. Aceasta — printre altele — pentru că, așa cum arată statisticile, o treime din populația lumii o constituie tineretul, iar în țările în curs de dezvoltare chiar mai mult decât jumătate din populație o reprezintă copiii și tinerii în vârstă între 5 și 25 de ani. Astăzi se și vorbește despre o adevărată „maree a tineretului”, care, cum remarcă René Maheu, directorul general al UNESCO, la Conferința a V-a a comisiilor naționale europene, „urcă irezistibil și ocupă în societate un loc mereu mai important”.

Este însă neîndoios că fenomenul acesta se datorește nu doar numărului crescând al rîndurilor tineretului (pentru că și în țările dezvoltate în care fenomenele demografice nu cunosc asemenea curbe ca acelea înregistrate în țările în curs de dezvoltare, el joacă totuși un rol sensibil sporit). De aceea, sînt de luat în considerare și o seamă de factori calitativi. Condițiile actuale ale procesului dezvoltării economico-sociale și, în special, uzura morală din ce în ce mai rapidă a cunoștințelor și înzestrărilor tehnice fac necesar un efort continuu de adaptare, inventivitate, înnoire. Pentru acest efort este apt în primul rînd tineretul, purtătorul cel mai entuziast și mai generos al noului, posesorul celor mai proaspete și mai viguroase potențialități intelectuale, afective și voliționale. Dispunînd de condiții de informare și de instruire net superioare față de cele din epocile anterioare, tinerii de azi sînt în măsură să pătrundă domeniile cunoașterii adeseori mai mult și, poate, în anumite privințe, mai bine decât generațiile adulte.

„Vîrstnicii trăiesc prea mult în trecutul lor”

Psihologia tinerelor generații, atitudinea și comportamentul lor, conformismul sau, cel mai adesea, nonconformismul lor au constituit dintotdeauna, pentru maturi, indiferent de condițiile spațio-temporale, un pasionat subiect de discuție și controversă. În zilele noastre însă, care ne fac martorii unui masiv proces de inserție a tineretului în ansamblul mecanismului economic, social, politic, spiritual al societății — se impun atenției cu mai multă insistență toate aceste probleme și, în special, cele privind condițiile de muncă și de viață, aspirațiile și comportamentul tinerelor generații.

Este normal ca fiecare generație să aibă o viziune a ei asupra problemelor existenței naturale și sociale. În lumina experienței de viață, a nivelului de cunoștințe dobîndite și a modului său de trai, fiecare generație judecă cu mijloacele proprii valoarea tuturor faptelor sociale, inclusiv a educației pe care a primit-o. Pe această bază, cel mai adesea, ele apreciază pozitiv propria experiență de viață, sistemele de valori la care aderă. Pornind de aici, generațiile mature preconizează și pentru generațiile tinere propriile ei sisteme de valori, norme de conduită și de viață, atît privată, cît și socială. Sub acest raport, generațiile adulte apar ca fiind mai conservatoare — de unde și sursa incongruențelor dintre ele și cele tinere, în foarte multe probleme. De aici și sentimentul vîrstnicilor că nu sînt respectați și urmași, iar al tinerilor că nu sînt înțeleși — alături de o bună doză de crispăre în relațiile dintre ei și de suspiciuni reciproce. Foarte semnificativă din acest punct de vedere — deși tratînd probleme mult mai largi (implicațiile existenței tinerilor în societatea capitalistă) — este ancheta publicată cu cîțva timp în urmă, în mai multe numere, de ziarul L'Humanité, sub titlul: „Jeunes, qui êtes-vous?...” (Tineri, cine sînteți voi?). „Tinerii nu sînt înțeleși” de către maturi, și în special de către părinți — declară interlocutorii (lucru care adîncește sentimentul nedrep-

tății și al frustrării pe care îl simt ei în societatea capitalistă); vîrstnicii „trăiesc prea mult în trecutul lor”, „vorbesc prea mult despre trecut și ne dau lecții”, „sînt prea încrezuți și îi critică întotdeauna pe tineri”, „nu au încredere în noi”, „ne obligă să recurgem la minciuni pe care nu le-am dori, dar care ne simplifică viața” (vezi cap.V. al anchetei, intitulat „Gustul amar al nedreptății”, în L'Humanité nr. 7686/1969).

În istorie au existat și cazuri cînd unele generații, devenind conștiente de neajunsurile modului lor de a trăi și a gîndi, ajung să încerce reforme care să conducă la repararea greșelilor pentru generațiile noi. Dar și într-un caz și în altul, obiectiv, este aproape imposibil ca generațiile vechi să poată elabora și adopta sisteme educative în măsură să răspundă pe deplin necesităților și aspirațiilor tinerelor generații.

Tinerii „cred că știu totul”...

Este știut că noile generații, care sînt în ascensiune, se opun celor ce le-au precedat, înainte de toate prin faptul că tind să le înlocuiască. Spre deosebire de cele mature, care trăiesc, în adevăr, în mare măsură sub influența amintirii propriului lor trecut, generațiile tinere trăiesc intens sub impulsul trebuințelor lor actuale și viitoare. În această perspectivă ele trăiesc puternic dorința de afirmare, de a-și manifesta nestingherit independența față de adulți, față de concepțiile și modul de viață al acestora, față de sfaturile și lecțiile lor. (Tinerii „cred că știu totul” constata Aristotel). Aceste fenomene, vechi de cînd lumea, au un caracter permanent și au fost observate întotdeauna cu foarte multă ascuțime de către vîrstnici (în cîte feluri și de cîte ori nu auzim și astăzi exprimat ceea ce eu nu mai puțin de 27 de secole în urmă observa Hesiod: „La aceeași vîrstă învățam să-mi respect părinții. Dar tineretul de astăzi vrea să aibă întotdeauna dreptate și să răspundă”!).

De la opoziție la conflict, în societatea capitalistă

Nu se poate însă să nu subliniem că opoziția generației tinere față de cea matură, refuzul de a-i recunoaște superioritatea și de a-i accepta fără rezerve directivele se manifestă în mod diferit — ca amploare și intensitate — de la o orînduire socială la alta, de la o clasă socială la alta. Astfel, în orînduirile bazate pe exploatare, aceste fenomene capătă proporții pe măsură ce se accentuează contradicțiile economice și sociale proprii orînduirilor respective. Mișcările tineretului, ce se manifestă în aceste condiții, iau forme variate, uneori violente, contribuind la precipitarea proceselor și contradicțiilor sociale. În țările capitaliste contemporane conflictul dintre generații ia — pe plan etic — forme dintre cele mai îngrijorătoare. Trecînd de la dezaprobarea rînduiriilor tradiționale, a concepțiilor și modului de trai al părinților (mai ales în rîndurile claselor dominante) — uneori tinerii ajung să nege binefacerile civilizației și culturii, să trăiască stări de descompunere în special spirituală, de deznădejde și capitulare. Asemenea manifestări reflectă mai mult dificultățile inerente unei societăți incapabile să fixeze obiective și idealuri sociale mobilizatoare, în jurul cărora să-i poată grupa pe toți membrii săi și să-i poată antrena în acțiuni care să conducă la un real progres material și spiritual al vieții sociale.

Cu totul altfel stau lucrurile în societatea socialistă, unde oamenii — maturi și tineri — deveniți stăpîni pe soarta lor, sînt uniți într-o muncă asiduă pentru continua dezvoltare economică, socială și culturală a patriei. Dar despre aceasta, într-un număr viitor.

Lector univ. Ștefan COSTEA

director general adjunct în Ministerul Învățămîntului

UNCHIUL PANDELE

Întimplarea de mai jos (destul de oarecare) mi-a istorisit-o un prieten, om pasnic, la 40 și vreo cinci de ani, om muncitor, chiar foarte muncitor — și din pricina asta ocupat, chiar foarte ocupat, din zori și până-n miez de noapte. Zice el că anul trecut, tot așa, veniseră călduri mari, insuportabile, de căutai umbra și-n somn. Pe astfel de călduri e greu să numeri chiar și până la unu, totuși omul se înhamase la treaba asta, și număra, alături de fiul său Vasile. Numărătoare inversă, ca la rachete... El număra cite zile au mai rămas până la concediu, Vasile — cit e până la vacanță.

Vasile împlinise 8 ani. Avea, așadar, cei 7 ani de acasă și unul în plus... Băiat de ispravă, cu 9 la aritmetică, Vasile nu spărsese decît vreo două geamuri, și alea, zice-se, din greșeală, nu se încăierase decît o singură dată, tot așa, din greșeală...

Acum, cînd să plece în concediu, bagajele fiind gata, biletele de călătorie cumpărate, tatăl se întrebă dacă n-ar fi mai bine... Obosit — frînt, rămas în urmă cu somnul, tatăl voia să doarmă mult și să nu-l deranjeze nimeni, ori Vasile... Băiat de ispravă, dar curios, mofuros, pretinzînd să-i fii mereu la dispoziție („hai tată colo, hai dincolo...“). Un concediu cu Vasile n-ar mai fi concediu — tu ești frînt, iar el te ia de odihnit. „Dacă l-am trimite pe Vasile, așa, pentru vreo lună de zile la unchiul Pandele, că tot a zis să i-l trimitem, ca să vadă și el cum e cînd ai copii!“

Acum, că l-au expediat pe Vasile, ce zice tatăl? — „Hai nevestă să ne facem și noi concediul ca lumea!“ Dar numai concediu n-a fost acesta: fel de fel de gânduri veneau să tulbure părinților liniștea („Cum s-o fi descurcînd bietul băiat? — e cam rușinos, asta moare de foame dacă nu te ții de capul lui să mănince... Ei, lasă, că se descurcă el!... Și la urma — urmei, nu-i strică să iasă în lume, să dea și el piept cu fel de fel de oameni!“).

Întorcerea din concediu, dar mai ales întorcerea lui Vasile de la unchiul Pandele merita să fie sărbătorită. A mai crescut băiatul, s-a bronzat, a învățat să tragă cu ochiul — golan în regulă! Masă mare, tatăl toarnă țuica în pahare — lui Vasile îi toarnă... pepsi într-un pahar de apă; sună telefonul, tatăl se duce să răspundă, cînd se întoarce bagă de seamă că țuica din pahar s-a evaporat! Cu ochii peste cap, Vasile se bălăngăne pe scaun. A fost grozavă țuica...! „Vai de mine!“ sare mama. „Ai hăut!...“ observă tatăl stupefiat. „Ce vă veni să faceți mișto de mine?“ îi repede Vasile, dînd să apuce sticla de țuică.

„Opt ani l-am ținut din scurt pe Vasile și mereu l-am dăscălit, era un copil ascultător și cu bun simț — și după opt ani am vrut să plecăm și noi în concediu ca niște oameni „liberi“, că dacă îl iei și pe Vasile — nu mai ai liniște o clipă. Unchiul Pandele se angajase cu mîna pe inimă să nu-l scape din ochi. „Ești cuminte? Dacă ești cuminte o să-ți dea unchiul un păhărel de țuică, prinde bine țuica, la iarnă n-o să faci gripă... Dacă ești cuminte de tot, cel mai cuminte, o să-ți mai dea unchiul și un pahar de vin!“

S-a-ntărit Vasile, a crescut, s-a bronzat și-njură ca un om în toată firea. În numai o lună de zile a învățat să injure cit alții într-un an. În sfîrșit, a văzut și el cum arată lumea și a înțeles cum se trăiește. De aici încolo n-o să se mai lase dus de nas. „Ce, vreți să mă creșteți ca pe un călugăr?“

O lună de zile... După opt ani, o pauză de o lună de zile... („era obositor să-l luăm cu noi, să-l ținem din scurt și să-l tot dăscălim...“). Atît a fost de ajuns pentru ca să se producă această nedorită schimbare la față. „Mă copile, nu-i frumos să injuri!“ „De ce să nu fie? Alții de ce injură?“ „Nu-i frumos să te bați!“ „Alții de ce se bat?“ „Și dacă o să-ți spargă capul?“ „I-l sparg și eu!“

Acum, după ce-a prins „gustul“ — e mai greu să-i explici lui Vasile de ce nu-i bine și nu-i frumos să facă așa, sau așa...

Nicolae ȚIC

„GOLANI DIN ȚȘTIA MICI“

Să vă spun cine sînt: mă numesc Adrian și am 11 ani. Să nu credeți că sînt golan, (nu e adevărat). Nu sînt golan, sînt mic. Mic și slab. Mama spune că sînt frumos. Și cuminte, dar mai ales cînd dorm, cînd sînt curat, cînd nu mă strîmb, cînd, cînd, cînd fac o mulțime de lucruri pe care de obicei le uit. Nu vreau să le uit, dar, nu știu cum, mă gîndesc la ele cînd nu trebuie, sau îmi vin în minte tocmai cînd mă joc sau citesc; cu sateliți, cu aventuri și chiar cu zmei; și zmeii sînt interesați, ei sînt mulți, cit poștești, și sînt mai deosebiți, mai firoși. Rachete, sateliți... am tot auzit; și accidente, dar acelea sînt triste. Cu zmeii e altceva. Nu-ți pare rău cînd sînt răpuși. Sînt foarte ocupat și abia am timp de toate; pînă-mi fac partea de gospodărie, pînă fac lecțiile, abia mai am timp de treburile mele. La școală am o colegă: ea face colecție de șervețele de hîrtie și se supără că nu-i aduc. Zice „să-i fac rost“. Colegii mă necăjesc. Îmi ascund creioanele. Mama mă ceartă, că le pierd. Am necazuri cu fratele meu. De cite ori nu-l ajut să plece la școală? Ii pun masa, îi fac chiar ghiozdanul, sau îi împrumut guma, pe care o rătăcește apoi. Și să mă descalf la timp, să mă schimb, să duc gunoiul (e treaba mea), și eu abia aștept să văd ce mai face căpitanul Zeno în pagina rămasă ieri neterminată... Uneori mama mă trimite să cumpăr piine, că a uitat. Da, piine. Cu piinea am pățit-o. Aici mi-a zis că sînt golan „din Țștia mic“. E urît ce mi s-a întîmplat și-mi pare rău că m-am purtat așa, și-mi vine să plîng cînd mă gîndesc.

Să vedeți: am luat fuga banii pe care mi i-a întins fratele meu, am coborît scara privind „hîrtia“ pe care era desenat Alex. Ion Cuza. Am încercat chiar să învăț seria. Lîngă număr era un punct negru. Închideam ochii, spuneam cifrele, și-i deschideam înecînd privind printre gene punctul, apoi cifrele, și tot așa. Doi pași priveam, alți doi pași închideam ochii... Am întins hîrtia, am luat restul, piinea și am ieșit. Deodată mi se pare că am prea mulți bani, îi număr și văd că mi-a dat rest ca de la 50 de lei. „Să-raca, îmi zic, dacă păștețe ceva. Mama se va bucura să-i dau înapoi“.

„Tanti, îi zic, nu știu, cred că am avut numai 25 de lei“. A luat înapoi diferența, m-a lăudat, mi-a mulțumit că sînt cinstit. Eram mîndru. Cînd am ieșit, i-am povestit lui Drobotă. El s-a uitat pieziș la mine.

„Da prost mai ești! Cuza e pe alea de 50“. Am simțit un gol, așa, ca atunci cînd mi-a făcut injecții în burtă contra turbării. Fug înapoi: — „Tanti, îi zic — vă rog să vă uitați, avea pe Cuza și un punct negru... avea...“ A vrut ea să-mi zică ceva, dar a venit cealaltă.

„Pleacă, mi-a zis, ne-am săturat de golani din Țștia mici. De ce ai venit cu banii înapoi? Șterge-o.“

Nu știu ce mi-a venit dar pareă m-am făcut bucăți, bucăți, și capul mi s-a făcut mare, mare, și halatele lor filfiliau ca aripile de scorpii, și piinile rinjeau la mine: „Pros-tute! De ce ai adus banii înapoi?“... De ce

am aruncat apoi cu piinea după vînzătoare? De ce am trînit cuțitul de teighea? Nu mai știu dacă am plîns de rușine sau de necaz. Mă gîndeam la cei 25 de lei pierduți. Și golan, și gonit, și mama ce o să zică? Ea lucrează atît de mult, și e singură, și e cam bolnavă acum... M-am dus la o vecină, i-am spus, am rugat-o. A fost așa de bună cu mine, a coborît la „Piine“ să explice... Ce rușine! I-au zis că eu „așa și așa și așa“ și „să vină mamă-sa, să-i spunem și ei și... dacă or ieși banii, mai vedem“. De ce n-au vrut să se uite dacă aveau o bancnotă cu un punct negru? Un punct negru lîngă serie, cu Cuza... De ce?

Mama n-a vrut să meargă. Nici nu m-a certat pentru bani. A plîns că am făcut-o de ris. Mi-a părut așa de rău, i-am zis să nu se necăjească, că aranjez eu. Și m-am întors la „Piine“. Întii m-am spălat, m-am îmbrăcat cu pantalonii cei albi și cu ciorapii de duminică, mi-am făcut cărare și unghiile le-am tăiat pînă m-a durut buricul degetelor să nu mai zică că sînt golan. O oră am stat așa la ușa de la „Piine“, voiam să le spun că-mi pare rău că am Țșpat, că le-am bombardat cu piinea și chestia cu cuțitul, dar că le rog să-mi dea banii, că avea bancnota un punct negru, lîngă serie.

„Bună ziua, le-am spus cu sufletul cit un purice, am venit să vă cer cuze și să iau piinea și banii... dacă se poate...“

„Rușine să-ți fie, în locul tău nici nu mai intram pe ușă!“

...Poate nu mă văzuse că stăteam de o oră, că nu-mi venea să intru — dar promiseseam acasă că șterg rușinea.

„Vă rog, îmi pare rău, știți, și, dacă se poate, și banii, hîrtia aia cu punct negru, știți...“

„Piinea da, scuzele da, banii nu. Să vină mă-ta!“

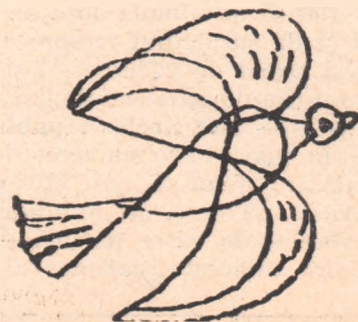
„Să vină mă-ta“, „să vină mă-ta“? Dar cînd le-am dat 2 hîrtii de 5 lei și au zis că erau de 3? Atunci eram sigur și nu am vrut să plec și cineva de lîngă mine a zis camine și în loc să-mi dea rest a zis: „Să împărțim paguba pe din două“. Și cînd la „Librărie“ nu-mi dă niciodată rest cînd iau penițe? Și nici la coalele de hîrtie albastră? Și chiar moșul din colț de la Romană, de cite ori nu mi-a zis: „Hai, puștiule, cumpără loz, că toate sînt ciștigătoare“. Și nu erau.

Acum sînt trist. De atîtea zile merg mereu la „Piine“ și întreb: „Ați putut face so-coteala? Nu v-au ieșit banii, știți aceia cu Cuza și un punct negru lîngă serie...“ Zice mereu: „Vino miine, cu mă-ta“.

Nu pot i-am spus mamei că aranjez totul, sînt mare, am 11 ani, eu am făcut-o, eu o descurc... nu știu cum...

Mă stringe la pieptul ei. E așa de bine! O string tare, tare, nu sînt golan, mamă, zău, tu ști, nu-i așa? Le-am cerut scuze... și nu spuneam minciuni, avea un punct negru lîngă serie, știți... cînd ești mic, ești așa de singur...
Adrian.

P. conf. Rodica SAVOPOL

Puterea cuvântului

Aș vrea să prezint cititorilor un fapt de viață care atestă valoarea educativă a aprecierilor făcute de adulți cu privire la comportarea sau situația la învățătură a copiilor.

Acum 35 de ani eram în clasa a IV-a a școlii primare din satul natal. Învățam destul de slab, situându-mă mereu printre codăși. Întimplarea a făcut ca în acel an să ajung la un învățător nou, străin de comuna noastră, care, pe lângă comportarea demnă și condescendența în relațiile cu sătenii, dovedea o temeinică pregătire profesională, o mare iscusință în activitatea instructiv-educativă.

Îmi amintesc că nu mult după deschiderea cursurilor, la o lecție de gramatică, m-a ascultat și pe mine. În timp ce răspundeam, ușa clasei s-a deschis, iar în cadrul ei a apărut tatăl unui coleg. Venise să motiveze absența fiului său de la școală. Abia a început să spună ce dorește că învățătorul l-a întrerupt: „Stați puțin — i-a spus el, preocupat de cele ce se discutau la tablă — mi se pare că el răspunde mai bine decât toți”. Aprecierea aceasta, care mă situa în fruntea întregii clase, precum și faptul că am răspuns până la sfârșit foarte bine, au declanșat în sufletul meu acea forță, acel interes față de învățătură, capabile să alunge inerția, încât într-adevăr, din acea zi, nici un elev din clasă nu m-a mai întrecut.

Momentul acela avea să fie hotărâtor și în privința viitoarei mele profesii. Părinții mei, care până atunci voiau să devin fierar, văzând că la finele anului școlar am fost clasificat pe locul 1, s-au decis să mă facă învățător, ceea ce s-a și întâmplat.

10 ani mai târziu, începându-mi, în aceeași sală de clasă, nobila misiune, mi-am amintit cuvintele fostului meu învățător care — în mod categoric — m-au stimulat, mi-au sporit încrederea în forțele proprii, mi-au cultivat interesul pentru învățătură. Prin urmare, mi-au dat tot ceea ce-i trebuia unui copil normal să obțină rezultate din cele mai bune.

Se cuvine deci să cîntărim, atent, atît noi, pedagogii, cît și părinții, orice act, orice gest, orice vorbă. Un cuvînt, o apreciere, bine alese, bine folosite, în mod sigur își dezvoltă forța constructivă. Și invers: un cuvînt, o apreciere rău plasate pot provoca răni adînci în sufletul copilului, pentru vindecarea cărora va trebui să muncim mult.

Inv. Mihai IANCULESCU
Timișoara

Acțiuni conjugate

Urmărind cu atenție înclinațiile și aptitudinile elevilor și asigurându-le condiții optime de dezvoltare încă din primele clase ale școlii generale și apoi mai departe, la liceu, profesorii pot oferi un sprijin real elevilor în alegerea profesiei. Acest lucru se poate realiza în orele de dirigință, în cadrul lecturilor ținute cu părinții, în ședințele comune cu aceștia etc. Directorul școlii generale din Vîrtop, Județul Dolj, Fîruș Canteмир, de exemplu, împreună cu diriginții celor două clase a VIII-a (A și B), a organizat un consiliu pedagogic cu cadrele didactice care predau la clasele respective și a întocmit un tabel orientativ în care a fost trecut fiecare elev în parte, cu menționarea școlii la care ar fi mai indicat să candideze, și care s-a dovedit foarte util la ședința cu părinții: s-a creat în masa de părinți o opinie favorabilă acceptării sugestiilor și recomandărilor școlii. Ceva mai mult. Pe trîmbeștele I și II, dirigintele acestor clase, — profesoarele Ioana C. și Aurica P. — au invitat la orele de dirigință, în cadrul cărora s-a dezbătut tema orientării profesionale: „Ce vreau să devin în viață?”, pe tehniciana veterinară din C.A.P., Arilina F., pe șeful de brigadă Hristu R. de la I.M.T. — Ploșoru și pe medicul Gheorghe T., care au vorbit elevilor despre profesia pe care o exercită. Prin asemenea întâlniri directe ale elevilor cu oamenii de diferite profesii am reușit să dezvoltăm în sufletul viitorilor absolvenți interesul și dragostea pentru meseria aleasă. Imediat după această întâlnire, cele două profesoare au organizat cu elevii celor două clase a VIII-a o vizită la sectorul zootehnic al C.A.P. din localitate. Asemenea acțiuni au fost continuate și în ultimul trimestru. S-au organizat vizite la întreprinderile industriale și santierelor din Craiova. Aici, elevii clasei a VIII-a au avut posibilitatea să afle specificul muncii directe, de la muncitori și tehnicieni, să cunoască procesul tehnologic etc.

Inv. Gheorghe ALEXANDRU
Școala generală Vîrtop, Jud. Dolj

Părinți fără adresă

Dacă mergi spre Liceul nr. 27 din Capitală, n-o să greșești mult avînd impresia că toate drumurile duc aici... Pe străzile Ferentarilor, zilnic, aproape două mii de elevi sînt prinși în acel du-te-vino între școală și casă. Nu numai copiii și adolescenții din clasele I—XII, dar și seraliști, de multe ori părinți ai celor dinții. Părinții și copiii pot fi, uneori, și colegi de bancă... Dar, acum a venit vacanța.

Cu cîteva zile înainte de a suna clopoțelul recreației de-o vară întreagă, am cutreierat prin curtea și pe coridoarele școlii. Am bătut în ușa pe care scrie „Director”. Am intrat. „Tovarășa directoare Ana Cosmiță?” Am vrut să adaug: „desigur, și părinții copiilor care învață la dumneavoastră pun această întrebare protocolară, apoi altele...” Dar tocmai despre unii părinți de copii din Ferentari avea să-mi vorbească, pe îndelete, interlocutoarea mea.

După ce o ascultasem, mi-am aruncat ochii din nou pe coridoare prin curtea înverzită pe terenurile de sport. Echilibrul, armonie. Am salutat respectuos, mulțumind pentru ce auzisem și văzusem, și, pe străzi, mi se părea că toate duc spre Liceul nr. 27... Îmi venea să bat la cîte o poartă și să intru în vorbă cu acei părinți despre care...

...Un zgomot neprevăzut? O servietă mare, din piele aspră, doborîită de izbirea alteia. Nu-i nimic; totuși, copiii se împacă între ei. Și mi-am continuat drumul. Adresele familiilor pe care aș fi vrut să le caut erau inutilizabile din punctul de vedere al eticii, cum se va vedea din secvențele următoare, pe tema: „Dar părinții se înțeleg între ei? Își înțeleg rolul?”

Părinții elevului V.O. nu s-au căsătorit de prea multă vreme legitim. Povestea e lungă. Legalizarea căsniciei, la inițiativa tatălui, s-a făcut din interes, acesta voind să pătrundă în București, unde mama fiului său se angajase muncitoare. Copilul a fost, astfel, „recunoscut”. Ce-a urmat: mamă și fiu, pe rînd, sau împreună — bătută, dați afară din casă, sub amenințarea cuțitului, și acuzați în mod calomnios de incest... Cu cîteva zile înaintea vizitei mele, „tatăl” intrase în cabinetul directorului școlii: „Știi cine sînt, mă cunoașteți, nu-i așa? Dați-mi adevărîța că a terminat școala. Îmi trebuie la tribunal. N-o să-l țin tot eu și acum...” Părăsise familia și ținea după o existență negrevată de obligația de a-și ajuta în vreun fel fiul.

Două surori, eleve la „27”. Cea mică, în clasa a IX-a, și-a călcat într-o bună zi pe inimă și a încunostiținat conducerea școlii despre atmosfera de acasă. Ținea palma strînsă pentru ea, încercînd să-și apere mama, cuțitul mînuit de „capul familiei” o lovide pe ea. Cuvintele de... ordine, pe care tatăl lor găsea de cuviință să le adreseze, pe lângă bătăi și jigniri răspîndite în tot cartierul, erau acestea: „Vouă bărbați vă trebuie, nu carte!” Alt „părinte”, care nu mai voia să știe de obligațiile paterne. Desigur, exista un motiv, care avea să ducă la destrămarea familiei.

Unul dintre elevii de aici, nu-i scriu numele, an după an, a spus tată, cui s-a nimerit, pe stradă, în cartier. Mamei i s-a pierdut urma. La rugămintele bunicii, „părintele” se obișnuise, de un timp, să-și invite, ca pe un oaspete, fiul. Ca pe un oaspete sau ca pe un supporter, în orice caz, copilul, la 12 ani, a devenit fumător, a început să bea, pe buze i-au apărut înjurături. Bunica a făcut un nou apel, de astă dată la miliție. Băiatul s-a întors la ea: a reușit să promoveze clasa a VII-a. O bucurie pentru părinți, adică pentru bunica elevului.

Vorbeam de adrese inutilizabile... Sînt puține față de cele aproape 2000 ale părinților care au copii orisînt ei înșiși elevi la Liceul nr.27. Mai pomenește una. Numele de familie: Negrușa. Pînă în clasa a V-a, anul trecut, era un elev bun, remarcabil, prin vioiciune și sănătate. De unde nervii, neastîmpărul și ura ochilor săi? Vorbea frumos și, deodată, nici logopedul n-a reușit să-i fie de ajutor... Joia, lipsea întotdeauna. Așa, aproape un an, săptămîină de săptămîină. Pînă cînd, urmărit prin copii, s-a aflat că mergea în Piața Unirii. Tatăl său, fugit de acasă, îi dăduse întâlnire, joia, acolo. Dar n-a venit niciodată și, joie de joie, copilul... Tot mai neliniștit...

Un om, la începutul vieții, în așteptarea, părinților...

A. GHEORGHE

În tratamentul anxietății — și în deosebi al acelor forme care nu necesită intervenția medicului — nu poate fi vorba de rețete universale valabile. Se pot însă contura unele principii generale, care să-i călăuzească, atât pe părinți, cât și pe profesori, în rezolvarea problemelor pe care le ridică această stare. Ar fi de relevant, în primul rând, faptul că metodele de influențare asupra anxietății trebuie îndreptate mai ales spre înlăturarea cauzelor care au generat-o, pentru că oricât am acționa asupra simptomului, dacă menținem condițiile anxioase, rezultatele vor fi minime, iar succesul poate fi cel mai adesea numai aparent.

Intr-un articol precedent (apărut în nr. 4/1969) am vorbit despre diferitele cauze care provoacă anxietatea: sentimentului de inferioritate determinat de subaprecierea sistematică a capacității copilului, suprasolicitarea, imitarea modului de reacție anxios al părinților, experiențe punitive repetate prea des și de lungă durată, diverse alte traume produse de mediul familial și școlar, care modifică reactivitatea emoțională a copilului în sensul sensibilizării sale. Dată fiind interferența factorilor familiali și școlari, „tratamentul“ anxietății presupune sarcini — uneori diferențiate — atât pentru părinți, cât și pentru învățători sau profesori. Părinții trebuie să asigure o „igienă“ a familiei prin asanarea factorilor traumatizanți și menținerea unui climat de bună conviețuire, de respect reciproc între membrii ei, să creeze acele relații de prietenie dintre ei și copii care să îi facă pe aceștia din urmă să li se adreseze oricând cu problemele sau frământările lor, fără jenă sau ascunzături. Reacțiile de moment ale copilului, privite ca anticipări ale caracterului ce se conturează, nu trebuie înăbușite, ci tratate cu calm, în funcție de semnificația lor adinecă.

În ceea ce privește școala, ea are obligația să cunoască bine nu nu,

CUM PROCEDĂM CU COPIII ANXIOȘI

mai particularitățile individuale ale copilului (timid, fricos, curajos etc.), dar și situația lui de acasă care influențează într-un fel sau altul structura lui interioară, cu atât mai mult cu cât adesea anxietatea cauzată de factori familiali se poate manifesta și în sfera activității școlare a elevului. Aceasta înseamnă că e necesară o legătură reciprocă între școală și familie, susținută de ambele părți. Părinții nu vor avea decît de câștigat dacă vor discuta problemele lor familiale cu psihologul școlar sau cu dirigintele, pentru a vedea care din ele au răsunit asupra copilului, pentru a-și lămurii manifestările și reacțiile lui, în special acelea care ridică pentru ei semne de întrebare.

Vorbim în articolul precedent despre o anxietate de „non possumus“ creată de conștientizarea decalajului dintre solicitare și posibilități. Se întâmplă frecvent însă, și mai ales la copil, ca această reacție să se structureze ulterior ca un mod obișnuit de a reacționa la orice solicitare, fără a se mai verifica dacă decalajul „solicitare-posibilități“ este sau nu real; de aici eșecul repetat și deci mediocritatea. În acest caz, sarcina părinților și a școlii este de a crea copilului obișnuința să se verifice mereu în raport cu solicitările, să-l facă, de la primul eșec, conștient de factorii care l-au determinat, de faptul că insuccesul nu reprezintă valoarea capacităților sale reale; trebuie să i se clarifice copilului, pe baza unor exemple, cuantumul real al posibilităților sale.

Uneori chiar, printr-un mijloc tactic bine ales, este util să se pună în scenă astfel de solicitări pe care el să le poată îndeplini cu succes; acest procedeu, repetat, îl va face pe copil să-și recapete

încrederea în sine, destrămându-i modelul panicard, anxios sau de demisie al reacțiilor sale.

Este știut că un copil hipersensibil, care este admonestat și atârzi și miine pentru eșecurile sale, are două căi de reacție: sau devine neîncrezător în sine și trăiește ca un coșmar orice nouă solicitare (anxietatea de eșec), sau devine indiferent, își spune că nu mai are ce pierde și, parecă spre a nu contrazice eticheta de incapabil ce i-a fost pusă, depune armele. Aici intervine problema măiestriei, a dozajului în aplicarea recompenselor și pedepselor, mai ales la copiii cu probleme de reactivitate emoțională. Asemenea elevi trebuie antrenati spre nivele de aspirație progresiv — și poate lent — crescute, pentru ca pe baza unor succese reale, singurele de altfel cu valoare convingătoare, să reconstituim și să le consolidăm încrederea, atât de șubredă, în capacitatea proprie.

Există desigur un plafon, peste care această stare emoțională — anxietatea — necesită intervenția medicului specialist, a psihologului linician. Medicația corespunzătoare adăugată unei psihoterapii raționale își va spune desigur cuvîntul binefăcător. Important este, însă, în acest caz să se țină seama și de alți factori, și anume de cei din mediul ambiant — părinți, rude etc. — care nu trebuie să manifeste o neliniște exagerată față de starea copilului, lucru care n-ar face decît să i-o agraveze. După ieșirea din spital, sau după tratamentul ambulator, copilul să nu fie suspectat ca „bolnav“, ceea ce îl poate complexa sau îi poate imprima o inerție de tip anxios a reacțiilor, ori, ceea ce este mai grav, îl poate face să recurgă la un „mic șantaj“: refugiul în „boală“ ori de câte ori

intervine o solicitare neplăcută; bineînțeles, se vor elimina cauzele anxioase, care pot reactualiza oricînd starea tensivă.

Țin minte cazul unei fetițe de 10 ani internată în serviciul IV clinic al Spitalului „Gh. Marinescu“ pentru o stare reactivă anxioasă de mare intensitate, apărută după traume permanente familiale: tatăl, bețiv inveterat, se certa și o bătea frecvent pe mamă, amenințînd-o cu cuțitul, Adusă la spital în stare gravă, fetița fixase o frică exacerbată față de tată, avea o atitudine ostilă și intra în panică ori ce cite ori i se aducea aminte, fie și numai aluziv de acesta. Tratamentul medical ca și schimbarea mediului au deconectat-o. Simptomele au dispărut treptat, dar ori de câte ori i se propunea plecarea acasă, starea anxioasă se reedita. O idee binevenită a avut-o, atunci mama. Aceasta a cumpărat o serie de lucruri pentru fetiță, i le-a adus la spital ca fiind „din partea tatălui cărui îi pare rău de ce a făcut“, și i-a propus fetiței să se întoarcă, nu acasă, ci la bunica. Metoda s-a dovedit eficientă. Ea a estompat printr-o aparentă (din nefericire) dovadă de dragoste a tatălui, atitudinile lui traumatizante, de loc părintești, iar, pe de altă parte, a tăiat legătura anxioasă cu acesta, prin schimbarea mediului.

Concluziv, am socotit necesar să insist asupra importanței capitale a relațiilor bilaterale dintre părinți și școală (profesori, diriginte, psiholog și medic.). Numai eforturile lor, unite într-un front comun, bazat pe o deplină unitate de vederi și de acțiune, pot avea efect în rezolvarea acestei probleme atât de complicate prin multitudinea variabilelor și a determinărilor sale, și mai ales prin specificul său — psihicul uman la vîrsta copilăriei.

Adriana ONOFREI, cercetător
la Institutul de psihologie

Din carnetul unui secretar de liceu

Primii pași în școală nouă

Copilul, devenit elev al unei școli generale și apoi în perspectiva intrării la liceu, începînd chiar cu prima lui înscriere — înscrierea la concursul de admitere — este pus de multe ori în situația de a-și rezolva singur unele probleme pe care pînă acum le

rezolvau părinții sau chiar școala generală prin normele ei de organizare.

În această nouă situație, în cele mai multe cazuri, el se prezintă singur și sigur de sine, siguranță ce i-o dă, poate, proaspătul certificat de absolvire a școlii generale, poate buletinul de populație pe care nu de mult l-a cîmpătat sau chiar perspectiva trecerii de la școala generală la liceu. Toate acestea constituie o etapă importantă în viața unui elev, nu numai o simplă schimbare de școală, cum s-ar părea.

Noile situații în care este pus, contactul cu realități pe care nu le-a cunoscut, sînt prilejuri în care se vede că este de pregătît din familie și din școala pe care a terminat-o pentru a le face față. În cele mai multe cazuri, elevul se prezintă la noua școală, așa cum am mai spus, în ținută și atitudine corespunzătoare, știind limpede ceea ce trebuie să ceară și să facă. Dar sînt și cazuri, și destul de multe, cînd în fața acestor noi aspecte ale situației în care îl pune viața el este nepregătît (sau nici nu s-a gîndit la așa ceva).

La ghișeu al liceului la care se prezintă, de cele mai multe ori, el nu știe precis ce vrea, nu știe ce să ceară, crede că unele lucruri se fac de la sine, este chiar intrigat de

unele formalități simple, dar necesare totuși. Acest amănunt a scăpat celor care l-au avut în grijă pînă acum.

Aici trebuie să intervină tactul celui cu care noul elev este pus față în față. Dacă este întrebare și îndrumat în așa fel ca el să vadă bunăvoința, se desurează și pleacă satisfăcut, mulțumit și salutabil, lucru pe care de multe ori nu-l face cînd vine.

Unii dintre acești noștri, în noua situație în care se găsesc (școala nouă pentru ei, alți colegi, alți oameni), este firesc să fie, la început, în oarecare măsură, dezorientați. Dar așa cum am mai arătat, intrînd într-un colectiv în care a fost primit cu toată bunăvoința și încrederea, elevul este cîștigat, se atașează de noua lui școală, lucru ce se vede în evoluția lui ulterioară. Trăind zi cu zi viața școlii în care a intrat, cînd gustă din satisfacții și de multe ori și din amărăciuni, cînd succesele școlii îi umplu inima de bucurie și mîndrie pentru că sînt ale lui, sau ale colegilor lui, se nase cele mai trainice legături, a căror amintire o va păstra toată viața.

I. MĂNOIU
secretarul Liceului „D. Cantemir“
București

NOI PREMIERE CINEMATOGRAFICE

CONTESA

COSEL

O PRODUȚIE A STUDIOURILOR DIN R. P. POLONĂ
Regia: Jerzy Antczak
Cu: Jadwiga Baracska, Mariusz Dmochowski,
Stanisław Jasiukiewicz.

O PRODUȚIE ITALO-FRANCEZĂ
Regia: Luigi Zampa
Cu: Ugo Tognazzi,
Bernard Blier,
Nicoletta Machiavelli

O chestiune de onoare

VESTIMENTAȚIA ELEVILOR

A mai trecut un an de învățătură, de eforturi și emoții, de satisfacții și succese pentru toți elevii din țara noastră. Acum în plină vacanță, în cel mai frumos sezon al anului, fiecare dintre ei, în grupuri sau însoțiți de familie, se bucură din plin de binefacerile, de frumusețile naturii, acolo unde se găsesc, în tabere sau excursii.

Fără grija pregătirii lecțiilor de la o zi la alta, tuturor le rămîne — după vîrstă — ca preocupare principală joaca, sportul, plimbările sau excursiile la munte și la mare. Totodată, ei pot să-și rezerve, din timpul lor liber, ore pentru lectura unor cărți folositoare sau de mult dorite.

După această frumoasă vacanță, pe fiecare îl așteaptă un nou an de școală în care va acumula alte cunoștințe. De aceea, este bine ca nici unul dintre ei să nu uite nici în vacanță calitatea sa de elev. În timpul școlii elevii pot fi recunoscuți și datorită unei anumite vestimentații: uniforma școlară.

În vacanță fiecare elev se îmbracă adecvat sezonului sau în funcție de diversele ocazii (joacă, sport, vizite, vizionări de spectacole, excursii etc.). Pentru toate aceste eventualități unitățile comerțului de textile-încălțăminte au pregătit un sortiment variat.

De asemenea, pentru anul școlar, care se apropie magazinele de specialitate sînt deja aprovizionate cu uniforme și accesoriile necesare elevilor. Bineînțeles, ei se vor îmbrăca potrivit vîrstei și claselor pe care le vor urma.

Vom trece în revistă o parte din aceste articole de vestimentație pentru elevi și tineret, cu recomandarea pe care o facem familiilor de a le procura din timp.

Dintre articolele de uniformă, care nu trebuie să lipsească din garderoba nici unei eleve, amintim sarafanele confecționate din țesături de bumbac și țesături din lînă, care se poartă cu bluze din olandină cu mîneacă lungă, destinate claselor, V—XII inclusiv. Precizăm că sînt și bluze cu mîneacă scurtă, tot din olandină, foarte practice pentru ultimele luni ale anului școlar.

Pentru elevele claselor I-a pînă la a IV-a se recomandă rochițele din zefir caro și șorțulețele din olandină albastră, iar pentru preșcolari, rochițele specifice lor, confecționate din olandină bleu. Nu lipsesc nici bluzele și fustele pionier, nici halatele confecționate pentru elevii din clasele a V-a la a XII-a și nici costumele, uniforme școlare, constituite din pantaloni lungi sau scurți și pantaloni pionier. Acestea sînt completate cu cămăși din zefir caro și cămăși pionier, toate de bună calitate, frumoase și tinerești, asortate costumelor uniforme.

De asemenea, trebuie să se rețină, atît de către părinți cît și de către școlari, că, potrivit noilor planuri de școlarizare, care stabilesc începerea primului an de învățătură la vîrsta de 6 ani, prelungirea duratei de școlarizare obligatorii la 10 ani și înființarea clasei a XII-a liceale, comerțul s-a îngrijit din timp pentru a adapta uniforme școlare la mărimile și taliile tuturor elevilor.

Dar ținuta tineretului școlar, fie pentru vară, fie pentru toamnă și iarnă, în afara uniformelor, mai necesită și alte articole, pe care școlarii și părinții acestora le găsesc în sortimente complete în magazinele de textile și încălțăminte.

Sîntem în sezonul cald, și băieții își pot completa vestimentația din vacanță cu costume și sacouri confecționate din țesături din bumbac, foarte ușoare, răcoroase și practice. Pentru fete, se găsesc sandale cu fețe din plasă de relon, foarte comode, indicate în zilele călduroase ale sezonului actual. Pentru cei mici, se recomandă costumele din țesături din bumbac, în sortimente și culori diferite. În vederea confecționării, stau la dispoziția tuturor țesăturile din bumbac și mătase, atît pentru rochiile de vară cît și pentru bluze și cămăși.

Pentru toamnă, care este și sezonul începerii anului școlar, se găsesc de acum raglane din țesături din tercot, foarte practice pentru vremea mai rece și umedă, rezistente la purtat, care se curăță foarte ușor. De asemenea, se găsesc pardesii din stofă, într-o gamă bogată de modele, de țesături și croială.

Iată, deci, o serie destul de variată de articole de îmbrăcăminte pentru tineretul școlar și preșcolar. Cu puțină anticipație în ceea ce privește achiziționarea unora dintre ele, se pot realiza și economii.

Elevii ale căror cereri de uniforme școlare nu vor fi satisfăcute de sortimentul existent în magazine, nici prin retușări necesitate de talii care depășesc cotele dimensionale obișnuite, pot completa comenzi tip la magazinul respectiv, pentru a li se confecționa uniforme după măsură. Cumpărătorul primește o confirmare a comenzii din partea unității comerciale și în termen de maximum 30 de zile i se furnizează produsul comandat. Se pot face comenzi individuale pentru articole de confecții uniforme școlare, cum sînt: costumele din stofă, pantaloni, sarafane, bluze și rochițe. Livrarea produsului se face pe baza confirmării de comandă, anexată la aceasta, iar plata se efectuează prin ramburs. Iată încă una din măsurile comerțului nostru care înțelege să vină în ajutorul clienților din rîndul elevilor.

PANETTONE? DA PANETTONE!

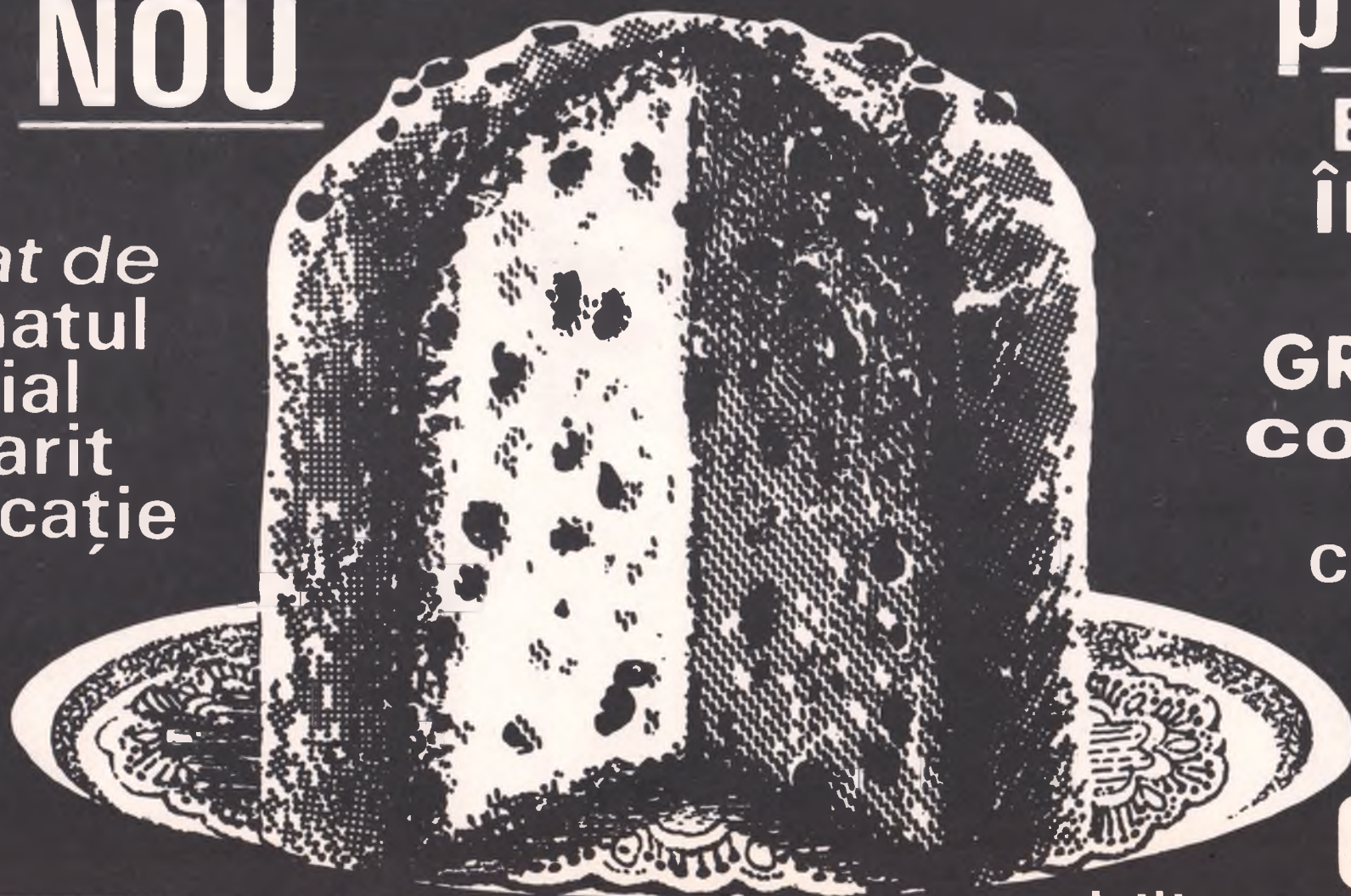
PRODUS
NOU

AROMAT
pufos

BOGAT
ÎN OUĂ
ȘI
GRĂSIMI
conține
fructe
confiate
și
stafide

fabricat de
combinatul
industrial
de morarit
si panificație
SIBIU

750 g
lei **15**

conservabilitate **90** zile

Bucătăria „MODUL”

Doriți să înzestrați apartamentul dumneavoastră cu o bucătărie modernă?

Bucătăria MODUL, realizată de întreprinderile Ministerului Economiei Forestiere, răspunde tuturor exigențelor funcționale și estetice. Se execută în 16 corpuri componente cu utilități diferite, masă și trei taburete suprapozabile — sau în piese separate — după dorința dumneavoastră. Prin simpla alăturare și suprapunere a corpurilor componente se pot realiza diferite combinații ale garniturii MODUL, corespunzătoare spațiului destinat bucătăriei. Prețurile de vânzare ale corpurilor componente oscilează între 214 lei și 706 lei. Prețul de vânzare al mesei este de lei 161, iar al celor trei scaune suprapozabile de lei 139.

- MASA DE BUCĂTĂRIE în două variante.
Fixă lei 162, demontabilă lei 166

- TABURET DE BUCĂTĂRIE în două variante:

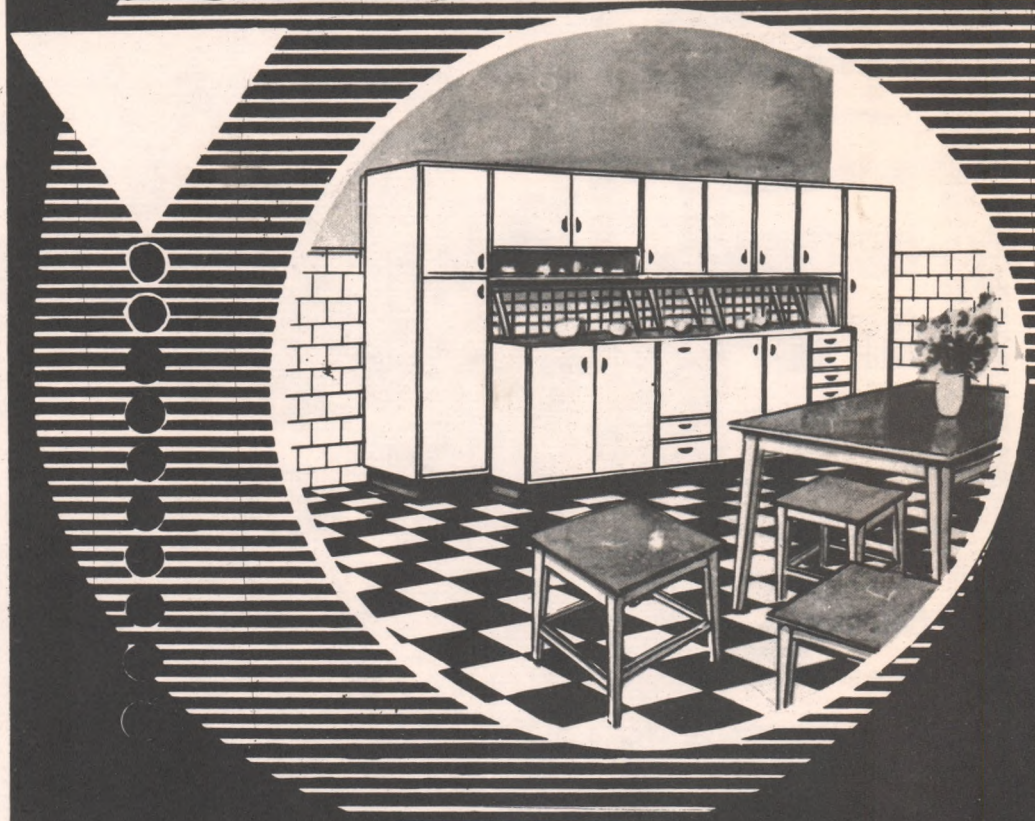
Cu placă nelaminată

Mărimea 1	lei	42
2	„	47
3	„	53

Cu placă tapițată

lei	53,50
„	60,00

16 corpuri cu diferite utilități asamblabile în funcție de spațiu sau dorință.

bucătăria modul

		INTERIOR			
		uleiat		emailat	
●	Corp model	DI 1.	— lei 451	—	lei 563
●	„ ”	DM 1.2	— „ 281	—	„ 320
●	„ ”	DM 2.1	— „ 494	—	„ 574
●	„ ”	DM 2.2	— „ 390	—	„ 497
●	„ ”	DM 3.1	— „ 716	—	„ 819
●	„ ”	DM 3.2	— „ 743	—	„ 813
●	„ ”	DS 1.2	—	—	„ 256
●	„ ”	DS 2.1	— lei 385	—	„ 456
●	„ ”	DS 2.2	—	—	„ 412
●	„ ”	DS 3.1	—	—	„ 475
●	„ ”	DS 3.2	— lei 532	—	„ 679

DE NECREZUT ȘI TOTUȘI ADEVĂRAT

Faptele, așa cum sînt înfățișate de către martori și autoritatea tutelară, acuză — fără drept de apel — comportarea inumană a Margaretei C. care și-a neglijat complet îndatoririle de mamă, părăsindu-și casa și copiii, în momentele în care aceștia aveau în mod deosebit nevoie de îngrijire și afecțiune (Daniel, cel mai mic era în pragul celui de al doilea an de viață).

Deși știam că Margareta C. nu s-a prezentat la proces, nefiind găsită pentru a i se înmîna citația, nu puteam concepe că o mamă de 22 ani e în stare să-și părăsească copiii cu cea mai senină indiferență, în plină iarnă.

Cînd ne-am deplasat prima dată la fața locului, mai speram că lucrurile s-au schimbat. Spre surprinderea și consternarea noastră, Margareta C. rămăsese aceeași.

Soțul C. locuiește la subsolul unui bloc cu două etaje, fiind înconjurat, după cum ne-am dat seama, de vecini binevoitori. Am cerut primele informații familiei S. și tovarășei Ortansa I. (care locuiește la parterul, respectiv la etajul I. al imobilului).

— Cînd au venit aici în martie 1967 — ne-a spus Ana S., mamă a doi copii — băiețelul lor, Florin nu împlinise încă un an. În noiembrie 1967, s-a născut cel de al doilea copil, Daniel. Noii locatari păreau oameni cumsecade, modești. Nu-i cunoșteam, însă, prea bine. După ce soția tovarășului C. a fugit de acasă acesta ne-a cerut în câteva rînduri sfatul și ajutorul. Pirește că nu l-am refuzat. Cel mai mult, însă s-a interesat de copil tovarășă Ortansa I.

— Cînd a fugit prima dată de acasă soția? — Prin februarie, martie, anul trecut. Daniel avea 4 sau 5 luni. Pe Florin l-a crescut de atunci tatăl tovarășului Petre C. (are peste 70 de ani). Copilul arată foarte bine. L-am văzut întotdeauna curat și frumos îmbrăcat, hrănit, vioi, mulțumit.

— Bănuieți cumva de ce și-a părăsit această femeie căminul?

— Nu există nici un motiv pentru o mamă să uite că are copil. Ori este anormală, ori,...

— Între timp a revenit acasă?

— În decursul celor 9 luni, de vre-o două ori. Dar a stat foarte puțin. Toată iarna Daniel a rămas închis în casă 8—9 ore în șir, într-un frig de neînchipuit, fără mîncare caldă și fără posibilitatea de a fi îngrijit așa cum îi cerea vîrsta. Din noiembrie nu s-au mai făcut foc cu lemne. Soba era defectă. Camera se încălzea printr-un arzător, conecat la butelia de aragaz. Dar numai după ce sosea tatăl de la slujbă.

— Cum ați aflat despre drama copilului?

— După plecarea soacrei tovarășului C., auzeam plînsurile disperate ale băiatului. Am vorbit cu tatăl său. Ne-am sfătuit cu ceilalți vecini. În luna noiembrie, anul trecut, tovarășă inginer C.B. (locuiește la etajul al II-lea) a înaintat o sesizare ziarului „România liberă” care a avizat Autoritatea tutelară. În felul acesta s-a putut rezolva și internarea lui Daniel la Casa copilului nr. 1 (Director, prof. dr. O. Coman) din Bulevardul Miciurin.

— Cînd?

— Prin luna aprilie, în primăvară.

— Și pînă atunci?...

— Tatăl băiatului a solicitat de cîteva ori sprijinul Sindicatului din întreprinderea unde lucrează. Se pare că nu s-a luat nici o măsură. Dacă n-ar fi fost Ortansa I., dacă n-am fi fost noi ceilalți, copilul ar fi murit.

Văzînd uimirea din ochii noștri, tovarășă Ortansa I. a început să ne povestească cu glasul

înfiorat cum a reușit să-l salveze pe micuțul Daniel:

— Este foarte neplăcut să-mi amintesc. Într-o seară, pe la ora 6, mă întorceam de la slujbă. Am auzit țipetele neomeneste ale copilului. Am coborît împreună cu Ana S. la subsol. Nu știu cît am stat neputincioase în fața ușii închise. Cînd, în sfîrșit, a sosit tatăl ne-am repezit înăuntru. Băiețelul se afla într-o situație penibil de descris. Era vînat de frig. Cînd m-a văzut a întins mînuțele. Poate credea că sînt mama lui. Vă închipuiți cît trebuie să fi răbdat. Copilul acesta a avut șapte vieți în el. Este de neînțeles cum a putut suporta toată iarna mizeria, lipsa de mîncare caldă. Tatăl, s-au lăsa ce putea un colț de pîine, cîteva mezeluri. I-am luat la mine de nenumărate ori. Cînd soțul meu (medic) era de gardă îl opream și peste noapte. Nu știa să vorbească, nici să meargă. E înfiorător ca o femeie tină, sănătoasă, care-și permite un lux inexplicabil să-și lase în halul acesta copilul.

— Dumneavoastră aveți copii, tovarășă I.?

— Nu. Am fi dorit să-l înfiem pe acesta. Ne-a fost însă frică de cea care se numește mama lui. Este obraznică, impertinentă. Cu siguranță ne-ar fi șantajat și ea și soacra tovarășului Petre C.

— Ați întrebat-o vreodată pe Margareta V. cum a putut să săvîrșească o asemenea faptă?

— Da. A dat din umeri. Și ne-a întors spattele.

Același lucru le-a confirmat și tovarășă inginer C.B.:

— Nici un animal n-ar face ce a făcut această femeie.

La fel de aspră și de drepată este și aprecierea tovarășei judecătore Olaru Mira (judecătoria sectorului 1):

— Pînă și cucul își lasă ouăle în cuibul unei păsări care poate să-i scoată puii. Această femeie este un monstru. Și ar trebui să-și primească pedeapsa meritată cît mai curînd.

Doream mult să stăm de vorbă și cu Petre C., tatăl celor doi copii, mecanic lăcătuș de întreținere la I.D.E.B. L-am găsit a doua zi. Ne-a primit jenat, încurcat, cofirmîndu-ne cu durere cele mărturisite de vecinii lui. Ne-a spus că soția sa lipsea noaptea de acasă și în perioada în care stătuse soacra lui la ei. Margareta C. nu a manifestat niciodată nici un fel de reușcări. S-a întors numai la insistențele lui, pentru cîteva zile, cînd băiețelul era grav bolnav. După ce o căutase o zi întreagă, o întilnise în fața localului „Grădinița” de unde tocmai ieșea, însoțită de o femeie și cîteva bărbați. Altă dată (era 12 noaptea) o văzuse într-o companie la fel de incertă în fața Cofetăriei „Scala”.

— Știți unde a stat în timpul celor 9 luni de absență?

— O vreme, la o prietenă, Crina, în str. Cosmonauților nr. 1. Am aflat adresa, datorită amenizii trimise de Miliția sectorului, care a surprins-o pe soția mea în acest domiciliu străin, fără formele legale. Mergea și la mama ei în Str. Grigore Manolescu nr. 32 (casa unor unchi, familia T.)

— Soacra dumneavoastră nu a trimis-o niciodată acasă?

— Dimpotrivă, uneltește mereu ca să ne despartă. Vrea să ne ia locuința. Un timp am acceptat să stea la noi. Dar spațiul nu ne îngăduie și este imposibil de suportat.

De acest adevăr ne-am convins și noi, după ce am vorbit cu mama Margaretei C., tovarășă Nicolina N. (a divorțat de soțul ei), îngriji-

toare la Liceul economic „N. Krețulescu”. Este suficient să amintim doar o replică a acestei femei ca să-i conturăm portretul moral: cînd i-am atras atenția că fiica sa este chemată în fața instanței, urmînd să fie decăzută din drepturile de mamă, a răspuns nepăsătoare:

— Am crescut-o. Am bătut-o. N-am să fac eu pușcărie pentru ea. Să se descurce cum știe. Înainte de a pleca de la tovarășul Petre C. l-am rugat să ne arate o fotografie a soției sale și cîteva haine din garderoba ei. Am constatat că era elegant îmbrăcată, la curent cu ultima modă. (minijup, caxouri, catifea velur, o sacoșă model Artizanat etc.)

— De unde are bani să-și cumpere toate acestea, de vreme ce nu lucrează?

— La început a fost muncitoare necalificată la fabrica de încălțăminte „Carmen”. După aceea nu știm ce a făcut. În prezent, după spusele ei, intenționează să intre taxatoare la I.T.B. Îi place cochetația. Eu eram strungar la „Tim-puri Noi”, câștigam 1800—2000 lei pe lună și reușeam să-i satisfac parțial capriciile. Dar m-am îmbolnăvit de ulcer și mi s-a indicat schimbarea locului de muncă. M-am angajat la I.D.E.B., cu un salariu de 1081 lei. Cei 200 lei — indemnizația copiilor — i-am dat tatălui meu pentru a-l putea întreține pe Florin. Am de plătit ratele la televizor (soția mea se plictisea), întreținerea, mîncarea. Plecarea ei coincide cu perioada în care m-am mutat la noua instituție.

Desigur, aceste circumstanțe nu-l scutesc de vină nici pe tatăl celor doi copii care a manifestat o nejustificată lipsă de curaj, de energie, suportînd atîta vreme încordarea din cadrul familiei sale, fără să ia o hotărîre definitivă. Mai mult, Petre C. nu s-a împotrivit ca Florin, fiul său mai mare, să fie luat de la bunicul lui și dus de Margareta C. (la sugestia Nicolinei N.) undeva, într-un sat, Vălenii de Olt — Teleorman (?), deși nu știe precis nici numele satului, nici persoana la care urmează să stea băiatul o lună de zile.

În prezent, cauza Margaretei C. se află pe rolul Tribunalului Municipiului București în a cărei competență intră. Comisia de anchetă a Autorității tutelare a Sectorului I a propus decăderea din drepturile maternale conform dispozițiilor art. 109 din Codul familiei. Sperăm că după ce își va câștiga echilibrul material și sufletește, Petre C. își va crește băieții, așa cum ne-a spus, cu dragostea pe care a rîvnit-o la rîndul său, în anii în care a stat la o casă de copii. Că le va oferi același posibilități pe care i le-a dat mai tîrziu tatăl său adoptiv.

Vizita noastră la Casa copilului nr. 1, actuala familie a lui Daniel C., ne-a pus în fața unor multiple cazuri asemănătoare. Ne-a impresionat această minunată instituție care dă un cămin tuturor copiilor care au nevoie de ocrotire. În același timp, însă, acuză fără cruțare pe toate femeile care își uită cea nobilă îndatorire, aceea de mamă.

Valeria BACIU
Judecător Lucian BELCEA

FORME REUMATISMALE MAI FRECVENTE LA COPIL

Rar găsim o boală mai hotărâtoare pentru tot viitorul unui om ca reumatismul cardio-articular la copil, cunoscut sub denumirea de reumatism Bouillaoud-Sokolschi (R.B.S.)

De diagnosticul timpuriu și de modul terapeutic corect depinde dacă viitorul adult, va fi scutit sau nu, pentru tot restul vieții, de povara necruțătoare a unei maladii cardiace.

Deși carditele din cadrul R.B.S., datorită medicației moderne nu mai dau, ca în trecut, un procentaj ridicat de mortalitate, totuși cazurile de deces sînt încă numeroase. Arta medicului constă în depistarea bolii în faza sa inițială, preîntîmpinînd astfel un prim episod clinic: puseul cardio-articular.

Vîrsta imprimă acestei boli anumite caracteristici. Boala poate să apară de timpuriu și poate fi întîlnită la orice vîrstă, frecvența ei maximă fiind între 6 și 16 ani. Mai rar o găsim la cei în etate de peste 40 ani, cînd îmbracă o formă mai blîndă, deseori necaracteristică.

Deși originea și cauza bolii (etiopatogenia) nu este încă suficient clarificată, cercetările mai recente au lămurit o serie de probleme ca aceea a streptococului (microb) hemolitic beta din grupa A, corelațiile sale în faza inițială a manifestărilor reumatismale și infecția care prevestește boala. În orice caz, reumatismul cardio-articular (R.B.S.) contează ca o boală infecto-alergică. Totuși, infecția prin streptococul hemolitic nu determină decît 4% din cazurile acestei boli. Infecția este înlesnită de labilitatea răspîntiei naso-faringiene (amigdalele etc.).

Cercetările lui Aschoff au revoluționat ideea inflamației reumatice a cordului (cardita reumatismală). El a descoperit în musculatura inimii noduli (mici umflături anormale) caracteristici pentru reumo-cardită. Talalaev a arătat că acești noduli se găsesc în țesutul conjunctiv (mezenchimal) al întregului organism. Totuși, locul de preferință al nodulilor Aschoff — Talalaev a rămas musculatura inimii (miocardul) și valvulele cordului. Drept expresie a unei reacții algero-hiperergice, acești noduli pot da naștere la o îmbolnăvire a căptușelii inimii și a musculaturii ei (endo-miocardită), iar, cînd la toate acestea se adaugă și îmbolnăvirea reumatismală a cămășii inimii, boala capătă denumirea de pancardită.

În cazul unei endocardite reumatismale valvulele cordului se vascularizează, dînd naștere modificărilor verucoase (noduli la nivelul valvulelor).

Endocardita (endocard = căptușeala inimii) reumatismală, odată manifestă, predispoze, în cazuri de noi infecții, la recidive. Valvulele odată lezate rămîn un loc sensibil pentru noi incantări de microbi, uneori cu consecințele cele mai nefaste, furnizînd avansuri prielnice unei endocardite numite și endocardită lentă Osler, cu manifestări cutanate însemnate. Găsim la aproape 10% din cazuri noduli subcutanați Meynot, cu predilecție în jurul genunchiului sau uneori sub pielea capului, unde pot adera cu periostul cranian. Eritemul inelar Leiner este expresia puseului acut.

Purpura de tip Schönlein-Lenoch este o altă manifestare cutanată. Eritemul nodos (simptom al mai multor boli, caracterizat prin apariția pe pielea corpului a unor noduli tari poate fi expresia și a unei reacții tuberculoase, mai deosebite, numită și sarcoidul Boek.

Formele clinice ale reumatismului cardio-articular sînt: 1) forma latentă; 2) forma cu evoluție prelungită; 3) forma catastrofală, cu evoluția rapidă și deznodămînt fatal, chiar și după un prim acces.

Puseul tipic al unui R.B.S. începe cu febră, transpirații foarte abundente și specific mirositoare. Bolnavul este chinat de sete, secundată de lipsa poftei de mîncare (anorexie). Tumefacțiile (umflăturile) articulare cu roșeață și avînd caracter migratoriu, uneori cu cointeresarea musculaturii, sînt semnele clasice ale reumatismului poliarticular acut Bouillaoud-Sokolschi.

Pe lingă articulațiile afectate, în 60—70% din cazuri găsim și prinderea cordului. Aceasta

poate să se manifeste o dată cu începutul atacului articular sau mai tîrziu, pe parcursul bolii. Desigur, există și o formă cînd este prinsă numai inima, articulațiunile rămînînd libere (reumo-cardită abarticulată). Angina (amigdalita) poate preceda direct primul atac cardio-articular, sau devine manifestă mai tîrziu, abia, după 1-3 săptămîni.

Dacă copilul se plînge de dureri sau opresiuni în regiunea inimii, de tahicardii (bătăile inimii neobișnuit de accelerate) și de dispnee (insuficiențe respiratorii) pronunțată, trebuie să începem fără ezitare investigațiile clinice și de laborator, luînd totodată și primele măsuri terapeutice.

Lipsa măsurilor profilactice contra infecției, în special streptococice, constituie platforma unui pericol nou de recidivă. Cu fiecare nou atac cresc șansele carditei reumatismale.

Prin aplicarea unui tratament corect, R.B.S. se vindecă în 3—7 luni. Tonsilectomia (îndepărtarea chirurgicală a amigdalelor) nu garantează remediarea carditei sau chiar și a poliartritei. Totuși, dacă ele devin un factor de infecție, îndepărtarea lor este recomandabilă.

Tratamentul R.B.S. se divizează în 3 părți: 1) general; 2) medicamentos; 3) profilactic.

Ad. 1 Repaus absolut 6 săptămîni — 2 luni, după stingerea fenomenelor acute și normalizarea vitezei de sedimentare (VSH) plus alte măsuri igienico-dietetice.

Ad. 2. Administrarea salicilatelor. Totuși, nici dozele lor optime nu pot preveni modificările valvulare, o dată instalate. Durerile însă se reduc, temperatura scade. Salicilatele pot fi înlocuite cu aspirină. În orice caz, e nevoie de doze masive. Piramidonul și derivatele sale, precum și sulfamidele sînt contraindicate în cazul leucocitelor (globulelor albe din sînge) numerice scăzute.

Corticoterapia (tratamentul cu cortizon) este obligatorie, în special în cazuri grave și acolo unde există o intoleranță față de sulfamide și piramidon sau derivatele sale. Părcerea că prin aplicarea corticoterapiei complicațiile bolii pot fi evitate nu a putut fi susținută. Totuși, coticosteroidii (mai multe feluri de cortizon) și adreno-corticotrophormonul hipofizar (ACTH)

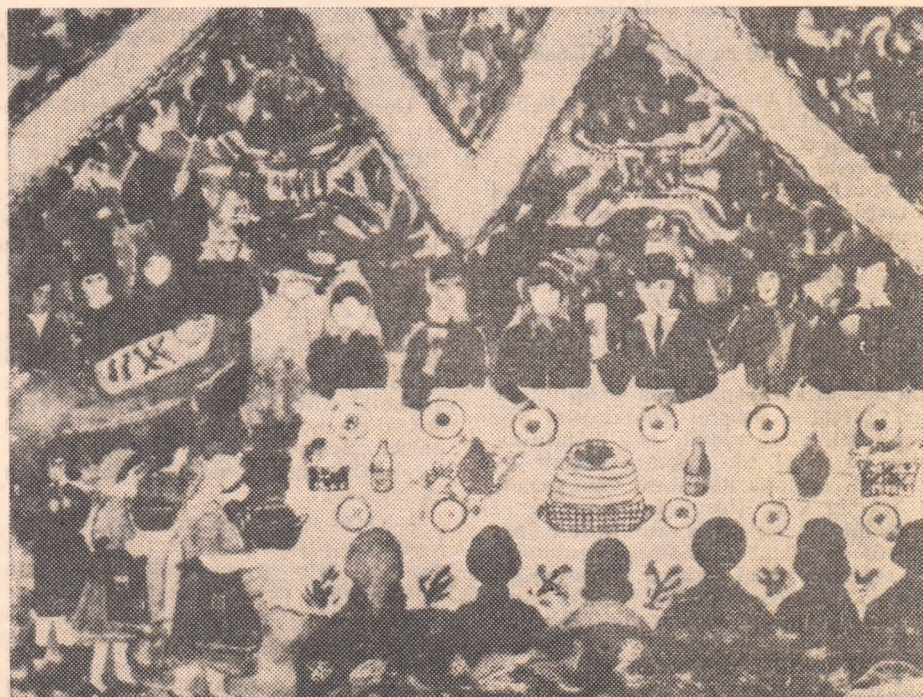
sting fenomenele acute: febra scade, durerile se reduc, VSH-ul se normalizează, deci oprese reactivitatea inflamatorie a țesutului conjunctiv, nu însă și evoluția bolii. Opierea corticoizilor (corticoterapie) înainte de timp poate da naștere la revenirea manifestărilor patologice.

Ad. 3. Tratamentul profilactic contra infecției începe o dată cu manifestările precoce ale bolii sau la declanșarea primului atac articular acut, administrîndu-se la început zilnic, timp de cea 10 zile, cite un milion de unități de penicilină retard, apoi, după caz, săptămînal sau de două ori pe săptămîină, cite o injecție intramusculară de 600.000 unități (sau penicilină V, tablete a 200.000 unități de 3 ori pe zi). În felul acesta, vom evita și grefe Osleriene (noi incantări de microbi pe valvulele inimii anterior îmbolnăvite). Cităm două cazuri caracteristice ca stadiu și evoluție din practica noastră:

1. G.L. de 9 ani, elevă. Acuză lipsa poftei de mîncare, indispoziție, dureri vagi articulare cu caracter migratoriu, palpitații, transpirații. Faloarea marcată a feței este vizibilă în mod izbitor. Clinic apare un suflu sistolic discret la nivelul virfului cardiac. VSH-ul 18/29, suspeta de RBS. Am introdus imediat penicilinoterapie masivă, salicilamidul și prednisonul (delta cortizon). După un timp relativ scurt, fenomenele articulare acute cedează, VSH-ul scade, electrocardiograma treptat se normalizează. După introducerea tratamentului de profilaxie, copilul rămîne încă sub observație și în tratamentul nostru cca 2—3 ani. 2. R.G. de 11 ani, elev, adus de părinți la consultație pentru jenă precordială, tahicardii spontane sau la cel mai mic efort, insomnii, anorexii, transpirații neobișnuit de puternice, febră, scădere ponderală și tulburări respiratorii. Stetacustic, la nivelul virfului cardiac, se aude un suflu predominant diastolic, deci o maladie valvulară a inimii, cu leziuni valvulare mitrale organizate. Laboratorul ne arată valorile VSH și ASLO, foarte ridicate, unde P—Q pe desenul electrocardiografic este de 19 secunde, deci pentru vîrsta copilului, patologică. Cu administrarea coresponsătoare de penicilină, de salicilamid și prednison fenomenele acute au început, într-un timp relativ scurt, să retrocedeze, durerile articulare au dispărut, valorile de laborator crescute ca și unda electrografică P—Q s-au normalizat, temperatura revenind la normal.

Există pericolul ca pe valvulele mitrale, definitiv lezate, ar putea să se greveze o nouă infecție, uneori de tip Osler, cu consecințe grave. Bolnavul va urma tratamentul sub permanenta noastră supraveghere încă cinci ani de zile.

Dr. Carol SZIFFERT
medic primar reumatolog

EXPOZITIA NAȚIONALĂ
DE ARTE PLASTICE A ELEVILOR
DIN LICEE, ȘCOLI PROFESIONALE
ȘI ȘCOLI DE SPECIALIZARE POSTLICEALĂ
(ATENEUL POMÂN — IUNIE 1969)

„BUN VENIT NOULUI NĂSCUT”
MARIA SAVA Cl. IX-a
Liceul Nr. 1 Dorohoi

SPIRITUL DE ECONOMIE

Condiție sine qua non a omului chibzuit, cumpătat

Pentru a economisi, trebuie să crezi o deprindere. Spiritul de economie e o problemă de educație, e un aspect al moralei socialiste. Combaterea risipei este o virtute, pe care constructorii socialismului trebuie să o practice pretutindeni: în școli, la locul de muncă și la ei acasă. Este de necontestat că nu poți fi econom cu bunurile tale și risipitor cu bunurile obștești și invers. Nu numai banul economisit în întreprinderi, instituții sau cooperative agricole de producție contribuie la progresul general, ci și cel pus deoparte din venitul personal. Dacă, însă, banul pe care l-ai economisit din salariu sau din răsplata bănească pentru zile-muncă îl încui undeva, într-un dulap, dacă îl pui — cum se spune — la ciorap, n-ai realizat nimic. Banul pe care-l ții cu lunile în casă ștă fără folos, e o valoare stearpă. Depus la Casa de Economii și Consemnațiuni, rămâne al tău, însă e viu și roditor, fiindcă intră în circuitul productiv al economiei naționale. Tot mai mulți cetățeni ai patriei noastre, *tineri sau vîrstnici*, deopotrivă se conving de aceste adevăruri. Acțiunea de economisire prin mijlocirea Casei de Economii și Consemnațiuni se dezvoltă necontenit, de la un an la altul.

În școală se formează și consolidează spiritul de economie

„Înainte de toate învață pe copii să economisească, căci economia este baza tuturor virtuților“

Victor Hugo

Deprinderea de a economisi trebuie formată încă din copilărie. În acest sens școala are de îndeplinit un rol important, ea fiind cea care-i călăuzește elevului primii pași spre economie. Iată ce afirma în anul 1874 în legătură cu acest aspect al educației copilului, cărturarul ardelean **G. Bariț**, într-unul din articolele sale:

ECONOMIA. CASA DE ECONOMII. ECONOMIA DIN COPILĂRIE

(Fragmente)

S-a observat, în toți secolii și la toate popoarele, că cei mai mulți oameni, care se dedau din copilărie și din junie a fi risipitori, tot așarămin peste toată viața, sau adică pînă mai au ce risipi. Asemenea este știut că pe cei dedați la risipă este nespuse de greu a-i abate de la calea pieirii, pe care au apucat. La oameni de aceia nu folosește cuvîntul blînd și nici cel aspru... Din aceste cauze, bărbați filantropi își propun ca să dedea pe oameni la economie din etatea cea mai fragedă, din copilărie, de cînd intră în casele de copii și în școli elementare...

Dacă vițiul avarității este spurcat și greșos, apoi vițiul risipei, a delapidățiunii fatalistice își are locul său în casa nebunilor.... Este constatat, cu mii de exemple, că vițiul risipei ce de 15 ani încoace s-a întins mai virtos la tinerimea noastră, născută sau și numai crescută pe la cetăți și opide¹, cași orice morb² contagios: ca lepra, ca ciuma, ca rîia, ca holera, și acest rău merge înainte, prădînd și spoliînd; el ruinează familii numeroase și îngroapă viitorul la nenunrabili juni. Aici trebuie să se caute medicina cu orice preț...

...Ministerul recomandă cu totadinsul iniințarea caselor de economii (Sparkassen) pe la toate școalele pentru tinerimea de ambe-sexe. Să adoptăm și noi cu toate brațele această idee fericită și s-o realizăm pe la școalele noastre, *ca tinerimea să se dedea la economie, la păstrare*, la ceea ce se zice latinește și italienește, „*parcimonia*“³, care s-a pierdut din limba noastră; să restabilim acest termen în dicționar și în viață.

„CAUTAȚI VOI, TINERI DE AZI..., CĂUTAȚI A MUNCII, A FI HARNICI, ECONOMI ȘI ONEȘTI!“! Cu aceste cuvinte s-a adresat **Mihail Sadoveanu** tinerei generații, scoțînd în evidență că economia, alături de alte calități, este necesară pentru ca omul să se poată realiza în viață.

MUNCA ȘI ECONOMIA

(Fragmente)

Ca să fii econom nu se cer cine știe ce însușiri, ci numai o hotărîre de a fi astfel, întrucît economia este oridinea pe care trebuie s-o ai în toate zilele... *Economia este ferirea de orice risipă.*

Trebuie să ne potrivim totdeauna cheltuiala după venit. Dacă nu căutăm să trăim cinstit din munca noastră, sîntem nevoiți să trăim neonest din munca altora. Risipitorul ajunge să facă lucruri necinstite, își cheltuește fără socoteală tot risipînd bani și timp, scontează viitorul, își mîنینcă dinainte venitul și tîrăște după el datorii și obligații...

Un gologan, desigur, e lucru foarte pușin; dar bunul trai a mii de familii atîrnă și de felul cum se cheltuește acest gologan. Dacă acest gologan nu e lăsat să se strecoare cu ușurință printre degete, la circiumă, la jocul de cărți sau altundeva, ci va fi pus săptămînal la o casă de păstrare, casă de asigurare, la o bancă populară, oprindu-se pentru trebuințele casei și creșterea copiilor ceea ce trebuie, atunci se va pomeni omul că economia lui, truda sa de a păstra, va fi răsplătită...

Căutați voi, tinerii de azi..., căutați a muncii, a fi harnici, economi și onești.

(Mihail Sadoveanu și colaboratorii, Carte de citire, 1926—1927).

„S-a dus pușculița, s-a dus punga din sin și matoașca de sub saltea, s-a dus ciorapul de lînă, chimirul. Le-a luat locul Casa de Economii — C.E.C.“
Tudor Arghezi.

Școlarii de azi învață să economisească nu cu ajutorul zornăitoarei pușculițe, ci prin intermediul unor instrumente de economisire proprii vîrstei și preocupărilor lor, care le sînt oferite de Casa de Economii și Consemnațiuni: *foile cu timbre de economii școlare și cecurile de economii școlare.*

Ținînd seama de faptul că școlarii nu pot depune decît sume mici, Casa de Economii și Consemnațiuni a introdus foaia cu timbre de economii care răspunde îndeosebi nevoilor de educare a acestora în spiritul economiei.

Foaia de economii pe care este tipărit un timbru în valoare de 1 leu are un format care permite lipirea unui număr de încă 24 timbre de economii în valoare de 1 leu fiecare.

Cînd s-a completat o foaie de economii cu timbre în valoare de 25 de lei se poate solicita eliberarea în locul acesteia a unui libret, pe care se pot economisi în continuare alte sume.

Foile și timbrele de economii se pot procura de elevi de la unitățile Casei de Economii și Consemnațiuni, și de la mandatarii C.E.C. (învățători sau profesori) din școli.

Restituirea banilor economisiți pe foile de economii se efectuează, de asemenea, de unitățile Casei de Economii și Consemnațiuni, ca și de mandatarii C.E.C. din școli.

Cecurile de economii școlare, care au menirea să contribuie la fel ca și foile de economii la formarea și dezvoltarea spiritului de economie al elevilor, se prezintă sub forma unor cartonașe tipărite în culori cu o valoare fixă de 5 lei fiecare și sînt grupate în seturi de cite 10 cecuri, ilustrînd teme dintre cele mai interesante din domeniul istoriei, științei, etc.

Un set complet are o valoare de 50 de lei.

Cecurile de economii școlare se pot cumpăra fără nici o formalitate, în numărul dorit, de la oricare unitate C.E.C., unitate poștală și mandatar C.E.C. din școli, restituirea sumelor depuse putîndu-se efectua oricînd, potrivit dorinței posesorului, de oricare din aceste unități.

¹ Opid — oraș

² Morb — boală

³ Parcimonia — aici crușare, economisirea celor marunte

CÎT ȘI CUM ÎNVĂȚĂ ELEVII?

Este aproape un truism să vorbim astăzi despre însemnătatea planificării în oricare dintre sectoarele de activitate. O judicioasă folosire a timpului și energiei umane aduce imense servicii fiecăruia dintre noi, precum și întregii societăți. Stabilirea îndeplinirii sarcinilor în funcție de pondere, de durată și de prioritate a devenit în fond o calitate indispensabilă a omului care trăiește într-o societate bine organizată. Cu atât mai mult, cînd este vorba de copii, de elevi. Este de la sine înțeles că acest spirit de ordine concretizat printr-un orar zilnic de activitate care este planificarea trebuie format încă din primii ani de școală; nu e vorba, desigur, de un program rigid, impus, ci, dimpotrivă, de o rațională dispunere a orelor de activitate dintr-o zi cu orele de destindere, de recreare. În acest fel, pot fi îndeplinite în condiții bune obligațiile școlare ce revin elevului în ziua respectivă, rămînînd și o cantitate de timp liber la dispoziția sa. Chestiunea este însă dacă toți elevii știu să-și dozeze timpul; dacă pot și știu să-și facă un program de activitate în ordinea importanței și urgenței sarcinilor școlare. În fine, dacă în alcătuirea unui asemenea program sînt îndrumați și ajutați în suficientă măsură de către familie. Din discuțiile cu elevii din clasele V-VIII ale liceului „Aurel Vlaicu” din Capitală (cu ocazia sondajului întreprins) au reușit cîteva lucruri care ne pot da serios de gîndit. În primul rînd, este de notat manifestarea a două atitudini, respectiv „stiluri” de muncă, în totală opoziție între ele și în discordanță cu cerințele pedagogiei și igienei școlare. La o categorie de elevi — așa-zisii studioși — se observă tendința unei supraîncercări a programului zilnic de lucru acasă; fenomenul se datorează atât unei cantități excesive de timp afectat studiului, pregătirii lecțiilor, cît și faptului că elevii în cauză sînt împinși — de multe ori din pricina vanității familiei — către activități extrașcolare care reclamă un regim foarte sever de muncă: lecții de pian, de balet, ore suplimentare pentru învățarea unor limbi străine etc. Cealaltă tendință se manifestă prin graba, superficialitatea, sau nerespectarea unui program adecvat pentru îndeplinirea obligațiilor școlare.

În sondajul întreprins am urmărit îndeosebi regimul de muncă al elevilor din clasa a VIII-a. În fața lor se afla un examen serios: concursul de admitere în școala medie sau în diverse școli tehnice și profesionale. În primul trimestru nu a existat la ei un interes sporit față de pregătire; exerciții suplimentare la matematică, parcurgerea bibliografiei recomandate pentru limba și literatura română, aprofundarea anumitor capitole din istoria patriei. În trimestrul al II-lea și, mai ales, în III-lea la cei mai mulți dintre acești elevi s-a observat o creștere a numărului de ore afectate studiului, exercițiilor de matematică, lecturilor care să întregescă imaginea despre anumiți autori din programa analitică. Din

discuțiile cu familia rezultă că acești elevi au renunțat la anumite distracții, la unele programe de televiziune și radio, la șuietele cu colegii și prietenii. În acele cazuri în care în pofida măsurilor luate, a ajutorului acordat în pregătirea pentru anul în curs și în vederea examenului de admitere, elevii n-au înțeles că este în propriul lor interes să folosească cît mai eficient timpul rămas pînă la încheierea anului școlar, familiile au trecut la luarea unor măsuri mai drastice (au înțuiat picapurile, au rărit numărul emisiunilor radio și televiziune pe care aveau îngăduința să le asculte și să le vizioneze copii etc.). Aceste măsuri au fost luate în urma consultării profesorului diriginte în cadrul unor convorbiri speciale în care s-a stabilit, de comun acord, regimul de viață al fiecăruia dintre acești elevi.

Sondajul întreprins ne îngăduie să tragem cîteva concluzii cu o valoare practică:

a. Se constată că la aceeași clasă și în condiții apropiate de existență și studiu acasă timpul afectat învățării de către elevi are variații foarte mari: de la 3 pînă la 6 ore.

b. Variațiile respective își au cauza în particularitățile individuale ale elevilor, în nivelul de pregătire, în capacitatea de asimilare a cunoștințelor, dar, în același timp, și în interesul manifestat pentru carte, precum și în modul de organizare a zilei de lucru.

c. Este necesar ca școala și familia, într-o strînsă colaborare, să formeze la elevi un mod mai riguros de studiu acasă; să le transmită anumite „procedee” și „metode” de învățare cît mai raționale și mai eficiente.

d. Se impune o analiză mai atentă a ponderii activităților extrașcolare în cadrul regimului de muncă al fiecărui elev de către familie în acele cazuri în care se manifestă tendințele amintite de supraîncercare, excesul de efort intelectual și fizic.

Atunci cînd părinții reușesc să imprime copiilor lor încă din primele clase simțul datoriei, ca și pe cel al valorii timpului, a folosirii lui eficiente, aceștia sînt conștiințioși, disciplinați, învață fără discontinuități, reușesc să facă față sarcinilor școlare pe tot parcursul anilor de studii, se află permanent la înălțimea sarcinilor tot mai ridicate ale școlii. Familia trebuie să înțeleagă că de felul în care copilul își organizează timpul încă de pe băncile școlii depind nu numai volumul de cunoștințe pe care și-l va însuși în perioada școlărității, orizontul său cultural, priceperea de a rezolva problemele pe care viața i le va ridica mai tirziu, ci însuși profilul său moral. Prin experiența dobîndită, noi, adulții, avem un simț mai acut al valorii timpului și căutăm să-l folosim cît mai adecvat. Trebuie să ne străduim ca și elevii și copiii noștri să ajungă la o asemenea înțelegere.

Prof. Gabriela HOSSU
Director adj. Liceul „Aurel Vlaicu”
București

Elevul primește la începutul fiecărui an școlar manuale noi, curate, frumos tipărite, în care s-au investit bani și muncă. Ce se întîmplă cu ele, cum sînt păstrate? Unii și le îngrijesc cu atenție, astfel încît la sfîrșitul cursurilor sînt ca noi. Alții însă în scurtă vreme le murdăresc, le strică, încît la sfîrșit nici nu mai au înfățișare de carte. Cu timpul, acești elevi vor proceda la fel și cu vo-

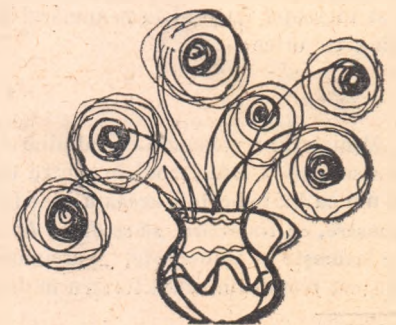
Cum sînt păstrate cărțile de școală

lumele bibliotecilor școlare și publice și chiar cu cele din biblioteca lor personală.

Ce denotă aceasta? Necunoașterea eforturilor care se fac pentru editarea manualelor, pentru a asigura fiecărui școlar — în mod gratuit — cărțile după care învață. De asemenea, ar mai putea să însemne nepăsare și nerecunoaștință pentru tot ceea ce se face în folosul tinerelor generații, sau cel puțin absența unor deprinderi și calități esențiale pentru viața fiecărui om: spiritul de ordine, de curățenie, de economie, respectul pentru carte, pentru comorile acesune între filele ei. Aceasta înseamnă că trebuie educați copiii cu mai multă răbdare și atenție, îndrumați să-și păstreze cărțile cu mai multă grijă, să-și formeze deprinderi în acest sens. Va trebui să punem mai mare accent pe cultivarea atitudinii comuniste față de muncă, a respectului față de eforturile întregului popor închinat bunului trai al tinerei generații. Sarcinile acestea revin fiecărui învățător sau profesor, dar și părinților. Și cum nu toți părinții sînt conștiințioși de ele, este bine ca școala, cu ocazia ședințelor sau a lectoratelor rezervate familiei, să le explice toate acestea și să-i îndemne să acționeze neîntîrziat.

Mă gîndesc că dacă manualele vor fi bine păstrate, atunci vor putea fi folosite de mai multe generații de elevi. Măsura luată de Ministerul Învățămîntului în legătură cu transmisibilitatea manualelor este bine venită.

Prof. Gheorghe BERINDE
Sighetul Marmăției

Măsuri care nu-i impresionează pe copiii recalcitranți

Cu mai mult timp în urmă a fost pus în discuția consiliului pedagogic al școlii noastre un elev din clasa a VIII-a, pentru grave și repetate abateri de la disciplină. Privind evoluția acestuia din clasa I până în prezent, constatăm cu îngrijorare o agresivitate crescândă, un spirit tot mai refractar și mai intolerant față de cerințele vieții școlare și cetățenești. În clasele I-IV întârzie de la lecții, își bruschează mai mult sau mai puțin dur colegii și are unele ieșiri față de învățătoare. În clasele V-VI, devine turbulent, deranjează orele, își lovește în repetate rânduri colegii, folosește un vocabular vulgar, jignește pe alți copii. În clasa a VII-a atitudinea lui, în special față de fete, este de-a dreptul grosolană; are un număr impresionant de absențe nemotivate, de la școală și de acasă (chiar și în timpul nopții). Notez că în toți acești ani băiatul, de altfel dotat intelectual, reușește să-și însușească materia atât cât să poată promova clasa (prin corigență), la purtare având însă mereu nota minimă de trecere. În

clasa a VIII-a are o comportare și mai urită. Pe stradă acostează trecătorii, îi insultă, vorbește necuviincios. A început să fure: din locuințele cetățenilor, din gară, sau din trenuri. La școală își terorizează colegii, amenințându-i și lovindu-i cu brutalitate.

Firește, s-ar fi putut ca învățătoarii și profesorii școlii să facă și unele greșeli de ordin pedagogic în abordarea acestui caz. Dar dincolo de aceasta, efortul nostru s-a îndreptat spre asigurarea unor multiple influențe pozitive salvatoare. Și totuși n-am avut succes. De ce? În cele din urmă am aflat cauza. Zi de zi aceea ce întreprindeam noi era contracarat și subminat de către familie. Părinții elevului, care au posibilități materiale cu mult peste nivelul mediu, i-au creat condiții excelente de trai, înțelegând să-l răsfete și să-i îndeplinească toate dorințele, scutindu-l de efort și ferindu-l de ne cazuri și greutăți. Luat la locașuri, la nunți, la petreceri, începe să folosească, chiar față de părinți, un vocabular trivial, probabil înșușit din conversațiile deplasate

pe care le va fi auzit cu aceste privilejii. Familia nu intervine. Nu se alarmează nici când vine mai târziu acasă, nici când profesorii îi aduc la cunoștință abaterile de la disciplina școlii, aparent neînsemnate. Și anii trec, iar deprinderile rele prind rădăcini. De abia acum părinții, îngrijorați, se pun în mișcare. Așa că, de o dată, tatăl se decide „să înioare foaia“ și elevul — acum băiat de 12—13 ani — se pomenește supus unui regim care nu-i e deloc pe plac: bătut fără milă, legat cu lanțul în casă ca să nu fugă etc. Cum e și firesc, reacția lui e puternică: încăpăținare, altitudine refractară, duse la extrem. Când scapă din mina tatălui o ia razna și-și varsă focul pe cine-i iese în cale. Să nu credeți însă că măsurile restrictive, pedepsele aspre l-au convins că are niște părinți fermi, cu care nu se poate glumi. El e destul de inteligent ca să fi înțeles, din toată comportarea lor anterioară și chiar din asprimea măsurilor de ultimă oră, că în fond sint slabi și nepunctuoși. A exploatat la maximum aceste lipsuri (de pildă, i-a amenințat că dacă nu-l lasă în pace va da peste noapte foc la casă. Poate ar fi făcut-o, poate nu, cert este însă că părinții, în loc să rămână hotărâți pe poziție, au început să tremure!...)

Tot astfel, elevul a înțeles și faptul că școala nu are asupra lui altă putere decât să parlamenteze cu el. Așa că a început să-și bată

joc pînă și de măsurile ei: întorcea spatele profesorilor când voiau să stea de vorbă cu el, iar într-o oră a adresat injurii unei profesoare... A continuat să vină la școală când voia, să umble mai departe înarmat cu cuțitul, să nu ierte pe nimeni și nimic.

De citeva ori școala a întocmit un dosar către organele juridice, solicitînd să ia măsurile trebuitoare în cazul respectiv. Au intervenit însă părinții și jocul relațiilor care au împiedicat trimiterea într-un institut de reeducare a minorului. Înțelegem că nu-i plăcut să răpești pe copil de lângă părinți, dar o acțiune energică se impune cită vreme familia s-a dovedit incapabilă să determine schimbarea.

Reflectînd la acest caz, este bine să insistăm — dacă mai e nevoie — asupra responsabilității părinților față de copil din momentul în care acesta a venit pe lume. Întîrzierile în luarea măsurilor și lipsa de fermitate la momentul oportun se răzbuună amarnic mai târziu. Credem că organele mornite să apere, prin rigorile legii, societatea de manifestările negative ale indivizilor, ar trebui să acționeze cu mai multă fermitate împotriva părinților a căror neglijență și iresponsabilitate concurează la alterarea profilului moral al celui pe care îl cresc.

Prof. Gheorghe MOVILĂ
Liceul din Comănești

UN EDUCATOR: CETĂȚEANUL

DE PE STRADĂ

Despre contribuția școlii, a familiei și a organizațiilor de pionieri și tineret la educarea tinerei generații, despre colaborarea dintre acești factori s-a scris destulă literatură pedagogică. În rîndurile de față doresc să discut despre rolul și necesitatea colaborării lor cu un alt factor educativ: cetățeanul de pe stradă (în calitatea sa de membru al societății socialiste interesat deopotrivă în educarea celor tineri). Se știe că elevul își petrece o parte din timp în școală sub îndrumarea și supravegherea cadrelor didactice. Cea mai mare parte însă și-o petrece acasă, în mijlocul și sub controlul familiei. O altă parte este consacrată participării la liferite acțiuni care au loc din inițiativa și sub egida organizațiilor de pionieri și tineret. Din ce se spuse pînă aici rezultă că în nod practic dimensiunea noțiunii de timp în ceea ce privește pe elev este cu mult mai mare decât tot factorii educativi amintiți la început, oricît ar fi de activi, să urmărească și să îndrume pașii și comportarea elevilor.

Un exemplu în aparență mărunț, ar edificator pentru ceea ce vreau

să spun îl oferă chiar drumul pe care îl parcurge elevul de-acasă la școală și invers. Nu o dată sintem, poate fără voia noastră, martorii unor scene stînjenoase, nu o dată ni se aduc la cunoștință — fie că sintem educatori sau numai părinți — abateri de la disciplina școlară săvîrșite de elevi pe stradă, în autobuz, tramvai etc. Mulți cetățeni, ei înșiși părinți, puși în fața unor asemenea situații, se mulțumesc doar să întrebe dojenitor: „Așa te învață la școală?“ sau „Așa te-au învățat părinții?“ Foarte mulți însă — și o spunem cu regret — se fac că n-au văzut nimic, rămîn indiferenți. În definitiv, nu sint copiii lor!

Sint școlari care trecînd pe drum, prin dreptul unui pom, rup crengele cu fructele încă crude, și aceea în văzul unor persoane adulte. Dar aceste persoane nici

nu se gîndesc să intervină. Pasămite nu le interesează, doar nu sint pomii lor! Dacă cetățeanul de pe stradă, în asemenea împrejurări de viață mărunte — și nu numai cele prin care am vrut să ilustrăm această idee — și-ar manifesta dezaprobarea, sarcina educativă a școlii și a familiei ar fi mult ușurată. Această chestiune are și un alt aspect pe lângă care trecem la fel cu o condamnabilă ușurință. Atunci cînd numai o persoană mai în vîrstă sau două intervin, se întîmplă un fenomen foarte frecvent, dar nu mai puțin îngrijorător prin consecințe: copiii rămîn indiferenți la observație și astfel eficiența ei este redusă la zero.

Dar nu vrem să fie înțeleasă unilateral chestiunea. Nu e vorba aici numai de observație. O faptă frumoasă merită poate mai mult

decît una urită să fie subliniată. Un cuvînt de laudă primit din partea unei persoane adulte — chiar dacă nu este cunoscută de către copil — este bine venit, are un efect pedagogic uimitor.

În concluzie, rolul cetățeanului de pe stradă în educarea tinerei generații este din ce în ce mai însemnat. Fără a-l pune pe picior de egalitate cu ceilalți factori, nu putem însă să nu subliniem importanța lui crescîndă. Ceea ce ni se pare mai semnificativ este că prin accentuarea prezenței sale în viața colidiană nu va mai exista nici un moment în care influența educativă — pe o cale sau alta — a societății asupra celor tineri să nu se facă simțită. Este deci o datorie civică a noastră a tuturor de a sprijini școala, familia și societatea în nobila sarcină de educare a cetățeanului de mîine.

Ion V. BERCA
Învățător, Școala generală
Vladimir, jud. Gorj

EMILIA CĂLDĂRARU : URSUZA

Ed. tineretului, 1969

Incredibil de fascinantă mi se pare de multe ori excursia de citeva ore prin lumea cărților, în tovărășia unui personaj minuscul, cu fundițe și ochi ovali.

Cititorul matur retrăiește cu acest prilej o posibilă întâmplare, pe când copilul sau adolescentul se află în intimitatea propriului său univers. Aici mi se pare a fi trăsătura și, dacă se poate spune, calitatea esențială a literaturii pentru copii.

Emilia Căldăraru intuieste acest adevăr etern și încearcă să-l dezvolte artistic în cele douăsprezece povestiri ale volumului „Ursuza“. A discuta cartea Emiliei Căldăraru doar din perspectiva calităților ei artistice, notabile de altfel, ar însemna să eludăm unul din țelurile literaturii căreia autoarea cu atita pasiune consecventă i s-a dedicat. Interesează în aceeași măsură mobilurile cărții, rosturile ei educative, morale în numele căreia autoarea propune și desfășoară subiectul fiecărei povestiri. Prozatoarea înfățișează cititorilor săi posibile modele de comportare, exemplare prin substanța lor formativă, izvorite din nobile sentimente umane. Astfel, în „Ursuza“, povestirea ce dă și titlul volumului, infiriparea unei prietenii adolescentine, de o puritate cristalină, însoțește întâmplările celor două personaje în capriciosul lor drum. În „Fluturile mexican“, începutul unei prietenii capătă valențele descoperirii unor pasiuni comune; după cum în „Vasul de lut“ se materializează calitățile artistice native ale unui copil. Gama sentimentelor copilăriei sau adolescenței s-ar putea completa cu descoperirea apariției pasiunii pentru valorile istorice, ori a înțelegerii incipiente a frământărilor celor mai mari. Cartea face o interesantă descindere în universul atât de bogat al lumii copilului, încercând să desprindă din mișcările sufletești, din comportarea firească, semnificațiile adânci ale formării unei personalități. Lumea în care se mișcă cu atita dezinvoltură personajele cărții este lumea cotidiană: școală, stradă, familie, adică tocmai acolo unde acestea își trăiesc cea mai mare parte a timpului. Emilia Căldăraru a pus tot sufletul, toată înțelegerea și capacitatea sa artistică în încercarea de a sesiza acele mișcări infimite, pline de savoare și inedit ale copilului. Trebuie să recunoaștem că misiunea nu este ușoară, cu atât mai mult cu cât autoarea operează cu elemente de viață de o concretețe aproape naturistă, permițându-și arareori zborul în fantezie și vis, deci tocmai în acel domeniu atât de organic virstei. Acolo unde o face — amintesc „Poveste de iarnă“ — desprinderea de real, în căutarea unor himere cauzate de stări febrile, își pierde autenticitatea, tocmai prin încercarea programatică de a da un țel precis visului.

Meșteșugul de artizan autentic al Emiliei Căldăraru a surprins în citeva portrete miniaturale teritoriile atât de fragile și gingașe ale universului copilăriei, fără a reuși pretutindeni să se detașeze de cea sfătoșenie didactică, utilă în sine, dar adiacentă literaturii.

Emil VASILESCU

MIHAI STOIAN :

ADOLESCENȚA O PRIMEJDIE ?

Ed. didactică și ped. 1969

Mihai Stoian ne-a obișnuit cu interesul său pentru problemele tineretului: observații „de situație“, anchete, „cazuri“, analize psihologice fine și vigurose susținute etic; un autor ale cărei preocupări converg spre definirea profilului spiritual amănunțit al tinerului din societatea noastră și care face acest lucru printr-un desen atent, după realitate.

Lucrarea pe care o avem în vedere se înscrie în această orientare; o carte, care, pe baza unui bogat material faptic, caută să surprindă caracteristicile psihologice de bază ale adolescentului și care, pusă în mina părinților, are virtutea unui instrument de modelare educativ; o carte serioasă, de ținută științifică, responsabilă.

Dialogul — pe care autorul „... speră să-l provoace (fie și indirect) cu cititorul...“ (p. 11) — este deschis prin încercarea de a detașa înțelesul și limitele de virstă între care se înscrie perioada adolescenței. Sint trecute în revistă o serie întreagă de definiții, criterii de caracterizare și caracterizări propuse în literatura de specialitate în legătură cu această problemă. Ceea ce se reține este faptul că adolescența reprezintă „un fenomen complex“, sintetic, bio-psiho-sociologic. Adolescența nu poate fi redusă la un simplu fenomen de maturitate fiziologică, în speță, la maturarea instinctului sexual — susține, pe bună dreptate, autorul — după cum ea nu constă numai în atingerea unui sens al identității psihologice sau într-un fenomen de transfer de la familie la societate.

Pentru a avea o imagi și științifică a perioadei de adolescență, se impune în mod logic considerarea unitară a acțiunii celor trei factori: mediul înconjurător, creditarea și educația. Hotărâtoare pentru formarea personalității viitorului adult rămâne însă influența educativă. Asupra cuplului de factori educativi — familie, școală, autorul se oprește în delung și în legătură cu diversele aspecte ale vieții adolescentului, cum sint: orientarea afectiv-morală generală, orientarea profesională, „consumul“

timpului liber, relațiile cu celelalte generații; în permanență este subliniată nevoia compatibilității celor doi factori pentru dobândirea unei evoluții favorabile a personalității adolescentului. Sint abordate, prin conchidere inversă, cazurile unor adolescenți ajunși în situații-limită de viață ca urmare a unor vicii ori carențe de educație familială sau cu rezultat al neconjugării influențelor școlii și familiei. Printre cauzele care duc la aceste situații autorul discută: lipsa de coeziune interioară a familiei tinărului, manifestarea despotică a autorității părinților sau cea lipsită de fermitate, aplicarea unui sistem de recompense și pedepse discordant în raport cu aceeași acțiune a adolescentului etc.; la fel, sint căutate cauzele unei slabe sau greșite orientări profesionale. Rezultatele anchetei întreprinse de către autor la o școală profesională din Capitală scot în evidență lipsa de perspectivă precisă a elevilor ca urmare a insuficienței lor informări despre profesiuni, a necunoașterii aptitudinilor proprii (aici sint făcute responsabile atât familia, cit și școala). În problema timpului liber al adolescentului sint consemnate fenomenele „plictiseală“ și „risipă a timpului“, apărute în urma neintervenției adulților în viața tinărului pentru ca acesta să-și organizeze un „regim“ echilibrat între activități; sint înscrise în acest capitol al cărții și consecințele nedorite ale consumului exagerat de informație venită prin t.v. sau filme, tocmai pentru că de cele mai multe ori acest consum e necontrolat, mai ales de către părinți.

În sfârșit, chestiunea relațiilor adolescentului cu celelalte generații este tratată maleabil, accentuându-se reciprocitatea de respect și înțelegere a particularităților de virstă, ca și echilibrul social ce rezultă dintr-un astfel de raport între generații.

Un număr mare de crochiuri lărgeste și împlinește întrebările ridicate și răspunsurile formulate în cuprinsul cărții și lasă în același timp să se prelungească interesul oricărui eventual cercetător al perioadei adolescenței dincolo de ceea ce Mihai Stoian a surprins cu finețe și pătrundere din virsta aparent primejdioasă, în fapt, de aur a adolescenței.

Dinu GRAMA

PE SCURT DESPRE CĂRȚI

CLASICISMUL, Editura tineretului, Colecția „Lyceum“, 1969. Antologie alcătuită de Matei Călinescu, Andreea Dobrescu-Warodin, A. Bantaș, Cornel Mihai-Ionescu. Într-un substanțial studiu introductiv, Matei Călinescu definește noțiunea de clasicism, face istoricul curentului literar care poartă acest nume. Antologia oferă pagini din literatura clasicismului, mai ales francez, de larg interes pentru toate categoriile de cititori. Pe lângă opere ale unor binecunoscuți reprezentanți ai clasicismului, precum Boileau, Corneille, Racine, Molière, La Bruyère, La Fontaine, lectorul întâlnește autori din secolul de aur al literelor franceze, care îi sint mai puțin familiari: Bossuet, La Rochefoucauld, Doamna de Sévigné, De Retz, Saint-Simon, Doamna de Lafayette... Cartea constituie un bun instrument de orientare în cunoașterea capodoperelor literaturii universale pentru elevii din clasele mari. În partea finală a volumului al doilea se pot citi fragmente despre clasicism extrase din scrierile lui Saint-Beuve, André Gide, T.S. Eliot, Philippe van Tieghem, George Călinescu.

ALTE DOUĂ ANTOLOGII, în aceeași colecție: „Realismul în literatura secolului al XIX-lea“, „Dramaturgie românească“. În prima se cuprind pagini reprezentative, în majoritatea lor inedite. În cea de-a doua, alcătuită de Margareta Bărbuță, sint antologiate cunoscute creații dramatice interbelice.

H. CH. ANDERSEN: „Povestea vieții mele“, Editura tineretului, 1969. Autobiografia marelui povestitor al oamenilor de toate virstele începe cu această propoziție: „Viața mea e o poveste frumoasă...“

PAUL ANGHEL: „Mor-mor și fetița portocalie“, „Sfaturile motanului Grigore“, Editura tineretului, 1969. Prima este o carte de versuri argeziene adresată celor foarte mici, cea de-a doua, „mic tratat liric pentru părinți“. Prin schițele și povestirile pline de inventivitate și umor, atribuite motanului Grigore, autorul nu pierde nici o ocazie de a presăra adevăruri pedagogice, bineînțelese, cu mijloace scriitoricești. Primul din „Sfaturile doctorului termometru“: „Nu vă grăbiți să vă faceți mari. Nu-i cine știe ce ispravă. E primul adevăr important pe care e bine să-l aflați la vreme, cât mai e vreme...“ Și, unul din „Sfaturile motanului Grigore“: „Lucrul cel mai important e să-i domesticești pe oameni. Sfir-sfir-ul nu ajunge. Oamenii sint capricioși, bănuitori, atotputernici, groaznic de supărăcioși. Când ai reușit să faci din ei niște motani mai mari, poți să dormi liniștit“.

LUMINIȚA GHIVIRIGĂ: „Noi și școala“, Editura didactică și pedagogică, 1969. Un volum de microschițe pedagogice. Într-un dialog confidențial cu părinții, autoarea împărtășește cititorilor reflecții asupra vieții școlare. De remarcat, în ce privește... educarea educatorilor, o oarecare predilecție pentru cazurile negative, cu scopul de a avertiza mai ușor, prin ele, împotriva lor, pe părinți.

DUMITRU TRANCĂ: „Biblioteca copiilor noștri“, Editura didactică și pedagogică, colecția „În ajutorul părinților“, 1969. Autorul, printr-o conversație cu cititorii săi, sugerează soluții utile de biblioteconomie pedagogică, în funcție de factorii determinanți ai formării copilului. În centrul atenției se află, după virste, lectura, care presupune gust, supraveghere, timp și viteză bine calculate, o legătură strinsă cu școala. Nu este neglijată nici responsabilitatea copilului, acesta deținând, în cartea lui Dumitru Trancă, rolul de bibliotecar al familiei.

G.A.

Manifestări de sfârșit de an ale elevilor Concursurile cultural-artistice

Pași spre maturitatea creatoare — așa se pot numi manifestările de anvergură ale elevilor, la sfârșitul anului școlar. Un loc favorit, prin participarea de masă și prin bucuria de a fi selecționat, a ocupat în agenda acestor competiții faza republicană a concursului cultural-artistic al elevilor din licee, școli profesionale și școli de specializare postliceală, închinat celei de-a XXV-a aniversări a Eliberării patriei.

Concursul cultural-artistic al elevilor a fost o adevărată sărbătoare a forțelor artistice din rândurile elevilor. Talentul celor mai tineri interpreți, hrănit de tradițiile artistice românești, a apărut la rampă în plinitudinea sa. (Concursurile se desfășoară în fiecare an pe unități școlare, la doi ani — pe județe și, la 4 ani, în fază zonală și republicană).

Pe scenele celor șapte centre ale fazei zonale și republicane — București, Galați, Iași, Tirgu-Mureș, Cluj, Timișoara, Craiova — au evoluat formații corale, orchestre de muzică populară, simfonică și ușoară, grupuri folclorice, dansatori, formații dramatice, recitatori, brigăzi etc. Ne mulțumim să semnalăm diversitatea genurilor artistice de care s-au apropiat talentele școlare, sub îndrumarea cadrelor didactice. Nu o dată, în zilele de 12—13 iunie, am asistat la creațiile unor artiști în plină formare, reținând dorința lor sinceră de a se afirma. Este tocmai ceea ce și-a propus concursul, la a doua ediție, organizat de Ministerul Învățământului, C.C. al U.T.C. și Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă.

Transcriem mai jos declarația pe care a făcut-o revistei noastre unul din membrii juriului la concursul „Teatru-Recitatori”, scriitoarea **Lucia Demetrius**: „Prin această preocupare utilă, care indică nivelul de cultură al elevilor, se pot descoperi, din noianul de elevi despre care profesorii lor cred că au talent sau ci înșiși se cred înzestrați, acei care dovedesc într-adevăr că au har și care ard de dorința să se îndrepte spre cariera artistică. Dacă, în general, fragmentele de piese, care s-au prezentat în faza republicană, n-au fost destul de revelatoare pentru fiecare element în parte, vina este, cred eu, a faptului că s-a ales un moment nepotrivit, care coincide cu examenele, pe când la recitatori (e mai ușor de pregătit un om singur), lucrurile au fost pentru noi mai clare. Eu cred că, pe viitor, trebuie să se aleagă o altă perioadă a anului pentru concursurile elevilor, pentru ca să putem să ne facem o idee mai precisă și despre cei înglobați într-o piesă. Important este că acest al doilea Concurs republican, și în ce privește teatrul, făgăduiește, pentru viitor, o evoluție interesantă“.

Campionatele sportive, ediția jubiliară

Între 16—20 iunie, cea de a XX-a ediție, jubiliară, a campionatelor sportive școlare a prilejuit, pe lângă obținerea de premii, diplome, medalii, cupe sau tricouri, confirmarea resurselor inepuizabile de energie fizică ale elevilor. Atletismul, gimnastica, voleiul, baschetul, handbalul și alte discipline sportive își vor afla, cu certitudine, viitorii campioni printre câștigătorii probelor la finala ediției jubiliare a competiției devenite tradiționale.

Olimpiada internațională de matematică

Pentru a treia oară, România, care este și inițiatora (din 1959) acestei confruntări internaționale, a găzduit în zilele de 5—20 iulie, *Olimpiada de matematică*. Reprezentanții ai elevilor din numeroase țări au contribuit la succesul științific al Olimpiadei, aflate sub conducerea unui comitet din care au făcut parte academicieni, matematicieni de prestigiu. Diplomele obținute de tinerii noștri matematicieni ilustrează buna tradiție a școlii românești. Participanții străini s-au bucurat de largă ospitalitate manifestată de comitetul de organizare, prin inițierea unor excursii, vizionări de spectacole etc.

O expoziție republicană de artă plastică

Faza republicană a Concursului cultural-artistic al elevilor a coincis cu deschiderea Expoziției naționale de arte plastice a lor. Iubitorii de frumos din București și din țară au vizionat, între 12 iunie—5 iulie, la Ateneul român, cele aproape 500 de lucrări de pictură, sculptură și grafică semnate, timid sau degajat, de elevii plasticieni din licee, școli profesionale și școli de specializare postliceală.

Încă o dată, în fața unor creații în toată puterea cuvântului, privitorul a avut să se bucure gândindu-se la schimbul artistic de mâine,

prefigurată revelator prin această expoziție de înaltă ținută. În același timp, valoarea în sine a lucrărilor, originalitatea, universul specific virstei și fanteziei pure ale semnatărilor au consacrat expoziția ca pe un eveniment artistic în general. De natură să impresioneze, inspirația generoasă din realitățile zilelor noastre a căpătat, în mîna și sub ochiul reflexiv al plasticianului elev, o expresie concludent modernă, realizată în tehnicile cele mai dificile.

Premiile, în număr considerabil, acordate de Ministerul Învățământului unor elevi pentru tablourile, desenele sau sculpturile lor, au marcat desigur pentru mulți dintre tinerii participanți, începutul unui drum, care, după caz, va tinde să devină o încununare a unor reale vocații. A desena, a picta, a ciopli, a modela se dovedesc indeletniciri nu numai înnăscute copiilor și adolescenților din școlile României, dar mai ales atent stimulate de societatea socialistă.

Artă plastică și fotografii artistice (Expoziția pionierilor de la Sala Dalles)

„Chîpuri și flori,” titlul unui tablou premiat, se potrivește perfect cu atmosfera generală a sutelor de lucrări prezente în expoziția de artă plastică și fotografii artistice, cu participare internațională, deschisă între 14—25 iunie la Sala Dalles, din inițiativa Consiliului Național al Organizației Pionierilor. Expoziția, realizată cu prilejul sărbătoririi a 20 de ani de la crearea organizației pionierilor, reunește cele mai pure impresii coloristice exprimate cu stîngăcie fermecătoare, pe teme reflectînd universul inepuizabil al copilăriei, al noii copilării. Expun copiii din toate județele țării, fiecare păstrînd neprețuitul aer local, al leagănelui anilor dinții.

Vizitatorul expoziției a avut ocazia să ia ac și de pinzele ieșite din mîna unor pionieri din R.P.D. Coreeană, U.R.S.S., R.P. Ungară, R.P. Polonă, R.S.F. Iugoslavia, R.D. Germană, R.S. Cehoslovacă, R.P. Bulgaria.

O mențiune specială trebuie făcută în legătură cu fotografiile expuse. Familiarizarea timpurie cu tehnica fotografică a membrilor cercurilor foto de la școlile generale și de la Casele pionierilor a avut drept rezultat creația în care se îmbină candoarea, fantezia și simțul vieții moderne.

Gh. ANCA

Expoziția jubiliară: Universul pionierilor

Vizitînd expoziția jubiliară a presei și cărții pentru copii intitulată „Universul pionieriei”, ai sentimentul că pășești pe un tărîm plin de farmec și de inedit. Încă de la intrare, atenția îți este atrasă de un stand cu expozate puțin obișnuite: roboți, rachete cosmice liliputane, navomodele teleghidate, macheta unui „Oraș spațial” etc. Sînt obiectele premiate la concursul „Minitehnicus” organizat de revista „Cutezătorii” anul trecut. Mîni ingenioase, mîini mici și indeminatice de copii au creat aceste obiecte după toate regulile tehnicii, le-au dat viață, vestind pe viitorii ingineri-constructori, pe viitorii inventatori și cosmonauți.

La sectorul rezervat presei pentru copii ne întîmpină standuri și panouri cu machete sau exemplare originale din revistele dragi celor mici: „Luminița”, „Licurici”, „Cravata roșie”, „Napsugăr”, „Pionir”, „Cutezătorii” etc. Generații de copii și pionieri au răsfoit cu mîini înfrigurate, de-a lungul anilor, aceste reviste care le-au deschis noi orizonturi și în care au găsit prieteni și sfătuitoari de nădejde. Unele au aceeași vîrstă ca pionieria din țara noastră. „Luminița” bunăoară și-a aniversat în acest an două decenii de existență. Altele, mai tinere, sînt la fel de dragi copiilor; „Cutezătorii”, de exemplu, deși apare de-abia din toamna lui 1967, are în prezent peste 398.000 de prieteni, care o citesc număr de număr.

Etajul expoziției este rezervat, în întregime, cărții pentru copii. Sînt expuse aici cele mai reprezentative volume — de la clasicii literaturii universale (Frații Grimm, Andersen, Collodi ș.a.) și ai literaturii române (Eminescu, Caragiale, Sadoveanu, Arghezi), pînă la scriitorii zilelor noastre, pasionați de acest gen de literatură cu nimic mai prejos decît alte genuri. O bogăție de culori, o infinitate de lumi, care i-au fermecat și emoționat în atîtea rînduri pe cei mai mici cititori.

Expoziția „Universul pionieriei” deschisă de Consiliul Național al Organizației Pionierilor marchează o dată jubiliară: douăzeci de ani de la apariția în țara noastră a primelor cravate purpurii.

Un „univers” policrom și candid, care emoționează pe vizitatorul de orice vîrstă.

D.R.

MUZICA ȘI CULTURA OMULUI CONTEMPORAN

Cu compozitorul **GEORGES AURIC** despre:

- Muzica și educația în contextul civilizației moderne;
- Legătura strinsă dintre poezie, muzică și literatură;
- Muzica și înglobarea ei în cultura omului contemporan.

Muzica a ocupat încă de la începutul civilizației un loc de seamă în viața societății și a individului. Educatorii și filozofii antichității erau profund conștienți de locul pe care trebuie să-l ocupe muzica printre disciplinele esențiale. Pentru Platon rolul muzicianului nu constă numai în a face să sune, sub mișcările lui fermecate, strunele lirei lui Apolo, ci să contribuie, prin arta lui, la stabilirea ordinii, a armoniei, a frumuseții în organizarea socială, ca și în sufletul omului. Fără să ne întoarcem cu veacuri în urmă, trebuie să subliniem că, în ciuda diversității epocilor, muzica și limbajul ei n-au fost niciodată dissociate de dobândirea celorlalte cunoștințe.

În timpul Renașterii, muzica apare ca o activitate necesară oricărei ființe cultivate. Fără ea existența era lipsită de valoare și de demnitate. Încetul cu încetul, își face loc certitudinea că muzica și educația nu mai pot fi despărțite una de alta.

Școlile care au urmat Renașterii au uitat, se pare, acest adevăr. Muzica devine ocupația domnișoarelor sau distracția prinților pentru ca, în secolul al XIX-lea, când deosebiriile dintre clasele sociale se accentuează foarte mult, doar cei avuți putându-și însuși cultura, sălile operelor și ale concertelor să nu mai fie frecventate decât de o anumită societate. Muzicienii profesioniști, formați în conservatoarele care au luat ființă, se deosebesc acum de muzicienii amatori. La școală însă muzica a devenit cenușăreașă a educației. Sfirșitul secolului al XIX-lea și începutul celui de al XX-lea au adus modificări în structurile sociale și, din fericire, și în condițiile de viață, în organizarea învățământului și în posibilitățile de dobândire a culturii.

Acum, când dezvoltarea și prelungirea duratei de școlarizare, crearea și organizarea timpului liber și perfecționarea mijloacelor de difuzare ar oferi largi posibilități muzicii, care este locul pe care îl deține sau ar trebui să-l dețină ea în cultura omului contemporan?

Pentru a obține un răspuns acestei întrebări, ne-am adresat renumitului compozitor francez *Georges Auric*, membru al Institutului Franței, președintele Societății autorilor, compozitorilor și editorilor muzicali (S.A.C.E.M.), administrator al Teatrelor lirice naționale. Făcând parte din grupul celor șase (*G. Auric, A. Honnegger, D. Milhaud, F. Poulenc, L. Durey și S. Fauriol*), cărui i s-au alăturat compozitorul *E. Satie* și scriitorul *Jean Cocteau* — grup care a avut un rol de seamă în dezvoltarea muzicii franceze contemporane — *Georges Auric* este autorul unor importante compoziții, caracterizate prin claritatea construcției și caracterul obiectiv al expresiei.

Menționăm că interlocutorul nostru ne-a vizitat țara în 1961, cu prilejul celui de-al II-lea Congres și Festival Internațional „George Enescu”, fapt care ne-a încurajat să-i luăm acum acest interviu.

— Se poate contesta interesul primordial pe care îl reprezintă, pentru formarea culturii, studierea legăturilor dintre poezie, muzică și literatură?

— Firește că nu! Cine vrea să pătrundă în intimitatea marilor epoci ale trecutului trebuie

să cunoască și muzica lor. A cunoaște și a înțelege secolul al XVII-lea, de pildă, înseamnă a aprecia colaborarea dintre un Molière și un Lully.

Dar, dacă în domeniul culturii muzicale, inițialiva trebuie să se hrănească esențialmente din capodoperele autentice, al căror număr este, din fericire, destul de important pentru a îmbogăți toată durata școlarității și a prefigura o educație care durează întreaga viață, trebuie să menționez aici și absoluta necesitate de a cunoaște operele contemporane, acelea ale artiștilor, ale compozitorilor celor mai apropiați de noi.

Fiecare generație posedă privilegiul de a aduce un nou mesaj. Părerile noastre despre valorile incontestabile, despre Bach, Corneille sau Delacroix sînt, indiscutabil, profund deosebite, de cele care au avut curs acum cincizeci de ani și se vor deosebi, cu siguranță, de cele pe care le vor avea nepoții noștri. Există, deci, o mare parte de adevăr în afirmația lui Arthur Honnegger că „...trebuie să cunoașteți muzica epocii tale spre a ajunge s-o înțelegeți pe cea a trecutului”.

— Ce credeți că trebuie făcut spre a atinge acest stadiu?

— Altfel lucruri, încet nu mă încumet să stabilesc aici inventarul lor. În afara școlii, sarcina care trebuie îndeplinită este imensă. Aceasta devine cu atât mai evidentă, cu cât, în cadrul civilizației noastre, omul tinde, în mod manifest, să aibă din ce în ce mai mult timp liber. Omul acestei epoci, în care timpul liber va deține un loc important, s-a și născut. Să sperăm că el va ști să folosească acest timp liber spre a găsi noi și salutare posibilități de cultură individuală. Radioul, televiziunea, ca toate mijloacele, din ce în ce mai perfecționate, de comunicare între oameni, sînt beneficiarele acestor ore disponibile. Toate acestea constituie elemente de promovare umană, care trebuie în mod normal, să se integreze în asistența noastră.

— Cum se poate încorpora arta muzicală în cultura omului contemporan?

— Știința modernă ne pune azi la dispoziție mijloace remarcabile, cu ajutorul cărora se poate dezvolta cultura muzicală: disc, radio, cinema, televiziune.

Pretutindeni, în aceste domenii diferite, apare deseori o intenție culturală evidentă, care merită să fie menționată și încurajată. Mai mult ea oricînd, tot ce ne înconjoară este plin de învățăminte. Omul se instruește prin mijle diverse. Orice contact cu muzica poate avea un caracter pedagogic și cultural, permițînd educației muzicale să nu rămînă exclusiv opera instituțiilor de învățămînt, a teatrelor sau operelor naționale, a conservatoarelor și a universităților. Trebuie să știm să folosim aceste posibilități, cît mai bine cu putință, să evităm pasivitatea care suprîmă interesul, să stîrnim curiozitatea care trezește spiritul și duce la exigențele înțelegerii, care este adevărata cultură. Astfel, vom ajunge a nu mai considera muzica doar ca o artă de agrement sau ca o artă minoră. Printre disciplinele intelectuale serioase, ea nu se va mai situa pe o treaptă inferioară.

— Fără să fim cu totul de acord cu afirmația lui Ed. Herriot despre cultură („Cultura este ceea ce îți rămîne după ce ai uitat totul”), este evident că ea reprezintă bagajul de cunoștințe pe care le posedăm despre știință, literatură, filozofie, arte. Care este locul ocupat de muzică printre celelalte arte?

— Deosebit de important, căci dintre arte, muzica este incontestabil cea mai remarcabilă, cea mai universală, cea mai binefăcătoare.

Puterea ei variază, firește, după individ; e în funcție de originalitatea de inspirație a compozitorului, de forma și de succesul creației respective. Muzica nu mai apare doar ca un obiect de admirație al oamenilor de gust, ci, datorită valorii și numărului considerabil de opere generale care au ilustrat-o, exercită și o influență morală, avînd și o forță intelectuală considerabilă.

Totul eîntă în natură. Muzica a știut să analizeze toate aceste voci și, prin cadențele, ritmurile, sistemele ei, să exprime ceea ce nici un alt limbaj nu poate exprima. Aceasta-i suprema mîndrie a acestei arte, care este cea mai umană, și mai socială dintre toate artele, aceea despre care Robert Schumann spunea că este „cel mai frumos lucru din tot ce ne-a dăruit cerul”, despre care Mozart scria că „înălțîndu-se în sferă, îl eliberează pe om de povara sa” și a cărei valoare culturală o afirma Berlioz, valoare care cereo minunată imbinare a inteligenței, sensibilității și cunoașterii.

— Cinematograful, televiziunea, manifestările sportive fac pretînd unii o concurență din ce în ce mai mare muzicii. Care credeți dumneavoastră că este viitorul muzicii?

— Prestigiul și influența ei n-au fost niciodată atât de autentice confirmate. Desigur, mai sînt încă multe de făcut și datoria noastră — a noastră a tuturor — este să pretîndem chiar și oamenilor cu o formație intelectuală dintre cele mai specializate să nu ignore minunatele virtualități ale culturii muzicale, ale cărei comori se află acum la dispoziția tuturor.

— Așadar, muzica trebuie să se înscrie printre preocupările de seamă ale omului?

— Incontestabil! Căci toate manifestările artei sînt, în primul rînd, expresia nobleței și a generozității sufletului. A dăruii oamenilor o cultură artistică nu înseamnă a-i informa și a-i instrui, ci, în primul rînd, a le oferi, a face să se nască în ei o exaltare care trebuie să fie patrimoniul lor comun. Ca și dreptul la instrucție, la visare, dreptul la Frumusețe este primordial și sfînt. El duce la biruința zilnică a omului asupra gustului deplorabil, facilității și indulgenței față de mediocritate. El permite să-l antreneze pe om spre o disciplină și un discernămint care trebuie să asocieze educația artistică perfecționării morale, civice și intelectuale.

Simțul frumuseții, permițînd imobilizarea fipturii omenești, permile — în concluzie —, dați-mi voie să am această iluzie! — marea, necesară, înfrățire între oameni.

Interviu de Paul B. MARIAN

U.R.S.S.

CUM CITIM?

La întrebarea „știți să citiți?”, cei mai mulți dintre oameni surid cu ironie, socotind-o o simplă glumă. Și totuși, nu sînt puțini cei care nu știu cum trebuie să citească, deși unii dintre ei se-ntîmplă să fie absolvenți de facultate.

„Știința cititului” este un proces mult mai complex decît pare la prima vedere. Ea implică, pe lîngă capacitatea de a citi un text oarecare (proprie tuturor celor ce-au urmat școala) — discernămint în alegerea cărților, selecție a părților esențiale care trebuie reținute, recitare, după cîtva timp, a cărților care au stat la baza pregătirii noastre de specialitate etc., etc.

Toate aceste laturi ale cititului sînt analizate pe larg într-un articol din nr. 3/69 al revistei „Semia i škola”, apărut sub semnătura lui F. Ippolitov, candidat în științe pedagogice. Autorul, oprindu-se la început asupra aspectului fiziologic al cititului, spune că acesta, ca și mersul sau ca oricare altă acțiune a omului, are la bază un complex de automatisme. Copilului din clasa I, de pildă, îi vine la început foarte greu să citească: urmărește cu degetele fiecare literă silabisită, și întreg organismul i se concentrează într-un mare efort. Nu peste mult însă ajunge să lege silabele în cuvinte, cuvintele în propoziții și apoi în fraze. Ce se întîmplă mai tîrziu, cînd deprinderea cititului a ajuns într-un stadiu avansat? Același lucru — spune F. Ippolitov — ca și la umblat: dacă vrem, accelerăm pasul, dacă vrem, îl încetinim. Cu timpul însă în procesul nostru de citit se stabilește o oarecare inerție: citim toate tipurile de literatură (beletristică sau de specialitate) în același ritm. Literatura de specialitate se asimilează mai greu și cei mai mulți oameni, pentru a-și însuși conținutul unei astfel de cărți, procedează greșit la lectură: o citesc la început ca pe un roman, apoi o reiau pe capitole, aprofundînd-o. Mult mai indicat și mai economic ar fi, după părerea autorului, să se stabilească încă de la primele pagini ritmul cititului necesar cărților respective, fie că e vorba de un roman sau de un tratat de specialitate. În felul acesta ar fi suficientă o singură lectură. O dată stabilită acest ritm (pentru fiecare volum în parte), trebuie să ne însușim și așa-zisul caracter al cititului, adică aceea știință de a citi în *maniere diferite*. În ce constă acest lucru? Mai ales în literatura beletristică, există cazuri cînd, deși citim în gînd, auzim în timpul lecturii o „voce interioară” — a personajelor și a scriitorului respectiv. Alte cărți, dimpotrivă, reclamă din partea noastră un „văz interioară”. Totul e să știm schimba maniera de lectură de la un scriitor la altul, de la o carte la alta.

O altă componentă importantă a deprinderii de a citi analizată de autorul articolului este reluarea în lectură a cărților, după ani de zile. Foarte mulți cititori afirmă că n-au timp să facă acest lucru, deoarece astfel de volume sînt prea multe. Articolul din „Semia i škola” nici nu recomandă reluarea cărților în totalitatea lor, ci doar a celor care constituie „fondul de aur” al literaturii universale. Un cititor „integral” trebuie să posede, pe lîngă gust, capacitate de selecție.

Articolul din „Semia i škola”, apărut la rubrica „În ajutorul părinților”, se încheie cu cuvintele: „Dacă vreți să îndrumați lectura copiilor voștri, dacă vreți să-i deprindeți cu cartea, învățați voi înșivă să citiți mai bine ca ei!”

Dimitrie RACHICI

ITALIA

TINERII ȘI „EROII” LOR

Televiziunea italiană a vrut să aflu, în cadrul emisiunii „ceroul părinților” care sînt „eroii” tinerilor de azi și s-a adresat elevilor unei școli din Reggio Emilia și unui liceu din Milano.

Răspunsurile au fost: Martin Luther King, Che Guevara, Bob Kennedy, Ho Și Min. Dar aproape

imediat după aceste nume, tinerii precizează: Vedeti, numele acestea trebuie să fie luate numai într-un anumit sens și nu în altul. Noi nu avem cultul eroilor. Nu căutăm modele. Astăzi cuvîntul aparține maselor: studenților, muncitorilor, popoarelor oprite. Numele sînt numai indicarea unei direcții. În spatele fiecărui nume este o luptă, o cale, o săgălată care țintește spre o lume mai umană, un capitol sau o formă de „contestare”.

Din aceasta se vede interesul tinerilor, chiar cînd sînt numai elevi, pentru problemele majore ale timpului nostru. Pot să-l citească pe Manzoni cu plăcere, dar problema populațiilor subnutrite din lumea de azi îi pasionează mai mult decît ciurma care a bîntuit orașul Milano în secolul al XVII-lea.

Gianni Rodari, care a publicat articolul cu titlul de mai sus în numărul din februarie al revistei *Il giornale dei genitori* (Revista părinților), încheie spunînd că numele citate de elevi sînt nume fără hotare, nume care nu ies din cărțile de istorie, dar care sînt scrise în cronicile timpului nostru, scrise adesea cu sînge în istoria pe care o trăim cu toții, sînt nume care aparțin planetei noastre, forțelor vii și active ale speciei umane. Tinerii aceștia sînt de pe acum „cețățeni ai lumii”.

FRANȚA

FEMEILE ÎN ÎNVĂȚĂMÎNT

În numărul din aprilie, 1969, al revistei *L'écologie et la nation* (Școala și națiunea), Christine Leclerc și Yvette Martin prezintă situația actuală a femeilor franceze care și-au ales ca profesie profesoratul. Analizînd cauzele care le fac pe femei să se îndrepte spre această carieră, Christine Leclerc ajunge la concluzia că aceste cauze sînt în primul rînd de ordin social: femeile preferă o profesie mai slab remunerată — așa cum e profesoratul — dar care, prin programul ei de lucru, le permite să împace mai bine exigențele profesionale cu cele impuse de familie: creșterea copiilor, gospodăria etc. Totodată contribuie la alegerea acestei cariere și faptul că fetele consideră cariera didactică drept o profesie mai feminină decît altele, întrucît, la școală, se vor ocupa de copii, ca și acasă. Așa se explică, în mare măsură, numărul preponderent al femeilor în învățămînt față de al bărbaților. La o cercetare mai atentă însă, se constată că în timp ce femeile formează majoritatea în învățămîntul primar și secundar, ele rămîn în minoritate în învățămîntul superior și tehnic și, îndeosebi, în posturile de conducere.

Aceste poziții ocupate de femei în învățămînt o determină pe Yvette Martin să vorbească de o adevărată discriminare, în ceea ce privește femeile, în societatea franceză. Într-adevăr, deși numărul fetelor admise la bacalaureat depășește pe acela al băieților, totuși, în prezent, nu există decît 4% femei-inginer, 9% femei cadre de conducere și 1% femei cadre de conducere superioară. Această inferioritate e datorată și prejudecății că femeile ar fi mai puțin dotate pentru învățămîntul științific și de aceea sînt îndrumate cu precădere spre facultăți umanistice. Se ajunge astfel la situația că procentul femeilor într-o profesie, sau într-o ramură a ei, este cu atît mai mare, cu cît se cere o calificare mai redusă și cu cît salarial este mai mic. Deși, teoretic, egalitatea salariilor le-a fost recunoscută femeilor, totuși statisticile arată că, practic, femeile cîștigă mai puțin, fie datorită unei calificări inferioare, fie faptului că femeile sînt avansate mai lent decît bărbații în posturi mai bine remunerate.

Condițiile de muncă și de salarizare ale femeilor din învățămînt nu se deosebesc de ale celorlalte muncitoare din celelalte domenii de activitate. Pentru stabilirea unei adevărate egalități între femei și bărbați, este necesar — încheie Yvette Martin — să se ia măsuri de ordin social în favoarea femeilor.

Titus PĂRVULESCU

FILMUL PENTRU TINERET

În 1959, un grup de educatori și de tineri, din orașul Cannes, pasionați de cea de a 7-a artă și preocupați de repercusiunile ei asupra tineretului, au fondat asociația, R.I.F.J. („Intilnirile internaționale ale filmului pentru tineret”).

În cadrul celei de a opta intilniri, care a avut loc în cadrul Festivalurilor de la Cannes la sfîrșitul anului 1968, au fost denunțate imaginile false, modelele simplificate sau caricaturizate ale vieții, stereotipurile vehiculate de cinematograful comercial și au fost subliniate eforturile depuse în unele țări și de unele case de filme pentru realizarea unui cinematograf autentic educativ.

Problemele abordate cu prilejul colocviului organizat pe tema „Tinerii și dragostea pe ecran” au fost numeroase și diverse: amicitia, dragostea, singurătatea, integrarea tînrului în societate și în grup, violența, conflictul dintre generații etc. Colocviul a oferit o confruntare între problematica filmului pentru tineret din Apus și a celui din Răsărit (Tara noastră a participat cu filmul „Balul de simbălă seară”).

Remarcabilă a fost intervenția Evelynnei Sulzerot care a arătat că cinematograful nu poate fi educativ prin el însuși, întrucît el își propune să-i facă pe tineri să trăiască impresiile, nu și experiențele de viață. În ce privește funcția educativă a cinematografului apusean, observațiile ei pertinente sînt, în același timp, foarte lucide. În absența exemplelor pozitive a structurilor familiale încheiate și a structurilor sociale în disonanță cu nevoile și problemele tinerilor — filmele le oferă ceea ce viața le refuză, făcîndu-i să evadeze în ireal și aventură. Acest rol de substitut este aproape totdeauna nociv, nu numai pentru că el legitimează conduitele, imaginile, sentimentele caricaturizate sau ireale, dar, mai ales, pentru că informează într-o formă nocivă mai cu seamă în domeniul sexualității. S-a mai subliniat că cinematograful relevă mai pregnant carențele educative ale civilizației moderne (n.n. apusene).

Colocviul atrage atenția asupra acestei primejdii și cere elaborarea unei adevărate pedagogii a cinematografului.

(L'Education, nr. 15/30 ian., 1969, p. 31-32)

Victoria POPOVICI

R. S. F. IUGOSLAVIA

CURSURI DE CINEMATOGRAFIE PENTRU CADRELE DIDACTICE

În ultima vreme, în institutele pedagogice de învățămînt superior din Bosnia și Herțegovina s-a introdus, ca materie obligatorie, și studiul filmului. Pentru ca și învățătorii și profesorii din promoțiile anterioare să poată folosi acest mijloc modern de predare a lecțiilor, s-a luat inițiativa înființării pentru ei a unor cursuri de cinematografie cu o durată, pe serii, de cîte 12 zile. La aceste cursuri, care se țin în orașul Baško Pole, cadrele didactice din cele mai îndepărtate colțuri ale Iugoslaviei fac cunoștință cu cinematograful sub cele mai diverse aspecte — pedagogic, psihologic, didactic etc. Programul cursurilor conține viziuni zilnice de filme artistice și documentare, discuții pe marginea lor, lecții de estetică și pedagogie cinematografică, de istorie a filmului, precum și exerciții practice privind minuirea aparatei lor de proiecție, necesare predării cunoștințelor cu ajutorul filmului.

Cursurile sînt ținute de oameni cu o vastă pregătire în acest domeniu: regizori de film cunoscuți, critici cinematografici, profesori universitari etc. (După „Informații biuletin Soviet po vospitanii i zašcite detei Iugoslavii” nr. 29-30).

R. DIMITRIE

PENTRU ADOLESCENTE, LA MARE

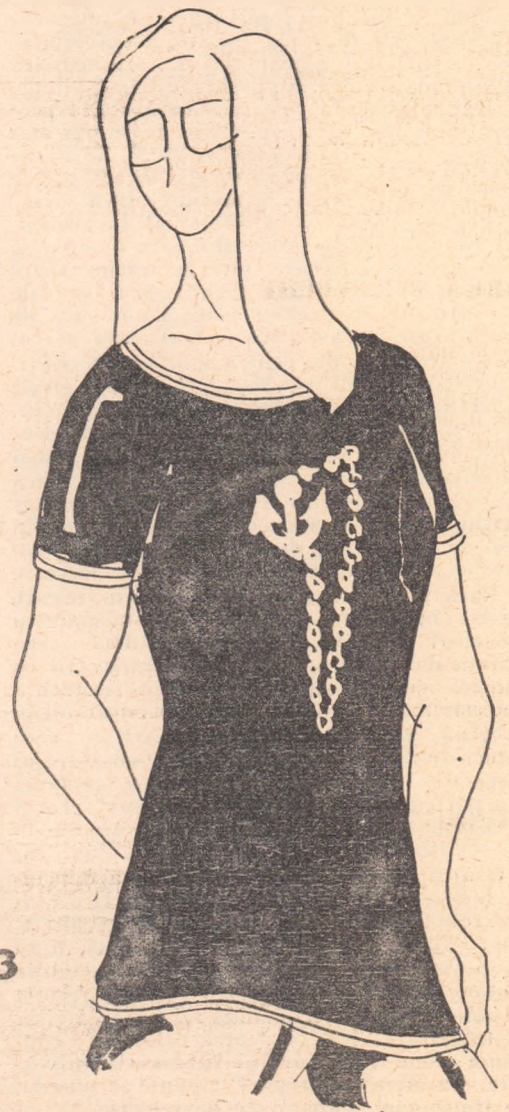
1

1 Costum de baie din jerse roșu cu bordură neagră. Modelul decorativ, brodat sau din bucăți decupate.

2

2 Compleu din stofă subțire vernil; bluză crem sau galbenă dintr-un material ușor, transparent. Pe piept două lanțisoare aurii.

3

3 Tricou pentru mare, albastru închis, cu bordură în alb și roșu. Modelul decorativ decupat din alt material (eventual postav) se completează cu un lanțisor. Pantaloni albi.

CEA MAI MARE SCRISOARE DIN LUME

La Muzeul național din Turcia se află expusă scrisoarea cu cele mai mari dimensiuni din lume. Scrisă pe pergament, ea datează din secolul al XVI-lea și a fost expediată de șahul Persiei sultanului Imperiului Otoman. Dimensiunile scrisorii: lungimea 10 metri, lățimea — 7 metri.

UN DESEN ȘI UN PICTOR

După datele statistice, cel mai popular desen al secolului al XX-lea este *Porumbelul* lui Picasso. Despre creatorul acestui desen s-au scris până în prezent peste 1700 de cărți. Citiți artiști ating un asemenea palmares în timpul vieții?

VIAȚĂ PE PLANETA JUPITER?

Astronomii americani și englezi au stabilit că în prezent pe planeta Jupiter are loc un intens proces de aglomerare primară a albuminei. Ei au descoperit în atmosfera acestei uriașe planete existența unor elemente care se presupun că ar fi existat și-n atmosfera terestră înainte de apariția vieții. Cu ajutorul analizei spectrale a elementelor s-a ajuns la concluzia că pe Jupiter există și hidrocarburi simple — componente indispensabile oricărui necept de viață.

ORGĂ STRĂVECHE

În apropiere de Budapesta, pe locul unde se înalță odinioară orașul roman Aquinium, a fost descoperită printre ruine o orgă, construită în anul 228 al erei noastre. Orgă, reparată, este expusă la muzeul din localitate, unde vizitatorii o pot nu numai vedea, ci și auzi.

NUMAI CU TREI CIFRE

Numărul cel mai mare care se poate scrie cu ajutorul a numai trei cifre este 9 la puterea a noua, totul ridicat la puterea a noua (9⁹)⁹. Numărul obținut este atât de lung, încât n-ar putea fi scris nici într-o întreagă viață de om. Presupunând că fiecărei cifre i-am rezerva un spațiu de numai 0,5 cm., ne-ar trebui o tablă lungă de... 18.000 km!

FURNICILE ȘI PĂDUREA

Furnicile joacă un mare rol în natură, îndeosebi în regiunile forestiere. Pentru ca arborii să se dezvoltă normal și viața lor să nu fie periclitată de felurii dăunători, este nevoie ca pe fiecare hectar de pădure să existe cel puțin trei-patru colonii de furnici. Aceste insecte însă nu țin seama de necesitățile pădurii — se aglomerează în unele locuri într-un număr impresionant, iar în altele lipsesc cu desăvârșire. Inginerul polonez Tadeusz Podkowska a găsit o metodă, pe cât de simplă pe atât de originală, de răspândire uniformă a furnicilor: așează un stup de albine, gol, în locurile prea aglomerate, așteaptă până intră în el un întreg furnicar, apoi îl transportă la locul dorit.

MEDICINA SUBACVATICĂ

Începându-și cercetările în urma unei observații aparent cunate (scafandri bolnavi de guturai se reîntorc din apă sănătoși), doctorul Reusch din Trier a descoperit că terapia sub apă a diferitelor boli dă rezultate excelente. Cum se explică acest fenomen? Presiunea de 3 atmosfere care se exercită la adâncimea de 35 m înlesnește creșterea procentului de oxigen în sânge. Prin oxigenarea mărită a singelui bacilii se distrug într-un timp foarte scurt. Savantul german a cerut construirea unei capsule din oțel,

cu hublouri, care permite crearea unor condiții asemănătoare cu cele de la 35 metri sub nivelul apei. Cu ajutorul acestei „camere de suprapresiune” a reușit să vindece bolnavi de infarct cardiac sau care au suferit intervenții chirurgicale dificile și să amelioreze starea unor pacienți cu diagnostice de leucemie, astm cardiac și bronhial sau cancer bronhial.

ANIMALELE POT DECONECTA FUNCȚIA DE DIGESTIE A STOMACULUI

Soții Crisler, doi fotografi de animale, au trăit în Antctida, timp de 18 luni, în apropierea unei haite de lupi. Ei au observat că lupii adulți străbăteau distanța de 30 km. avînd în stomac carnea unui animal proaspăt sfîșiat pe care apoi o dădeau drept hrană puilor lor. Carnea era atât de proaspătă de parcă ar fi vînat-o doar cu câteva clipe înainte.

DIN LĂCOMIA BALENELOR

La Institutul de piscicultură și oceanografie din Vladivostok se poate vedea o mare colecție compusă din obiecte pe care pescarii le-au descoperit în intestinele balenelor și cașaloților. Sînt expuse aici, printre altele: un număr apreciabil de jucării pentru copii (în primul rînd automobile din material plastic), o poșetă de damă, din piele, și multe, foarte multe alte obiecte provenite tot din poșetele femeilor: tuburi cu ruj, capace de la flacoanele de parfum, oglinjoare, piepteni etc. Atenția vizitatorului însă este atrasă, în primul rînd, de o uriașă bucată de metal: un fragment dintr-o elice de avion!

PASIUNI

În Copenhaga trăiește omul cu cea mai bogată colecție de cutii de țigări și țigărete. Numele lui este Wils Winthehot. În decurs de treizeci de ani el a reușit să adune 31.227 de cutii, din 177 țări. Și cînd te gîndești că posesorul acestei originale colecții nu e nici măcar fumător!

NUNȚI EXCENTRICE

Ziaristul american Charles Bordjas are pasiunea de a decupa din ziare și reviste anunțurile care vorbesc despre oficierea unor căsătorii într-un cadru excentric. Printre acestea se numără: o nuntă în apa unui bazin de înot; o cununie religioasă în cușca unui leu; primul sărut după căsătorie, acordat în... văzduh, în timpul unei lansări cu parașută; căsătorie oficială pe platforma unui tren gonind cu viteză de expres. Colecția de anunțuri mai cuprinde: nunți sau cununii religioase care s-au ținut într-o mină prăbușită, la Polul Nord, pe ruinele templelor antice grecești, pe piscuri de munte sau în stația de metro.

CEASURI CARE FUNCȚIONEAZĂ DE... TREI SECOLE

Muzeul etnografic din Lvov deține una din cele mai bogate colecții de ceasuri din lume: ceasuri portative, ceasuri de masă și de perete, avînd cutia din lemn, aur sau porțelan, construite în cele mai neașteptate forme (de instrumente muzicale, de diverse fructe, de animale etc.). Multe din ele au o vechime de peste 300 de ani. Aici există ceasuri care imită, cu mecanismul lor sonor, căderile de apă, murmurul izvoarelor primăvara, sau troznetul lemnului ce ard în cămin.

În mod special atrag atenția câteva ceasuri de construcție cehă, din secolul al XVIII-lea, care funcționează fără întreruperi de cînd au fost construite, arătînd ora exactă, data zilei, frazele Lunii și... bătînd fiecare sfert de ceas.

CUPRINSUL

„COLOCVII”: În întîmpinarea Congresului al X-lea al Partidului Comunist Român

EUGEN BLIDEANU: Un moment istoric în dezvoltarea învățămîntului: Școala generală de 10 ani (Interviu luat de C. BIVOLARU)

AL BOJIN: Perfecționarea continuă a personalului didactic

VASILE BUNESCU: Măsuri în vederea perfecționării continue a cadrelor didactice (Interviu luat de MIHAIL RAȚIU)

REPORTER: Promoția 69 — marginalii la sesiunea de bacalaureat din iunie 1969. NICOLAE SORIN: Clasa a IX-a a școlii generale de 10 ani

CONSULTAȚI PENTRU DIRIGENȚI

ION DRĂGAN: Rolul dirigintei în orientarea școlară și profesională a elevilor

CONSULTAȚI PENTRU PĂRINȚI

I.G. CĂRMU: Recompense în educație

CONSULTAȚI PENTRU PROFESORII DE MATEMATICĂ

EUGEN RUSU: O teoremă clasică în interpretare modernă

ȘTEFAN COSTEA: Raportul dintre generații

NICOLAE ȚIG: Unchiul Fandele

RODICA SAVOPOLO: Golani din aștia mici

AȘA DA! AȘA NU!

MIHAI IANCULESCU: Futerea cuvîntului; GHEORGHE ALEXANDRU: Acțiuni conjugate; A. GHEORGHE: Părinți fără adresă; ADRIANA ONOFREI: Cum procedăm cu copiii anxioși

I.MĂNOIU: Primii pași în școala nouă

DIN SĂLILE TRIBUNALULUI

VALERIA BACIU, LUCIAN BELCEA: De necrezut și totuși adevărat!

CABINET MEDICAL

Dr. CAROL SZIFFERT: Forme reumatismale mai frecvente la copii

TRIBUNA „COLOCVII”

GABRIELA HOSSU: Cit și cum învață elevii?; GHEORGHE BERINDE: Cum sînt păstrate cărțile de școală; GHEORGHE MOVILĂ: Măsuri care nu-i impresionează pe copiii recalcitranți; ION V.BERCA: Un educator: cetățeanul de pe stradă

CRONICI: EMIL VASILESCU: Emilia Căldăraru: Ursuza; DINU GRAMA: Mihai Stoian: Adolescența, o primejdie? G.A.: Pe scurt despre cărți

NOTE, COMENTARIU: GH. ANCA și D.R.: Manifestările de sfîrșit de an ale elevilor; MERIDIANE: PAUL B.MARIAN: Interviu cu compozitorul GEORGES AURIC despre: Muzica și cultura omului contemporan. Știri din: U.R.S.S., ITALIA, FRANȚA, R.S.F. IUGOSLAVIA ● CALEIDOSCOP ● MODĂ ● REBUS

COLOCVII

DESPRE ȘCOALĂ, FAMILIE ȘI SOCIETATE
Revistă lunară editată de Ministerul Învățămîntului

COLEGIUL DE REDACȚIE: CONST. ARSENE, inv. emerit, Pitești; ION ASZODY, publicist; Dr. OCT. BERLOGEA; BIANCA BRATU, lector univ.; prof. univ. dr. TATIANA SLAMA-CAZACU; SABINA CONSTANTIN, prof., Cluj; AL. GEORGESCU, dir. Editurii tineretului; EMIL GIURGIUCA, prof. emerit (redactor șef); CRISTINA GOGA, dir. Casel de copii nr. 2, București; MARIA IACOBESCU, dir. Șc. ped., Bacău; I. MATEI, sociolog; prof. univ. dr. IOAN MORARU; LIDIA NICULESCU-MIZIL; LUCIA OLTEANU, red. șef al publicațiilor pentru copii; VERONICA PORUMBACU; STELA PREDESCU, prof.; M. RAȚIU, prof. (redactor șef adjunct); prof. univ. dr. URSULA ȘCHIOBU; CATERINA ȚIRCA, educatoare; RADU TUDORAN; ERWIN WILK, profesor, București.

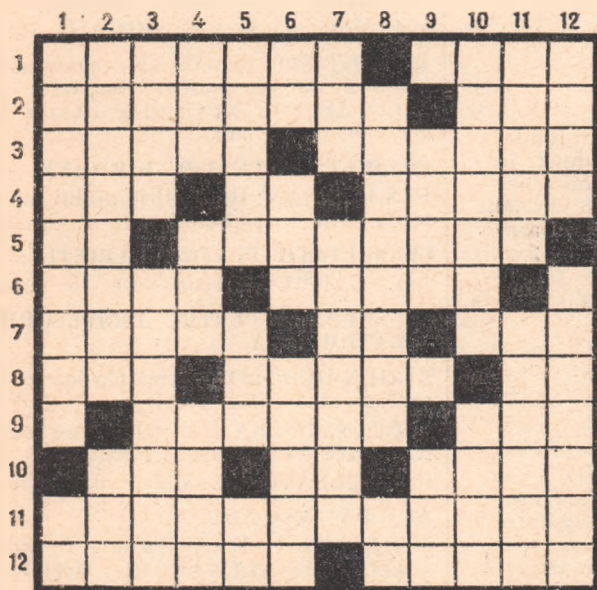
Prezentarea grafică și artistică: C. BIVOLARU

Redacția și Administrația, București,
Str. Arcului Nr. 8, Sect. 2
Telefon: 11.01.12

CUVINTE ÎNCRUCIȘATE

ATENȚIE, COPII!

Toma MICHINICI

ORIZONTAL:

1) Regizori de bună credință ai scenelor de familie – Examen de răspundere! 2) Specialitatea casei – Dinsele (măcar în definiție să dăm dovadă de politețe!) 3) Ca orice tinăr, ciud e vorba de respectul pentru mai vîrstnici – Controlul tehnic de calitate în prag de vacanță. 4) E prezentă totdeauna la cursuri – Ajutat de la început! – Familia cu cei mai mulți copii (pl.) 5) Cugete! – Bine crescute (fig.). 6) Orașel în Japonia – Cel mai plăcut tovarăș de drum. 7) Verb ce nu se cere conjugat – Curs! – Clase, în accepțiune universitară. 8) Monedă romană de argint – Cel de viață se prelungeste... în vacanță – La ieșirea din stadion! 9) Iarna pe uliță (reg.) – Intră pe o ureche. 10) Animal... de buzunar – Inscrise în cerc! – Scoate bani din pămînt. 11) Paza bună trece primejdia rea. 12) Asta nu trebuie dată tocmăi fiindcă e vorba de educație – Bucuria părinților.

VERTICAL:

1) Educatoare pentru toată lumea – Sibiul. 2) Recomandări pentru izolați – A primi. 3) Drum bun – Mai mult decît precoc. 4) Localitate în Brazilia – Riu în Iliricum – Prenumele cunoscutului actor Dărie în postură de desenator pentru cei mici. 5) Piu nefericit al capriciilor și răsfățului – Mic lac în Austria – Nu duci lipsă. 6) Nemulțumire printre dinți! – Rege al vacanțelor – Tinere pe băncile școlii. 7) I este II! – Dezvoltare (fig.). 8) Îlimbări... cu program – Geta (călin. 9) Dau indicații – Exclamație. 10) Cunoscut centru transilvănean al... laptelui praf – Oraș în Siria. 11) Purtări demne de toată atenția – Calificări... în învățămînt (pl.). 12) Stare... proastă – S-a făcut băiat mare!

Cuvinte mai puțin cunoscute: OADA, IIS, I.C.O., EAS, IRR, ALEP.

I.I.S. „BEGA“

FABRICA DE CONFECȚII

TIMIȘOARA

Cumpărați cu încredere mantale de ploaie și pelerine pvc. pentru copii, femei și bărbați, produse ale Fabricii noastre I.I.S. „BEGA“ Fabrica de Confecții Timișoara, folositoare în excursii și sport.

Se găsesc la toate magazinele O.C.L. din țară.

DOUĂ ASIGURĂRI — MULTIPLE AVANTAJE

I Asigurarea autoturismelor

O dată cu începutul sezonului de vară, șoselele ce străbat țara devin parcă neîncăpătoare. Mii, zeci de mii de autoturisme se îndreaptă spre localități din munți sau spre stațiunile de pe litoral. Ziua sau noaptea, traficul rutier are aproape aceeași intensitate. Normal, posesorii de autoturisme doresc să folosească din plin zilele de vacanță.

Traficul intens, uneori graba, duc însă la numeroase situații nedorite. Riscurile sînt în această perioadă mult mai mari, mult mai frecvente (ca posibilitate de producere a lor). Iată de ce se recomandă ca înainte de a pleca la drum să se ia o măsură de prevedere. Este vorba de încheierea unei asigurări de autoturisme.

Asigurarea la care ne referim poate fi încheiată atît pentru cazurile de avarii, cît și pentru cele de despăgubiri civile. În primul caz ADAS plătește pagubele ce pot fi pricinuite autoturismului asigurat, atît în timpul mersului cît și în timpul staționării, de: ciocniri cu alte mijloace de transport sau cu orice lucruri (mobile sau imobile), izbiri, căderi, derapări, răsturnări, căderi pe autoturisme a unor obiecte, incendii, explozii, precum și ca urmare a tentativei sau comiterii furtului autoturismului, a unor părți ale acestuia, a unor obiecte aflate în interior etc.

Dacă asigurarea s-a încheiat pentru despăgubiri civile, ADAS acordă despăgubiri pentru sumele pe care asigurații, soția acestuia, precum și alți membri ai familiei ar fi obligați să le plătească persoanelor accidentate sau păgubite, ca urmare a unui accident produs de autoturismul asigurat. ADAS compensează și cheltuielile făcute de asigurat în procesul civil, precum și cheltuielile de judecată și onorariile de avocat la care

asigurarea
autoturismelor
la

adas

**PENTRU CAZURILE
DE AVARII
ȘI
DESPĂGUBIRI CIVILE**

asiguratul este obligat față de persoanele vătămate sau păgubite.

Precizăm că asigurarea autoturismelor folosește în cazul deplasării efectuate în interiorul țării. Dacă însă posesorul unui autoturism dorește să extindă valabilitatea asigurării și pentru călătorii în străinătate, Administrația Asigurărilor de Stat încheie asigurări și pentru aceste situații, venind astfel în întâmpinarea dorințelor automobilistilor.

Asigurarea poate fi încheiată atît de către posesori pentru autoturismele proprii — cît și de către conducătorii amatori care urmează să se afli la volanul unor autoturisme aparținînd altor persoane sau unor unități socialiste.

*
* *

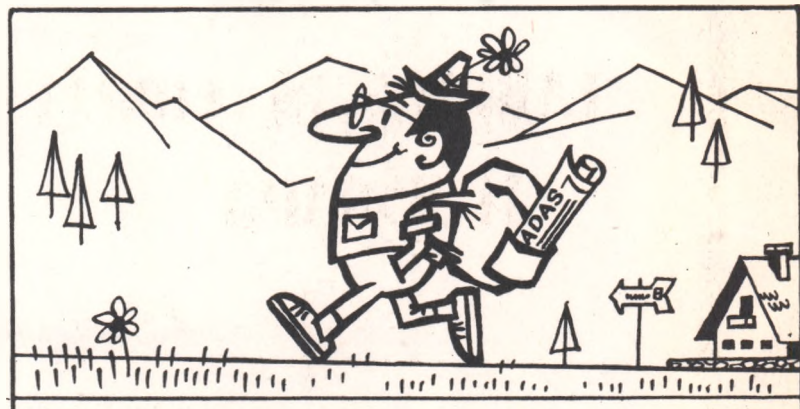
II. Asigurarea „Turist”

Atît pentru cei care pleacă în excursii, concedii cu autoturismul propriu, cît și pentru cei care folosesc mijloacele de transport în comun, Asigurarea „Turist” este cît se poate de binevenită.

Aceasta se încheie pe timp de o lună. Cei ce doresc să ia o astfel de măsură de prevedere plătesc la emiterea poliței o primă de 15 lei, sumă convenabilă pentru oricine, mai ales dacă se au în vedere avantajele asigurării. Astfel, persoanele care încheie contractul se asigură pentru urmările a numeroase accidente. În același timp, se ia o măsură de prevedere și pentru bunurile din gospodărie, ceea ce conferă — de fapt — un caracter complex Asigurării „Turist”.

Iată, de altfel, în ce constă răspunderea pe care și-o asumă Administrația Asigurărilor de Stat:

- pentru accidente de circulație auto-moto: 25.000 de lei în caz de invaliditate permanentă totală și 15.000 de lei în caz de deces;
- pentru accidente la domiciliul asiguratului, ca urmare a incendiului, trăznetului, exploziei sau cutremurului de pămînt: 20.000 de lei, în caz de invaliditate permanentă totală și 10.000 de lei în caz de deces;

- pentru celelalte accidente se acordă: 10.000 de lei (invaliditate) și 5.000 de lei în caz de deces;
- în cazurile de pagube la bunurile gospodărești, ADAS acordă despăgubiri valorînd pînă la 20.000 lei.

Desigur, amănuntele de mai sus dovedesc utilitatea Asigurării „Turist”. Fiecare cetățean poate hotărî să o încheie înainte de plecarea în concediu sau în alte situații diferite, cînd consideră necesar să ia o măsură de prevedere cu caracter complex, pe un timp scurt.

Asigurarea poate fi încheiată de către orice persoană de la vîrsta de 16 la 70 de ani inclusiv.

Date fiind caracteristicile Asigurării „Turist”, se poate afirma cu certitudine că ea este folositoare și în multe alte situații. Astfel, la plecarea într-o localitate pentru realizarea unor sarcini de serviciu, sau în cazurile în care o persoană este detașată pe o anumită perioadă.

Ar fi însă greșit să se tragă concluzia că Asigurarea „Turist” este folositoare doar pentru cei care pleacă. Din prezentarea riscurilor pe care și le asumă Administrația Asigurărilor de Stat, rezultă clar că se plătesc sume importante și atunci cînd accidentele se produc LA DOMICILIU. De aici se poate trage concluzia că Asigurarea „Turist” are o sferă largă de aplicabilitate, fiind utilă în cele mai diverse situații.

* valorificați
sticle și borcane
prin

MAGAZINE ȘI CENTRE I.R.V.A.